

Općina
Jasenice

Strategija zelene
urbane obnove
Općine Jasenice

TEMPO savjetovanje d.o.o.

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo prostornoga
uređenja, graditeljstva i
državne imovine

Naručitelj

Općina
Jasenice

Općina Jasenice
Petra Zoranića 61, 23243 Jasenice
OIB: 67018780392

Izvršitelj

TEMPO SAVJETOVANJE d.o.o.,
Hrvatskih branitelja 14, 34000 Požega
OIB: 29391276923

Naslov

Strategija zelene urbane obnove Općine Jasenice

Stručni tim koji je
izradio Strategiju

1. dr. sc. Josip Lisjak, mag. ing. geod. et geoinf., voditelj stručnog tima
2. Jelena Ferdebar Hak, dipl. iur.
3. Gordana Soldo-Josipović, dipl. oec.
4. Katarina Lisjak, mag. pol., univ. spec. pol.
5. Josipa Sadilek, mag. oec.

Datum izrade

listopad 2024. godine

SADRŽAJ

1	UVOD	4
1.1	Metodologija izrade	5
1.2	Nacionalni zakonodavni okvir i poveznica s temom zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	6
2	POVEZNICA NA PROGRAME ZI I KG I NPOO	8
2.1	Način doprinosa Strategije ciljevima Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine (Program ZI)	8
2.2	Način doprinosa Strategije ciljevima Programa razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje od 2021. do 2030. godine (Program KG)	9
2.3	Doprinos reformi C6.1.R5 (C7.2 R2 / C7.2 R3) iz NPOO-a.....	11
3	SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA	12
4	RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI	13
4.1	Razvojne potrebe.....	14
4.2	Razvojni potencijali	15
5	OSNOVNA OBILJEŽJA PODRUČJA OBUHVATA.....	17
5.1	Područje obuhvata Strategije.....	17
5.2	Stanovništvo i naselja	17
5.3	Fizička i teritorijalna obilježja područja obuhvata	19
5.3.1	Geografski položaj i površina.....	19
5.3.2	Geomorfološke karakteristike	20
5.3.3	Klimatska obilježja	20
5.3.4	Hidrološka obilježja	21
5.3.5	Prirodni resursi i bioraznolikost.....	21
5.3.6	Infrastrukturna obilježja	22
5.3.7	Gospodarstvo i poljoprivreda	24
5.3.8	Prirodni rizici.....	25
5.3.9	Zaštita okoliša – lokacije nelegalno odbačenog otpada	29
5.3.10	Ostale značajne ugroze okoliša.....	32
6	ANALIZA ULAZNIH PODATAKA POVEZANIH S TEMOM ZELENE URBANE OBNOVE	33
6.1	Prostorno-planska dokumentacija.....	34
6.1.1	Elementi zelene infrastrukture u prostorno-planskim dokumentima.....	38

6.1.2	Kružni modeli gospodarenja prostorom i zgradama	39
6.2	Studijsko-projektna dokumentacija	39
6.2.1	Provedbeni program Općine Jasenice za razdoblje 2021.- 2025.....	39
6.2.2	Plan ukupnog razvoja Općine Jasenice za razdoblje od 2021. do 2027. godine	41
6.3	Analiza zaštićenih i vrijednih područja	41
6.3.1	Prirodna područja (šume, rijeke, jezera)	41
6.3.2	Zone zaštite bioraznolikosti (ekološke mreže, NATURA 2000 područja)	44
6.3.3	Kulturno-povijesni spomenici i područja pod posebnom zaštitom	45
6.4	Analiza baze podataka zelenih površina	52
6.5	Društveno-gospodarska analiza	61
6.5.1	Gospodarstvo	61
6.5.2	Društvena Infrastruktura	62
6.6	Analiza dosadašnjih javnih ulaganja kroz općinski proračun u pojedinačne zahvate povezivih s temom zelene urbane obnove.....	65
6.7	Ispitivanje javnog mnijenja	67
7	MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA	78
8	PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU.....	85
9	SWOT ANALIZA	88
10	STRATEŠKI OKVIR	90
10.1	Posebni ciljevi.....	90
10.1.1	Posebni cilj 1.....	91
10.1.2	Posebni cilj 2.....	91
10.1.3	Posebni cilj 3.....	92
10.2	Mjere.....	92
11	HORIZONTALNA NAČELA	99
12	POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE	101
13	POPIS IZVORA/LITERATURE	105
14	POPIS SLIKA	107
15	POPIS TABLICA	109
16	POPIS PRILOGA - KARTOGRAFSKI PRIKAZI u A3 formatu.....	110

1 UVOD

Strategija zelene urbane obnove je strateški dokument koji definira dugoročne ciljeve i smjernice za održivi razvoj urbanih prostora kroz unapređenje zelene infrastrukture i primjenu kružnog gospodarstva u upravljanju prostorom i zgradama. Ova strategija obuhvaća analizu postojećih zelenih i otvorenih prostora, identificira mogućnosti za revitalizaciju nekorištenih površina te postavlja temelje za sustavno planiranje i upravljanje prostorom s ciljem povećanja otpornosti na klimatske promjene, poboljšanja kvalitete života stanovnika, očuvanja bioraznolikosti i smanjenja ekološkog otiska urbanih sredina. Kroz integraciju prirodno baziranih rješenja (NBS) i promicanje ekološke svijesti, strategija stvara preduvjete za dugoročni održivi razvoj područja koje obuhvaća.

Strategija zelene urbane obnove Općine Jasenice temelji se na opsežnoj analizi postojećih zelenih i otvorenih prostora, kao i na identificiranju objekata i zgrada koje imaju potencijal za primjenu načela kružnog gospodarenja. Ovaj pristup omogućava donošenje strateških koraka usmjerenih prema održivom korištenju prostora i resursa, unapređenju ekološke kvalitete prostora te očuvanju bioraznolikosti.

Potreba za izradom Strategije proizašla je iz strateškog cilja 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost, iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine koji zagovara razvoj ZI u urbanim područjima kroz planski osmišljene zelene i vodene površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi koja pridonose očuvanju, poboljšanju i očuvanju prirode, prirodnih funkcija i procesa.

Krajem 2021. godine u Vladi je usvojen strateški dokument „Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030“ (NN 147/21) koji je u skladu s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine i koji bi svojim smjericama trebao pomoći široj primjeni zelene infrastrukture u urbanim prostorima RH. U Programu se razrađuju ciljevi i mjere za razvoj zelene infrastrukture u urbanim područjima radi uspostave održivih, sigurnih i otpornih gradova i naselja kroz povećanje energetske učinkovitosti zgrada i građevinskih područja, razvoj zelene infrastrukture u zgradarstvu te urbanu preobrazbu i urbanu sanaciju.

Europska komisija zelenu infrastrukturu definira kao: “strateški planiranu mrežu vrijednih prirodnih i poluprirodnih područja koja su osmišljena i kojima se upravlja u cilju ostvarenja velikog broja usluga ekosustava te očuvanja bioraznolikosti u urbanim i ruralnim područjima” (COM(2013) 249 final)¹. Prirodna i poluprirodna područja u tom smislu mogu obuhvaćati široki spektar zelenih/otvorenih prostora, koji uključuju: zaštićena prirodna područja, šumske i ruralne krajobrazne, javne zelene površine unutar urbaniziranog područja, vrtove privatnih kuća, zaštitno zelenilo industrijskih i gospodarskih zona, degradirana područja i sl.

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Zelena infrastruktura (ZI) – Unapređenje Europskog prirodnog kapitala (COM(2013) 249 final) od 6.5.2013. godine, dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1577969537982&uri=CELEX:52013DC0249>;

Osim toga, dokument se poziva na važeću prostorno-plansku dokumentaciju i ostale strateške dokumente izrađene na općinskoj, ali i županijskoj razini te kao takav doprinosi njihovoj provedbi i uravnoteženom razvoju cjelokupnog područja.

Integracija održivih rješenja i očuvanje prirodnih resursa predstavljaju ključne faktore u budućem razvoju općine, a prostorno-plansko upravljanje bit će presudno za dugoročni uspjeh. Strategija je razvijena tako da prirodni i antropogeni utjecaji na nekom prostoru budu jednako vrijedni, pri čemu očuvanje prirodnog okoliša nije prepreka razvoju, već poticaj za održivi razvoj. Na taj način, prirodni i izgrađeni okoliš postaju temelj za daljnji održivi razvoj, uz uvođenje kružnog gospodarstva kao načina života za sadašnje i buduće generacije.

Zelena infrastruktura predstavlja različita rješenja koja gradovi koriste za suočavanje s klimatskim izazovima. Integracijom prirodnih elemenata i ekosustava u prostorno planiranje, gradovi mogu smanjiti temperaturu (ublažiti toplinske otoke), poboljšati kvalitetu zraka, povećati bioraznolikost, učinkovito upravljati oborinskim vodama, pa čak i proizvoditi hranu. Primjeri uključuju parkovnu infrastrukturu, zelene krovove, zelene zidove, sustave za upravljanje oborinskim vodama, male urbane vrtove i slično.

Europska komisija opisuje zelenu infrastrukturu kao uspješan alat koji pruža okolišne, ekonomske i društvene koristi putem prirodnih rješenja, umanjujući ovisnost o sivoj infrastrukturi koja je obično znatno skuplja za izgradnju i održavanje.

Posljednjih godina svjedočimo razvoju raznih koncepata zelene infrastrukture kao alata u prostornom planiranju, gdje se nude modeli za stvaranje prostornih odnosa. Zelena infrastruktura često se u kombinaciji s konceptom kružnog gospodarstva fokusira na brownfield područja, s ciljem korištenja postojećih degradiranih površina, umjesto stvaranja novog pritiska na širenje gradova u ruralna i prirodna područja.

Plavo-zelena infrastruktura pruža rješenja za poboljšanje uvjeta života u urbanim sredinama, posebno u kontekstu održivog razvoja i klimatskih promjena, koristeći prirodno bazirana rješenja. Potrebna je promjena perspektive, gdje gradove ne promatramo isključivo kroz prizmu cesta, zgrada, asfalta i betona, već koristimo vodu i zelenilo za suočavanje s izazovima poput poplava, temperaturnih otoka, zagađenja te društvenih i ekonomskih izazova, doprinoseći tako održivosti urbanih sredina.

Rješenja temeljena na prirodi (NBS – Nature based systems) spajaju urbane hidrološke funkcije (plava infrastruktura) s vegetacijskim sustavima (zelena infrastruktura) u urbani krajobrazni dizajn.

Perspektiva o zelenoj infrastrukturi evoluirala je od tradicionalnog pogleda na prirodne elemente kao sporedne komponente urbanih prostora, do ključnog alata za stvaranje održivih, otpornijih i ugodnijih gradova. Danas zelena infrastruktura nije samo alat za zaštitu okoliša, već i strateški pristup za postizanje dugoročne ekonomske, socijalne i ekološke održivosti, koji je od vitalnog značaja za suočavanje s klimatskim izazovima i poboljšanje kvalitete života u urbanim sredinama.

1.1 Metodologija izrade

Strategija je izrađena kroz nekoliko faza: prikupljanje i pregled podataka, analiza trenutnog stanja, definiranje koncepta razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva prostorom i zgradama, izrada strateškog okvira, operativnog plana provedbe i praćenja te izradu smjernica za integraciju okvira u prostorne planove. Tijekom procesa rada, korištene su metode

kabinetskog rada, terenskog istraživanja te istraživanje javnog mnijenja putem participativnih anketa mještana općine. Uključivanjem sve tri metode rada, provedena je sveobuhvatna analiza te su dane najoptimalnije smjernice razvoja.

1.2 Nacionalni zakonodavni okvir i poveznica s temom zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Unutar zakonodavnog okvira Republike Hrvatske, zelenoj infrastrukturi (ZI) i kružnom gospodarenju (KG) pristupa se putem nekoliko zakona, podzakonskih akata i strateških dokumenata, koji definiraju specifične ciljeve i mjere za održivi razvoj. Ovi propisi usmjereni su na poboljšanje ekološke učinkovitosti, održivo korištenje resursa i smanjenje negativnog utjecaja urbanizacije na okoliš. Navedeno se odnosi na:

1. Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19)

Ovaj zakon postavlja temelj za održivo prostorno planiranje i razvoj urbanih prostora. U njemu su definirani uvjeti za izradu prostornih planova na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te se posebno naglašava očuvanje prostora kroz planiranje koje uključuje zelene površine i ekološke koridore.

Zakon omogućava implementaciju zelene infrastrukture kroz prostorne planove općina i gradova, što je ključno za integraciju ekološki održivih rješenja u urbana područja.

Također se bavi pitanjem obnove i prenamjene napuštenih ili neiskorištenih građevinskih objekata, čime potiče kružno gospodarenje prostorom i izbjegavanje nekontrolirane urbanizacije.

2. Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)

Zakon o gradnji uređuje pravila i standarde vezane uz gradnju, uključujući energetske zahtjeve i uvjete za korištenje održivih materijala u zgradarstvu. Potiče primjenu mjera energetske učinkovitosti u novogradnji i obnovi zgrada, što je usko povezano s principima kružnog gospodarenja zgradama jer smanjuje potrošnju resursa i emisije stakleničkih plinova. Zakon podržava i implementaciju zelenih krovova i fasada kao oblika zelene infrastrukture, doprinoseći boljoj energetske učinkovitosti i održivom urbanom razvoju.

3. Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19, 98/19, 84/21)

Ovaj zakon potiče kružno gospodarenje otpadom kroz recikliranje i ponovnu uporabu građevinskog otpada. Zakon nalaže obavezu selektivnog prikupljanja građevinskog otpada i njegovu obradu kako bi se smanjio utjecaj na okoliš. Njime se omogućuje integracija kružnog gospodarenja zgradama u planiranje i provedbu projekata obnove i izgradnje, čime se minimizira količina otpada koja završava na odlagalištima. Povezanost s temom zelene infrastrukture ogleda se u činjenici da održivo upravljanje otpadom direktno doprinosi očuvanju prirodnih resursa koji su ključni za izgradnju novih zelenih površina.

4. Zakon o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20)

Zakon postavlja okvir za povećanje energetske učinkovitosti u zgradarstvu, uključujući provedbu mjera energetske obnove zgrada, što doprinosi smanjenju potrošnje energije i emisija stakleničkih plinova.

Promovira kružno gospodarstvo zgradama kroz obavezu integracije održivih sustava grijanja, hlađenja i rasvjete u nove i obnovljene objekte. U skladu s direktivama EU, potiče izgradnju zgrada s gotovo nultom potrošnjom energije (nZEB), što je važno za smanjenje utjecaja građevinskog sektora na okoliš.

5. Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18, 110/21)

Cilj ovog zakona je osigurati održivo korištenje prirodnih resursa i očuvanje bioraznolikosti, što je ključan aspekt zelene infrastrukture.

Zakon promovira integraciju ekoloških aspekata u prostorno planiranje i regulira zaštitu prirodnih područja unutar urbanih sredina, uključujući parkove, rijeke i druge zelene površine. Zelena infrastruktura, kao što su zeleni koridori i ekološki mostovi, podupire ciljeve zakona u pogledu očuvanja ekosustava i smanjenja utjecaja urbanizacije na okoliš.

6. Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19)

Ovaj zakon regulira zaštitu prirodnih staništa i bioraznolikosti u Hrvatskoj. Zelena infrastruktura, poput parkova i prirodnih koridora, povezana je s ovim zakonom jer doprinosi očuvanju prirodnih staništa u urbanim i ruralnim sredinama. Zakon osigurava da planiranje i razvoj prostora uvažavaju ekološke vrijednosti i doprinosi održivom korištenju prirodnih resursa.

7. Nacionalni plan za energetske i klimatsku politiku za razdoblje od 2021. do 2030. godine

Ovaj plan ima za cilj smanjenje emisija stakleničkih plinova, povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije, što je povezano s principima kružnog gospodarstva zgradama.

Plan promiče razvoj zelene infrastrukture kao ključnog elementa za prilagodbu klimatskim promjenama i smanjenje urbanih toplinskih otoka.

8. Nacionalni plan oporavka i otpornosti (NPOO) 2021. – 2026.

NPOO predviđa uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i potiče provedbu pilot-projekata zelene infrastrukture te kružnog gospodarstva zgradama i prostorom. Sadrži financijske i operativne mjere za promicanje održivih praksi u urbanom razvoju, koje su ključne za razvoj zelene infrastrukture i kružno gospodarstvo u Hrvatskoj.

9. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine

Ovaj dokument postavlja dugoročne ciljeve održivog razvoja Hrvatske, pri čemu su zelena infrastruktura i kružno gospodarstvo prepoznati kao ključni elementi u postizanju ekološke i ekonomske održivosti. Strategija predviđa korištenje održivih praksi u upravljanju prostorom i zgradama, te promiče razvoj zelenih površina i infrastrukture kako bi se prilagodilo klimatskim promjenama i osigurao dugoročan održivi razvoj.

Nacionalni zakonodavni okvir Republike Hrvatske jasno podržava i promovira održive prakse u urbanom razvoju kroz zakonodavstvo koje regulira zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje prostorom i zgradama. Zajednički cilj svih navedenih zakona je smanjenje negativnog utjecaja urbanizacije na okoliš, povećanje otpornosti na klimatske promjene te učinkovito korištenje resursa u građevinskom sektoru.

2 POVEZNICA NA PROGRAME ZI I KG I NPOO

Izrada Programa razvoja ZI definirana je Zakonom o gradnji koji u čl. 47.c propisuje da Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. U ovom Programu se razrađuju ciljevi i mjere za razvoj zelene infrastrukture u urbanim područjima radi uspostave održivih, sigurnih i otpornih gradova i naselja kroz povećanje energetske učinkovitosti zgrada i građevinskih područja, razvoj zelene infrastrukture u zgradarstvu te urbanu preobrazbu i urbanu sanaciju.

Zelena infrastruktura je kao pojam definirana Zakonom o prostornom uređenju koji u čl. 3. navodi kako su zelena infrastruktura planski osmišljene zelene i vodene površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi koja se primjenjuju unutar gradova i općina, a kojima se pridonosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa radi postizanja ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi održivog razvoja.

Program razvoja ZI te Strategija zelene urbane obnove usklađeni su sa:

- Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske
- Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine
- Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
- Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

2.1 Način doprinosa Strategije ciljevima Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine (Program ZI)

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine u Mjeri 1.3. „Izrada strateških dokumenata razvoja zelene infrastrukture na lokalnoj i regionalnoj razini“, specificira izradu studija, strategija i/ili planova razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima. Dakle, sama izrada Strategije naslanja se na aktivnosti Programa.

Program razvoja ZI navodi da je proces razvoja zelene infrastrukture u gradovima i općinama RH potrebno započeti od najniže, lokalne razine, odnosno voditi se pristupom „odozdo prema gore“ (eng. Bottom-up approach). Također, navodi se da će se kroz izradu lokalnih i regionalnih

strategija razvoja zelene infrastrukture definirati jasna vizija i ciljevi razvoja JLS-ova kroz integriranje rješenja zelene infrastrukture sukladno prethodno utvrđenim lokalnim potrebama i potencijalima.

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine²

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. razrađuje ciljeve i mjere kojima se doprinosi ublažavanju klimatskih promjena te smanjenju efekta toplinskih otoka, smanjenju emisija stakleničkih plinova, poboljšanju kvalitete života i uvjeta stanovanja u gradovima, poboljšanju zdravlja ljudi, poboljšanju kvalitete urbanih područja preobrazbom napuštenih, nedovoljno korištenih i zapuštenih zemljišta, poticanju „zelenih“ investicija i otvaranju novih radnih mjesta te ostvarenja ušteda u potrošnji energije.

PC 1. Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture u urbanim područjima

PC 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima PC 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture

Strategija zelene urbane obnove Općine Jasenice doprinosi ciljevima Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. – 2030. godine na sljedeći način:

- Stvaranje pretpostavki za planiranje zelene infrastrukture
- Identifikacijom postojeće zelene infrastrukture te mapiranjem iste (izrada kartografskih prikaza) stvorit će se baza podataka o zelenoj infrastrukturi kao osnova za daljnje planiranje i unaprjeđenje te uspostavu mreže zelene infrastrukture
- uspostavljanjem digitalne baze zelenih površina te definiranje funkcionalnih skupina elemenata unutar sustava zelene infrastrukture (definiranje tipova prostora koji čine zelenu infrastrukturu i njihovo umrežavanje)
- uspostavljanje sustava periodičnog praćenja i procjene sustava zelene infrastrukture za procjenu učinkovitosti mjera
- poticanje sudjelovanja javnosti (participativnost) u jačanju i formiranju sustava zelene infrastrukture
- Strategijom će se dati i smjernice za planere te izradu prostornih planova višeg i nižeg reda te metodologijom unosa zelene infrastrukture u planove
- Uvođenje participativnog modela (ranog) prije izrade prostornih planova

2.2 Način doprinosa Strategije ciljevima Programa razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje od 2021. do 2030. godine (Program KG)

Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine definiran je Zakonom o gradnji koji u članku 47.d navodi kako Program razvoja kružnog

² Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine, dostupno na mrežnoj stranici www.mpgi.gov.hr;

gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. Program razrađuje ciljeve i mjere za kružno gospodarenje prostorom i zgradama kojima se među ostalim potiču mjere kružnosti kod planiranja novih zgrada, ponovno korištenje napuštenih i/ili zapuštenih i produljenje trajnosti postojećih prostora i zgrada, smanjenje količine građevnog otpada te povećanje energetske učinkovitosti zgrada.

Članak 14. Zakona o gradnji pod nazivom Gospodarenje energijom i očuvanje topline uređuje da: "Građevine i njihove instalacije za grijanje, hlađenje, osvjjetljenje i provjetravanje moraju biti projektirane i izgrađene tako da količina energije koju zahtijevaju ostane na niskoj razini, uzimajući u obzir korisnike i klimatske uvjete smještaja građevine. Građevine također moraju biti energetske učinkovite, tako da koriste što je moguće manje energije tijekom građenja i razgradnje."³

Također u članku 15. Održiva uporaba prirodnih izvora navodi se: "Građevine moraju biti projektirane, izgrađene i uklonjene tako da je uporaba prirodnih izvora održiva, a posebno moraju zajamčiti sljedeće: 1. ponovnu uporabu ili mogućnost reciklaže građevine, njezinih materijala i dijelova nakon uklanjanja, 2. trajnost građevine, 3. uporabu okolišu prihvatljivih sirovina i sekundarnih materijala u građevinama"⁴.

Zakon o prostornom uređenju ističe kao jedno od načela prostorne održivosti razvitka i vrsnoće gradnje kako se "Održivi razvitak podržava i kružnim gospodarenjem prostorom i građevinama tako da se očuvaju postojeći resursi uređenjem i revitalizacijom prostora i ponovnom uporabom građevina kako bi se stvorila dodatna duža vrijednost i omogućilo učinkovito gospodarenje resursima."⁵

Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine⁶

Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. razrađuje ciljeve i mjere za kružno gospodarenje prostorom i zgradama kojima se između ostaloga potiču mjere kružnosti kod planiranja novih zgrada, ponovno korištenje napuštenih i/ili zapuštenih i produljenje trajnosti postojećih prostora i zgrada, povećanje energetske učinkovitosti zgrada i uporabu obnovljivih izvora energije, ponovnu uporabu građevnih proizvoda i materijala, a sve u svrhu učinkovitog korištenja prostornih resursa i smanjenja nastanka građevnog otpada.

PC 1. Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

PC 2. Kružna obnova neiskorištenih prostora i zgrada

PC 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama

³ Zakon o gradnji, Narodne novine broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19

⁴ Zakon o gradnji, Narodne novine broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19

⁵ Zakon o prostornom uređenju, Narodne novine 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23

⁶ Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine. Dostupno na www.mpgi.gov.hr;

Strategija zelene urbane obnove Općine Jasenice doprinosi ciljevima Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine na sljedeći način:

- Strategija potiče revitalizaciju postojećih objekata umjesto nove izgradnje, čime se smanjuje potrošnja resursa i proizvodnja građevinskog otpada.
- Promiče uporaba održivih materijala
- Uključuje mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti kroz izolaciju, obnovljive izvore energije i pametne sustave upravljanja energijom

2.3 Doprinos reformi C6.1.R5 (C7.2 R2 / C7.2 R3) iz NPOO-a

Cilj reforme C6.1.R5. je uspostaviti novi model strategija zelene urbane obnove te provesti pilot projekte razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama. Ovim okvirom želi se omogućiti izrada i provedba strategija na lokalnoj razini, s ciljem osiguravanja održivog razvoja prostora. Naglasak je na razvoju zelene infrastrukture, primjeni rješenja temeljenih na prirodi, integraciji kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, povećanju otpornosti na rizike i klimatske promjene te podršci općem održivom razvoju.

Izrada Strategije uspostavila je temelje održivog razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama koji će se razviti kroz provedbu strateškog okvira.

Strategija služi kao primjer integriranog pristupa koji može biti repliciran u drugim općinama, što je u skladu s ciljem uvođenja novog modela. Predviđa konkretne projekte poput uređenja zelenih javnih površina, obnovu zgrada s kružnim pristupom i implementaciju sustava održivog upravljanja otpadom. Uključuje planove za suradnju s lokalnom zajednicom i edukaciju građana o važnosti zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva.

Strategija zelene urbane obnove Općine Jasenice izravno doprinosi ostvarivanju ciljeva nacionalnih programa i reformi kroz:

- Implementaciju zelene infrastrukture koja poboljšava ekološke funkcije urbanih područja i povećava kvalitetu života stanovnika
- Primjenu principa kružnog gospodarstva u upravljanju prostorom i zgradama, čime se potiče održivo korištenje resursa i smanjuje negativan utjecaj na okoliš.
- Podršku nacionalnim reformama kroz razvoj i provedbu pilot projekata koji mogu poslužiti kao modeli za druge zajednice.

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine ističe da se sve više gradova bori s izazovima neodržive urbanizacije, degradacijom i gubitkom prirodnog kapitala. S obzirom da trenutno 75% europskog i 58% hrvatskog stanovništva živi u urbanim područjima, ključnu ulogu u rješavanju razvojnih izazova, kao što su učinkovito korištenje resursa, može imati stvaranje, očuvanje i upravljanje zelenom infrastrukturom u urbanim područjima

3 SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA

Vizija Općine Jasenice u srednjoročnom razdoblju temelji se na stvaranju održive, ekološki osviještene i turistički atraktivne zajednice koja u potpunosti koristi svoje prirodne resurse i kulturno nasljeđe. Uz sinergiju svih dionika lokalne zajednice te kroz provedbu mjera zelene urbane obnove, Jasenice će se razviti u modernu općinu koja pruža visoku kvalitetu života svojim stanovnicima, a istovremeno štiti okoliš i prilagođava se klimatskim promjenama.

"Općina Jasenice postaje prepoznatljivo turističko odredište s visokom kvalitetom života za sve svoje stanovnike, gdje se kroz održivi razvoj, valorizaciju kulturnog i prirodnog nasljeđa te primjenu zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva osigurava odgovorno upravljanje prostorom. Kroz sinergijsko djelovanje svih dionika, stvaramo ekološki otpornu i klimatski prilagođenu zajednicu, koja pruža prilike za gospodarski razvoj, posebno u turizmu i doprinosi očuvanju jedinstvenih prirodnih resursa."

Ova vizija služi kao jasan vodič za odabir ciljeva i postupaka djelovanja unutar Strategije zelene urbane obnove, usmjeravajući Općinu Jasenice prema održivom razvoju koji povezuje turizam, kvalitetu života i zaštitu okoliša. Općina Jasenice teži postati model održivog i ekološki osviještenog razvoja, u kojemu se sinergijom prirodnih resursa, kulturne baštine i inovativnih zelenih rješenja gradi zajednica visoke kvalitete života za sve stanovnike. Temeljena na očuvanju i revitalizaciji svojih bogatih prirodnih i kulturnih znamenitosti, Općina će poticati održive turističke i gospodarske aktivnosti, stvarajući balans između urbanog razvoja i zaštite okoliša.

Ova vizija, uz jačanje suradnje između svih članova zajednice, doprinosi jačanju lokalnog identiteta i očuvanju prirodnih resursa, istovremeno otvarajući nove prilike za održivi gospodarski rast i razvoj turizma, čime će Općina Jasenice postati poželjno mjesto za život, rad i odmor.

Kao osnovne sastavnice Strategije nameću se sljedeći ciljevi zelene i plave infrastrukture:

Ciljevi zelene infrastrukture

- **Razvoj turističkih sadržaja koji se temelje na održivom korištenju prirodnih resursa, poput pješačkih i biciklističkih staza, ekoturizma i kulturnih ruta kroz prirodne znamenitosti**
- **Osiguranje pješačkih i biciklističkih staza kroz zelene prostore, čime se poboljšava mobilnost i rekreacijske mogućnosti za stanovnike (zeleni koridori)**
- **Unapređenje kružnog gospodarstva kroz ponovnu upotrebu, reciklažu i smanjenje otpada prilikom obnove zgrada i javnih prostora.**
- **Provođenje energetske obnove javnih i privatnih zgrada, s naglaskom na uvođenje održivih energetske sustava i smanjenje potrošnje energije.**

- *Integracija solarnih panela, vjetroturbin i drugih obnovljivih izvora energije na infrastrukturi, posebno u kombinaciji s elementima zelene infrastrukture (npr. solarni paneli na zelenim krovovima).*
- *Povećanjem zelenih površina, uvođenjem rješenja poput zelenih krovova i drvoreda, smanjuju se negativni utjecaji visokih temperatura u urbanim sredinama. Uvođenje zelenih krovova i fasada na javnim zgradama kako bi se smanjili učinci urbanih toplinskih otoka.*
- *Planiranje i realizacija novih parkova, urbanih vrtova, zelenih krovova i vertikalnih vrtova s ciljem poboljšanja bioraznolikosti i kvalitete zraka.*
- *Sadnja autohtonih biljnih vrsta, čime se čuva bioraznolikost i jača otpornost na suše i druge klimatske promjene*
- *Razvoj programa ekoturizma i ruralnog turizma koji promoviraju očuvanje prirodnih resursa poput Velebita i rijeke Zrmanje*

Ciljevi plave infrastrukture

- *Unaprjeđenje vodnokomunalne infrastrukture, osobito u naseljima uz more (Maslenica, Rovanjaska), što uključuje projekte vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda*
- *Izgradnja novih šetnica uz obalu i rijeku Zrmanju, kako bi se omogućio održivi razvoj turizma i potaknuo ekoturizam*
- *Izgradnja sustava za zadržavanje oborinskih voda, kako bi se spriječile poplave i erozija tla*

4 RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI

Općina Jasenice, smještena u Dalmatinskom zaleđu, predstavlja područje bogato prirodnim ljepotama i kulturnim naslijeđem, no suočavaju se s izazovima koji zahtijevaju pažljiv pristup razvoju. Razvojne potrebe Općine Jasenice u kontekstu planiranja projekata zelene infrastrukture usmjerene su na stvaranje održivih i otpornijih zajednica. To uključuje stvaranje novih zelenih površina, upravljanje vodnim resursima, očuvanje bioraznolikosti, integraciju obnovljivih izvora energije i poticanje socijalne kohezije.

Ova strategija potiče održivi razvoj, smanjuje negativan utjecaj urbanizacije i povećava otpornost zajednica na klimatske promjene.

Razvoj zelene infrastrukture može značajno doprinijeti sveobuhvatnom razvoju Općine Jasenice, pokrivajući ekološke, gospodarske, socijalne i zdravstvene aspekte. Ova infrastruktura uključuje mrežu prirodnih i poluprirodnih područja, poput parkova, šuma, zelenih krovova, vodenih tokova, obalnih zona i poljoprivrednih površina, koje se integriraju u urbani i ruralni

prostor kako bi poboljšale kvalitetu života i omogućile održivi razvoj. Različiti aspekti doprinosa razvoju općine mogu se sagledati kroz gospodarske, socijalne i okolišne potrebe i potencijale.

4.1 Razvojne potrebe

Razvojne potrebe Općine Jasenice u vezi s obnovljivim izvorima energije i zelenom infrastrukturom uključuju povećanje zelenih površina, upravljanje oborinskim vodama i poboljšanje sustava odvodnje, povećanje otpornosti na klimatske promjene, integraciju obnovljivih izvora energije u projekte zelene infrastrukture, očuvanje bioraznolikosti i prirodnih resursa, poticanje urbane poljoprivrede i lokalne proizvodnje hrane, poboljšanje socijalne kohezije kroz zelene prostore, održivo gospodarenje otpadom i reciklaža.

Integriranjem ovih strategija, općina može postići dugoročnu održivost, poboljšati kvalitetu života stanovnika i očuvati okoliš za buduće generacije.

Tablica 1: Razvojne potrebe Općine Jasenice

RAZVOJNE POTREBE	
<i>Povećanje zelenih površina</i>	Stvaranje novih i unapređenje postojećih zelenih površina ključno je za poboljšanje ekološke stabilnosti i kvalitete života u Općini Jasenice. Potrebno je osigurati uređenje parkova, šetnica, drvoreda i javnih zelenih prostora kako bi stanovnici imali pristup rekreacijskim prostorima i zdravijem okolišu Uključiti planiranje javnih parkova i šetnica u urbanim zonama poput Jasenica i Maslenice, kao i održavanje postojećih zelenih površina. Prioritet bi trebali biti projekti u blizini škola, vrtića i stambenih naselja.
<i>Upravljanje oborinskim vodama i poboljšanje sustava odvodnje</i>	Oborinske vode često predstavljaju izazov u urbanim sredinama, osobito tijekom intenzivnih kiša. Potrebno je razviti sustave zelene infrastrukture za učinkovito upravljanje vodama, kao što su upijajuće površine, zelene krovove i bioswale (zeleni kanali).
<i>Povećanje otpornosti na klimatske promjene</i>	Klimatske promjene, poput sve češćih toplinskih udara, suša i poplava, zahtijevaju razvoj otpornosti zajednice kroz zelenu infrastrukturu. Potrebno je koristiti prirodna rješenja za smanjenje toplinskih otoka, očuvanje vodenih resursa i zaštitu bioraznolikosti.
<i>Integracija obnovljivih izvora energije u projekte zelene infrastrukture</i>	U cilju smanjenja emisija stakleničkih plinova i energetske učinkovitosti, potrebno je integrirati obnovljive izvore energije u projekte zelene infrastrukture, kao što su solarni paneli na javnim zgradama sa zelenim krovovima ili korištenje solarne energije za javnu rasvjetu.
<i>Očuvanje bioraznolikosti i prirodnih resursa</i>	Očuvanje bioraznolikosti kroz stvaranje ekoloških koridora i zaštitu prirodnih staništa od ključne je važnosti za održivi razvoj općine. Potrebno je očuvati i unaprijediti staništa za lokalne biljne i životinjske vrste te spriječiti degradaciju tla i eroziju. Uključiti ekološke koridore u prostorno planiranje, povezujući urbane i ruralne zone s prirodnim područjima poput Velebita i

	rijeke Zrmanje, kako bi se omogućila migracija vrsta i očuvala bioraznolikost
<i>Poticanje urbane poljoprivrede i lokalne proizvodnje hrane</i>	Povećanje samodostatnosti u proizvodnji hrane može doprinijeti smanjenju ekološkog otiska i poboljšanju kvalitete života. Potrebno je planirati prostore za urbanu poljoprivredu, uključujući zajedničke vrtove, male farme i zelene površine za uzgoj povrća.
<i>Poboljšanje socijalne kohezije kroz zelene prostore</i>	Zeleni prostori služe kao društvena mjesta okupljanja, potičući socijalnu interakciju i uključivanje svih dobnih skupina. Potrebno je stvoriti više javnih zelenih prostora koji omogućuju rekreaciju, obrazovanje i društvena događanja. Osigurati pristup javnim parkovima i igralištima za sve stanovnike, posebno u područjima s manjkom zelenih površina. Treba stvoriti prostore koji potiču zajedništvo, uključujući sadržaje za sport, umjetnost i kulturne aktivnosti.
<i>Održivo gospodarenje otpadom i reciklaža</i>	Povećanje stope recikliranja i smanjenje otpada ključni su za održivo upravljanje resursima u općini. Potrebno je razviti sustave za učinkovito odvajanje i reciklažu otpada te promovirati kružno gospodarstvo kroz projekte zelene infrastrukture. Uvesti kompostiranje i reciklažu u projekte zelene infrastrukture, primjerice kroz instalaciju reciklažnih centara i edukaciju stanovnika o pravilnom odvajanju otpada, posebno u urbanim vrtovima i zajedničkim prostorima.

4.2 Razvojni potencijali

Općina Jasenice ima značajan potencijal za razvoj obnovljivih izvora energije, posebno kroz korištenje solarne energije i energije vjetra. Uvođenje obnovljivih izvora energije ključno je za smanjenje emisija stakleničkih plinova i povećanje energetske neovisnosti.

Razvoj zelene infrastrukture ključan je za unaprjeđenje kvalitete života, očuvanje okoliša i jačanje otpornosti općine na klimatske promjene. Zelena infrastruktura podrazumijeva integraciju prirodnih elemenata u urbanističko planiranje s ciljem poboljšanja ekoloških i socijalnih funkcija prostora.

Tablica 2: Razvojni potencijali Općine Jasenice

RAZVOJNI POTENCIJALI

<i>Poljoprivreda</i>	U planovima za razvoj općine, posebna se pažnja posvećuje održivoj poljoprivredi, koja može postati ključni faktor u poticanju lokalne ekonomije. Promicanje ekološke poljoprivrede, korištenje autohtonih vrsta i udruživanje poljoprivrednika u klastere imaju za cilj potaknuti proizvodnju i osigurati bolji pristup tržištima. Također osobit potencijal ogleda se u povezivanje s ruralnim turizmom i ekološkim standardima. Fokus na održivost, modernizaciju i korištenje autohtonih kultura omogućit će poljoprivredi da postane važan pokretač lokalnog gospodarstva. Općine Jasenice ima velik potencijal za daljnji razvoj, osobito kroz povezivanje s ruralnim turizmom i ekološkim standardima. Fokus na
----------------------	--

<i>Turizam</i>	održivost, modernizaciju i korištenje autohtonih kultura omogućit će poljoprivredi da postane važan pokretač lokalnog gospodarstva Ekoturizam i ruralni turizam imaju veliki potencijal, zahvaljujući prirodnim ljepotama poput rijeke Zrmanje, planine Velebit i špilje Modrič. Razvijanje turističke ponude temeljene na prirodi i lokalnoj kulturi može stvoriti nova radna mjesta i dodatno potaknuti gospodarski rast. Promocija kulturnih događanja i manifestacija također može povećati privlačnost općine za posjetitelje
<i>Obnovljivi izvori energije</i>	S obzirom na povoljne klimatske uvjete, općina ima mogućnost razvoja vjetroelektrana i solarnih elektrana. Korištenje obnovljivih izvora energije smanjit će emisije stakleničkih plinova i povećati energetske učinkovitost općine.
<i>Poduzetništvo</i>	Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva ključan je aspekt gospodarskog razvoja. Kroz razvoj poslovnih zona i pružanje podrške lokalnim poduzetnicima, općina može stvoriti nove prilike za zapošljavanje i rast lokalne ekonomije.
<i>Obrazovanje</i>	Ulaganje u obrazovnu infrastrukturu, poput izgradnje sportske dvorane, dječjih igrališta i provođenje programa stručne edukacije za mlade, ključno je za dugoročan društveni i gospodarski razvoj općine. Pružanje obrazovanja i osposobljavanja za sektor turizma i zelene ekonomije može značajno povećati zapošljivost mladih i poboljšati lokalne usluge.
<i>Očuvanje prirodnih resursa</i>	Održivo upravljanje prirodnim resursima, kao što su voda i tlo, ključno je za očuvanje bioraznolikosti i zaštitu ekosustava. Promicanje ekološke poljoprivrede i održivog šumarstva može smanjiti negativan utjecaj na okoliš, a istovremeno pridonijeti gospodarskom razvoju.
<i>Zaštita okoliša i revitalizacija</i>	Revitalizacija napuštenih ruralnih područja kroz projekte ekoturizma i očuvanje kulturne baštine može privući posjetitelje i dodatno osnažiti gospodarstvo.

Razvoj zelene infrastrukture može osigurati očuvanje prirodnih resursa i povećati otpornost općine na klimatske promjene.

Svi sektori razvoja u općini Jasenice međusobno su povezani i ovise jedni o drugima. U analiziranim prilikama i potrebama više puta je naglašena međuzavisnost pojedinih segmenata razvoja. Na primjer, razvoj turizma može potaknuti lokalnu poljoprivredu kroz prodaju domaćih proizvoda posjetiteljima, dok ulaganje u obrazovanje i osposobljavanje stanovništva osigurava kvalitetne usluge u turizmu i drugim sektorima.

Vodeći se istaknutim, kroz sljedeća poglavlja definirati će se posebni ciljevi, te mjere, aktivnosti odnosno projekti koji će doprinijeti razvoju zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom u Općini Jasenice.

5 OSNOVNA OBILJEŽJA PODRUČJA OBUHVATA

5.1 Područje obuhvata Strategije

Područje obuhvata je cijelo administrativno područje Općine Jasenice. Općina Jasenice jedinica je lokalne samouprave u Zadarskoj županiji smještena u središnjem dijelu Zadarske županije koja administrativno pripada Jadranskoj Hrvatskoj (NUTS II regija) i geografski sjevernoj Dalmaciji.

Jasenice se nalaze na obali Novigradskog mora, a graniče s Općinama Novigrad i Posedarje. Na kopnu graniči sa Gradom Obrovcom te Općinom Starigrad. Sjevernim prostorom Općine dominira dio planinskog masiva Velebita koji je u sastavu Parka prirode Velebit od 1981. godine.

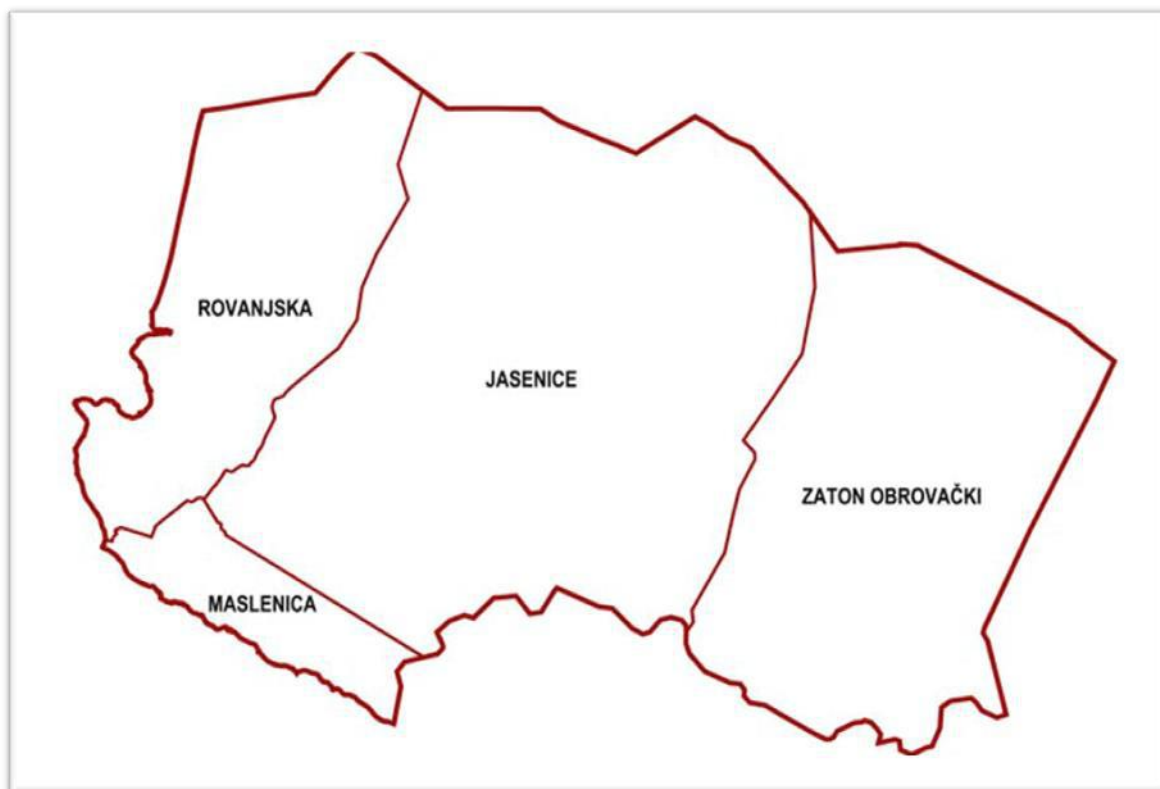
Površina Općine Jasenice iznosi 121,44 km², što znači da zauzima 3,32% ukupne površine Zadarske županije.

Slika 1: Pogled na naselje Maslenica, Izvor: TZ Jasenice

5.2 Stanovništvo i naselja

Općina Jasenice je ustrojena kao zasebna jedinica lokalne samouprave Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 90/92). Tijekom prva dva popisa stanovništva (1991. i 2001. god.) Općina je bila podijeljena na dva naselja: Jasenice i Zaton Obrovački. Godine 2014. Odlukom Općinskog vijeća (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 4/14) naselje Jasenice razdvojeno je na tri naselja: Jasenice, Maslenica i Rovanjska, tako da je područje Općine Jasenice od tada podijeljeno na četiri naselja. Jasenice, Maslenica (središnje općinsko naselje), Rovanjska i Zaton Obrovački.

Slika 2: Naselja Općine Jasenice

Prema popisu iz 2021. godine, Općina Jasenice broji ukupno 1.348 stanovnika. U odnosu na ranije popise (1398 stanovnika u 2011. te 1329 u 2001. godini), broj stanovnika pokazuje blagu stagnaciju, što je u skladu s općim trendovima ruralnih općina u Hrvatskoj koje bilježe smanjenje populacije zbog migracija i niskog nataliteta. Također, prisutan je i trend starenja stanovništva. Ovaj trend povećava potrebu za prilagodbom socijalne i zdravstvene infrastrukture, uključujući domove za starije osobe i zdravstvene usluge. Odljev mladog i radno sposobnog stanovništva prema većim urbanim sredinama ili inozemstvu jedan je od ključnih problema. Ova migracija smanjuje broj stanovnika i radnu snagu, što utječe na gospodarsku aktivnost općine.

Tablica 3: Kretanje broja stanovnika Općine Jasenice u četiri popisna razdoblja izvor: DZS

Godina	1991.	2001.	2011.	2021.
Broj stanovnika	1800	1329	1398	1348

U 2021. godini u Općini Jasenice bila je zaposlena ukupno 552 osoba. Većina stanovništva općine zaposlena je u sektorima turizma, građevinarstva i poljoprivrede, s naglaskom na uslužne djelatnosti. Iako je turizam važan sektor, postoje mogućnosti za diversifikaciju gospodarstva, posebno u područjima poput ekoturizma i održive poljoprivrede.

Ograničena socijalna infrastruktura, poput dječjih vrtića, škola i zdravstvenih ustanova, predstavlja izazov za privlačenje novih stanovnika, osobito mladih obitelji. Razvoj socijalnih usluga ključan je korak za održanje demografske stabilnosti.

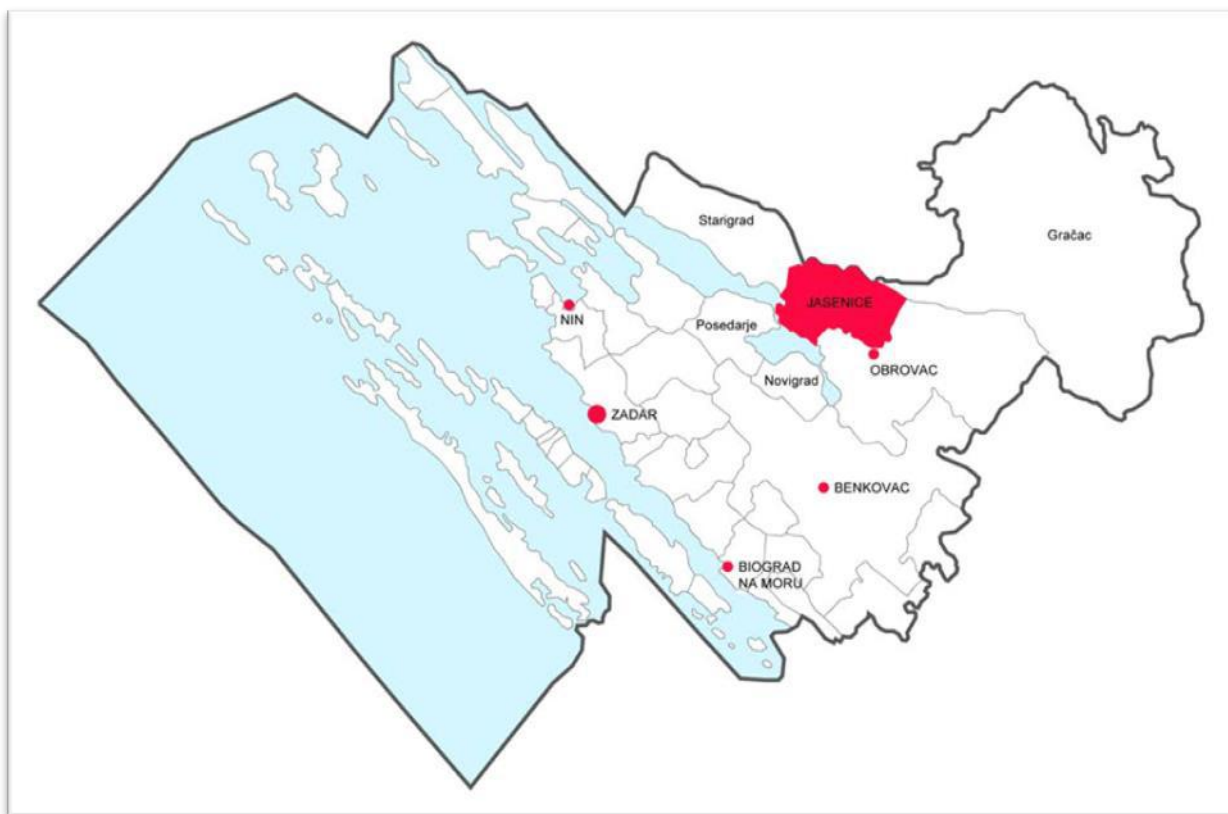
Velik dio stanovništva živi u obiteljskim kućama, dok su stanovi u manjem postotku zastupljeni. Nekorišteni stambeni objekti predstavljaju potencijal za revitalizaciju kroz programe obnove i kružnog gospodarenja prostorom. Strateška dokumentacija Općine identificira potrebu za unaprjeđenjem komunalne infrastrukture, uključujući vodoopskrbu, odvodnju i energetske učinkovitost, kako bi se poboljšala kvaliteta života i privuklo stanovništvo natrag u općinu.

Ovi podaci osiguravaju temelje za strateško planiranje daljnjeg razvoja Općine Jasenice, osobito u pogledu održivosti i poboljšanja kvalitete života svih stanovnika.

5.3 Fizička i teritorijalna obilježja područja obuhvata

5.3.1 Geografski položaj i površina

Općina Jasenice smještena je u središnjem dijelu Zadarske županije, unutar Jadranske Hrvatske. Općina se nalazi između obronaka Velebita i obale Novigradskog mora, što joj daje jedinstvenu poziciju u prirodnom, ali i prometnom smislu. Graniči s nekoliko drugih općina i gradova, uključujući Općinu Novigrad, Grad Obrovac, Općinu Posedarje i Općinu Starigrad. Površina općine iznosi oko 121,44 km², što čini oko 3,32% ukupne površine Zadarske županije.

Slika 3: Geografski položajni smještaj Općine Jasenice u Zadarskoj županiji

5.3.2 Geomorfološke karakteristike

Područje Općine Jasenice obilježava izrazita geomorfološka raznolikost, budući da obuhvaća dio planinskog masiva Velebita, priobalne dijelove Novigradskog mora te riječne doline rijeke Zrmanje. Prema geološkoj strukturi, područje je izgrađeno od karbonata mezozojske starosti, kao što su vapnenci i dolomiti. Ova geološka obilježja ključna su za razvoj turizma, osobito ekoturizma, zbog prisutnosti impresivnih prirodnih atrakcija poput kanjona Zrmanje i špilje Modrič. Planinsko područje Velebita, koje se nalazi unutar općinskih granica, ujedno je i dio Parka prirode Velebit, zaštićenog područja koje je od velike važnosti za očuvanje bioraznolikosti i prirodnih staništa.

5.3.3 Klimatska obilježja

Područje Jasenica karakterizira kombinacija mediteranske s jakim utjecajem planinskih karakteristika zbog blizine Velebita. Na obalnom dijelu prisutna je submediteranska klima s toplim i suhim ljetima te blagim i kišovitim zimama. S druge strane, planinski dio, zbog blizine Velebita, ima znatno oštrije klimatske uvjete, osobito tijekom zime, s hladnim temperaturama i snijegom. Posebna značajka ovog područja je bura, jak sjeverni vjetar koji može doseći brzine i do 150 km/h. Ovaj vjetar ima značajan utjecaj na lokalnu mikroklimu, poljoprivredu, ali i na infrastrukturu, budući da zahtijeva prilagođenu gradnju i urbanističko planiranje.

Srednja godišnja temperatura ovisi o promatranom području. Obalni dio općine (Maslenica, Rovanjka) karakterizira srednja godišnja temperatura oko 15-16°C. Zime su blage s prosječnim temperaturama od oko 7°C, dok ljetni mjeseci dosežu prosječne temperature od 25-30°C.

Planinski dio općine (podnožje Velebita) zbog nadmorske visine bilježe temperature koje su nešto niže, posebno tijekom zime, s prosječnim godišnjim temperaturama koje su niže za nekoliko stupnjeva od obalnih područja.

Prosječna godišnja količina padalina iznosi između 800 i 1.200 mm, s najviše padalina u jesen i zimu. Ljetni mjeseci obično su suhi, s vrlo malo padalina. S druge strane, planinski dio dobiva znatno više padalina, često iznad 1.500 mm godišnje, uz naglašene zimske padaline i pojavu snijega u višim predjelima.

Ljeto su vruća i suha s malom količinom oborina, visoke temperature često dostižu 30°C i više, osobito u srpnju i kolovozu. S druge strane zime su blage u obalnom dijelu s povremenim udarima bure, prosječne temperature se kreću između 6°C i 10°C, dok u planinskom dijelu općine mogu biti ispod nule, s pojavom snijega.

Jesen i proljeće donose najviše padalina, a osobito su jesenje kiše česte i intenzivne.

Karakteristika ovo područja jest vjetar bura. Jasenice su pod utjecajem jake bure, hladnog sjeveroistočnog vjetra koji često puše zimi i proljeću. Bura može donijeti vrlo hladan zrak s Velebita i izazvati nagle padove temperature.

Južni topli vjetar često donosi kišu i vlažan zrak iz Mediterana, posebno u jesen i zimu.

Općina Jasenice uživa u velikom broju sunčanih sati, posebno tijekom ljetnih mjeseci, s prosječno 2.600-2.800 sunčanih sati godišnje. Ovaj pokazatelj je važan za iskorištavanje solarne energije.

Relativna vlažnost zraka varira između 60% i 80% tijekom godine, s višim razinama tijekom jeseni i zime kada su oborine češće.

5.3.4 Hidrološka obilježja

Jedno od najvažnijih hidroloških obilježja Općine Jasenice je rijeka Zrmanja, koja prolazi kroz njezin teritorij. Zrmanja je poznata po svojoj prirodnoj ljepoti, a njezin kanjon privlači turiste i ljubitelje prirode. Ova rijeka ima važnu ulogu u vodoopskrbi, ali i u turističkoj ponudi kroz aktivnosti poput raftinga, planinarenja i istraživanja kanjona. Na području općine također se nalaze brojni bujični potoci koji se s padina Velebita spuštaju prema moru. Ti potoci, iako povremeni, imaju važnu ulogu u hidrologiji područja, osobito tijekom jesenskih i proljetnih kiša.

5.3.5 Prirodni resursi i bioraznolikost

Općina Jasenice bogata je prirodnim resursima, uključujući šume, vodne tokove i planinske pejzaže. Park prirode Velebit, koji obuhvaća dio teritorija općine, zaštićeno je područje s brojnim endemskim biljnim i životinjskim vrstama. Raznolikost flore ogleda se najprije u drveću (smreka, divlja trešnja, javor, divlja kruška, jela i mnogi drugi), grmolikim vrstama (borovnica, divlji šipak, drača i sl.), ljekovitom bilju (gospina trava, metvica, smilje) i endemskim vrstama (planinski stolisnik, zimzelena medvjетка, Runolist i drugi). Najznačajniji predstavnici faune ovoga područja su vuk, ris, divlja svinja, tetrijeb, djetlić, poskok, riđovka, srna, jelen, divokoza i smeđi medvjed.

Prema Prostornom planu Zadarske županije, na području te županije, nalazi se 20 zaštićenih područja prirode, 8 evidentiranih i 1 područje Planom predloženo za zaštitu. Od navedenih područja, na području Općine Jasenice od državnog značaja nalazi se samo park prirode Velebit (dio), a od lokalnog značaja spomenik prirode Modrič-pećina i značajni krajobraz Kanjona Zrmanje od Obrovca do ušća. Podrobniji podaci o vrsti zaštite i godini proglašenja su vidljivi u narednoj tablici.

Tablica 4: Zaštićena područja Općine Jasenice temeljem PPZDŽ

Naziv	Kategorija zaštite	Podkategorija	Godina proglašenja
Velebit	<i>park prirode</i>		<i>1981.</i>
Modrič-pećina	<i>spomenik prirode</i>	<i>geomorfološki</i>	<i>1986.</i>
Kanjon Zrmanje od Obrovca do ušća	<i>značajni krajobraz</i>		<i>1964.</i>

Ekološka mreža NATURA 2000, koja obuhvaća dijelove Općine Jasenice, pruža dodatnu zaštitu prirodnim staništima i bioraznolikosti. Ova mreža uključuje područja važna za očuvanje ugroženih vrsta ptica, što dodatno naglašava važnost očuvanja okoliša i održivog razvoja. Na području Općine Jasenice nalazi tri područja: park prirode Velebit (HR5000022), zaštićeni krajobraz kanjona rijeke Zrmanje (HR2000641) i geomorfološki spomenik prirode Modrič-pećina (Modrića bunar špilja - HR2001208).

5.3.6 Infrastrukturna obilježja

5.3.6.1 Prometna infrastruktura

Općina Jasenice dobro je povezana s ostatkom Hrvatske zahvaljujući svojoj blizini autoceste A1. Najbliži ulaz na A1 nalazi se na udaljenosti 5,5 km od Općinskog središta na ulazu Maslenica u naselju Rovanjka. Prometna infrastruktura omogućava odličnu prometnu povezanost Općine Jasenice sa većim gospodarskim središtima u Republici Hrvatskoj; Zadrom (udaljena 34,2 km), Splitom (udaljena oko 161 km), Zagrebom (udaljena oko 261 km) i Rijekom (udaljena 278 km). koja omogućuje brzu povezanost s većim urbanim središtima poput Zadra i Zagreba.

Uz to, općina je povezana i putem lokalnih cesta, a ključna prometna infrastruktura uključuje Maslenički most, koji povezuje sjevernu i južnu Hrvatsku.

Slika 4: Maslenički most; Izvor: TZ Općine Jasenice

Preko državnih cesta D8 (Jadranska turistička cesta) i D54 Općina se izravno priključuje na autocestu A1 na čvorištu Maslenica. Zapadnim rubom Općine prolazi državna cesta D8 (Jadranska turistička cesta ili Jadranska magistrala), a istočnim dijelom prolazi državna cesta D27 koja povezuje naselja Gračac, Obrovac, Benkovac i Stankovce te državna cesta D54 koja povezuje naselja Maslenica i Zaton Obrovački.

Općinom Jasenice prolaze četiri državne ukupne duljine 45,686 km.

Na području Općine Jasenice nema županijskih cesta. Ukupna duljina lokalnih cesta na području Općine je 11,767 km i ukupno ih je pet.

Na području Općine nalazi se i 91 nerazvrstana cesta (66,02 km) od čega je 28,89 km asfaltirano. Mrežu nerazvrstanih cesta na području Općine čine: ulice, seoski ili poljski putevi te druge nerazvrstane prometne površine na kojima se odvija promet. O korištenju, održavanju, zaštiti, rekonstrukciji i građenju nerazvrstanih cesta na svom području brine Općina, osim o nerazvrstanim cestama kojima upravljaju šumarske ili vodoprivredne javne ustanove u skladu s propisanim propisima. Poslovi se obavljaju na temelju ugovora o povjeravanju komunalnih poslova ili putem vlastite komunalne službe.

Funkcija pomorskog prometa na području Općine Jasenice usko je povezana s razvojem nautičkog i sportskog turizma duž akvatorija Velebitskog kanala, Novigradskog mora i kanjona rijeke Zrmanje. Ovaj dio obale nudi odlične uvjete za razvoj pomorskog prometa zahvaljujući prirodnim ljepotama i specifičnom geografskom položaju.

Osnovni punktovi za nautički turizam u općini su luke u Maslenici i Rovanjskoj, koje su otvorene za javni promet. Ove luke pružaju pristup obalnom i morskom prometu te predstavljaju ključne točke za turiste koji koriste brodice i druge nautičke objekte. Maslenica i Rovanjska svojim položajem i infrastrukturom omogućuju povezivanje s lokalnim i međunarodnim nautičkim rutama, doprinoseći razvoju turizma, lokalne ekonomije i sportskih aktivnosti na moru.

Luka Zadar udaljena je od središnjeg općinskog naselja 32,0 km, a od luke Gaženica 44,0 km. Luka Zadar povezana je i brodskim linijama sa Anconom, što ujedno predstavlja i najkraći pomorski put između Općine Jasenice (RH) i Italije.

Prostornim planom Zadarske županije na području Općine Jasenice planirane su dvije luke otvorene za javni promet – luka lokalnog značaja Rovanjska i Maslenica te dvije luke nautičkog turizma do 200 vezova svaka – Maslenica i Rovanjska.

Kroz prostor Općine Jasenice ne prolazi željeznička pruga, međutim prema PPU Općine Jasenice („Službeni glasnik Općine Jasenice“, broj 4/19) definiran je koridor širine 100 m (temeljem PP Zadarske županije) za buduću brzu Jadransku željezničku prugu na pravcu Rijeka-Zadar-Split-Dubrovnik, izgradnjom koje će se cjelokupni prostor Zadarske županije još kvalitetnije prometno povezati s ostalim dijelovima države u kontekstu bolje turističke ponude Općine.

Na području Općine Jasenice ne postoji formalna infrastruktura za zračni promet, uključujući heliodrome ili zračne luke. U slučajevima hitne medicinske pomoći ili izvanrednih situacija, helikopteri mogu koristiti alternativne lokacije za slijetanje i uzlijetanje. Primarno se koriste veće poljoprivredne površine i nogometna igrališta koja su prilagođena za privremenu upotrebu kao sletne površine.

Privremene površine omogućuju brzo pružanje hitne pomoći u slučajevima ozbiljnih medicinskih stanja ili drugih nesreća koje zahtijevaju brzi transport helikopterom. Unatoč tome, postoji potreba za razmatranjem trajnih rješenja za heliodrome, kako bi se dodatno unaprijedila sigurnost i efikasnost odgovora na hitne situacije.

Najbliža zračna luka nalazi se u Zemunik (udaljena cca 48 kilometara).

Najbliži cestovni granični prijelaz (RH/BiH) je Ličko Petrovo selo u Ličko-Senjskoj županiji nalazi se na udaljenosti od 117 km od Općinskog središta.

5.3.6.2 Komunalna infrastruktura

Kada govorimo o komunalnoj infrastrukturi, bitno je istaknuti kako postoje planovi za daljnje unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje, osobito u ruralnim dijelovima općine gdje postoji potreba za modernizacijom.

Područjem Općine prolazi razvodna vodoopskrbna mreža u svim pripadajućim naseljima, a opskrba kućanstava vodom obavlja se preko regionalnog vodoopskrbnog sustava "Regionalni vodovod sjeverne Dalmacije". Magistralni vodoopskrbni cjevovod, tzv. "Podvelebitski pravac", koji prolazi područjem Općine Jasenice, a priključuje se na vodoopskrbni sustav "Regionalni vodovod sjeverne Dalmacije". Na području Općine Jasenice pruža se vodoopskrbni sustav kojim upravlja Vodovod Zadar. 3 vodospremnika (Rovanjska, Maslenica i TGO) nalaze se na području Općine Jasenice. Prema podacima iz Prostornog plana uređenja Općine Jasenice, riješenu vodoopskrbu imaju naselje Maslenica, dio naselja Zaton Obrovački, dio naselja Jasenice, te naselje Rovanjska izuzev staroga dijela. Većina otpadnih voda disponira se direktno u tlo ili obalno more. Sakupljaju se u takozvanim „crnim jamama“ koju su u potpunosti vodo propusne i u znatnoj mjeri zagađuju podzemlje i obalno more. Oborinske krovne vode i vode s prometnih površina također se direktno procjeđuju u tlo, odnosno slijevaju najkraćim putem u obalno more.

5.3.6.3 Gospodarenje otpadom

Uvođenje sustava gospodarenja otpadom također je prioritet kako bi se postigla usklađenost s nacionalnim i europskim ekološkim standardima.

Općina Jasenice je uspostavila kvalitetan sustav gospodarenja otpadom koji obuhvaća sva naselja i kućanstva, čime se postiže stopa pokrivenosti od 100 % stanovništva. Na području općine djeluje vlastiti komunalni pogon, koji osigurava osnovne usluge održavanja, dok je za prikupljanje i zbrinjavanje otpada zadužen koncesionar Čistoća d.o.o. Zadar. Otpad se odvozi na odlagalište "Diklo" u Zadru i na Centar za gospodarenje otpadom Biljane Donje.

Unatoč kvalitetnoj organizaciji odvoza otpada, Općina Jasenice nema vlastito reciklažno dvorište, što može predstavljati izazov u smislu učinkovitog odvajanja i recikliranja otpada. Ova činjenica ukazuje na potrebu za unapređenjem sustava gospodarenja otpadom u smjeru povećanja kapaciteta za reciklažu i smanjenja količine otpada koji se odlaže na odlagališta.

5.3.7 Gospodarstvo i poljoprivreda

Poljoprivreda je tradicionalno važan sektor za Općinu Jasenice, iako danas igra manju ulogu u ukupnom gospodarstvu općine. Poljoprivredni potencijali uključuju uzgoj maslina i drugih mediteranskih kultura, dok stočarstvo (osobito uzgoj ovaca) ima dugu tradiciju. Stočarstvo tradicionalno predstavlja osnovnu djelatnost stanovništva ovog kraja, posebice ovčarstvo i kozarstvo. Povoljni uvjeti za bavljenjem stočarstvom poput raspoloživih pašnjaka i prirodno oblikovanih terena za ispašu daju potencijal za daljnji razvoj ove djelatnosti na ovom području.

Međutim, zbog demografskih promjena i iseljavanja mladih, poljoprivredne aktivnosti su smanjene, a općina radi na poticanju obnovljenih oblika poljoprivrede, uključujući ekološku proizvodnju.

Turizam je sektor s najviše potencijala za gospodarski rast, osobito zahvaljujući prirodnim atrakcijama poput Zrmanje, Velebita i blizine Jadranskog mora. Općina Jasenice već je prepoznata kao atraktivna destinacija za ekoturizam, a daljnji razvoj infrastrukture koja podržava ovaj oblik turizma, uključujući pješačke i biciklističke staze, kampove i smještajne kapacitete, dodatno će doprinijeti razvoju općine.

Gospodarstvo Općine Jasenice usmjereno je također prema održivom razvoju, što se najbolje vidi kroz transformaciju bivše tvornice glinice Jadran u mjesto gdje se sada koriste obnovljivi izvori energije.

Postavljena vjetroelektrana je druga po veličini u Hrvatskoj, a proizvodi više od 10 % instaliranog kapaciteta energije vjetra u Hrvatskoj. Ovaj primjer ilustrira kako općina nastoji iskoristiti postojeće industrijske lokacije na održiv način i pridonijeti energetskej tranziciji prema ekološki prihvatljivim rješenjima. Ovi projekti oslanjaju se na korištenje obnovljivih izvora energije, što je u skladu s ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova i zaštite okoliša.

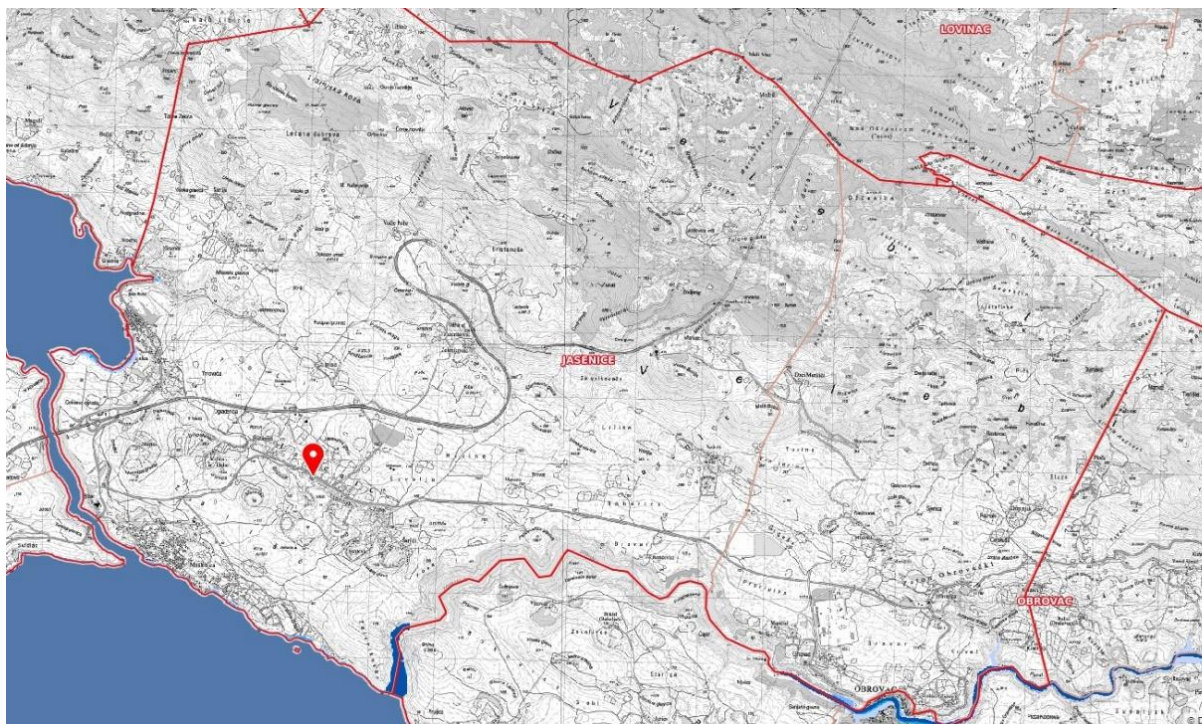
Ključni izazovi s kojima se suočava su demografski trendovi, prilagodba infrastrukture klimatskim uvjetima i potreba za razvojem gospodarstva temeljenog na održivom turizmu i poljoprivredi.

5.3.8 Prirodni rizici

Općina je sukladno odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite (Narodne novine, broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21) izradila Procjenu rizika od velikih nesreća. Definirani rizici prikazani su u nastavku.

5.3.8.1 Poplave

Poplave su jedan od glavnih rizika za Općinu Jasenice, posebno zbog blizine rijeke Zrmanje i specifičnih geomorfoloških karakteristika tla. U nekoliko navrata u godinama koje prethode izradi ove analize i Strategije, područje je doživjelo epizode obilnih padalina koje su izazvale lokalizirane poplave. Padaline u jesen 2017. godine uzrokovale su poplave koje su oštetile prometnu infrastrukturu i poljoprivredne površine. Prosječna godišnja količina padalina za područje obalnog dijela općine iznosi između 800 i 1200 mm, dok su u planinskom dijelu te brojke znatno veće, prelazeći 1500 mm, čime se povećava rizik od poplava.

TUMAČ OZNAKA

Dubina vode (m)

- mala vjerojatnost pojavljivanja
- srednja vjerojatnost pojavljivanja
- velika vjerojatnost pojavljivanja
- vodena površina

- nasip

PODRUČJA S POTENCIJALNO ZNAČAJNIM RIZICIMA OD POPLAVA:

- granica PPZRP
- područje izvan PPZRP

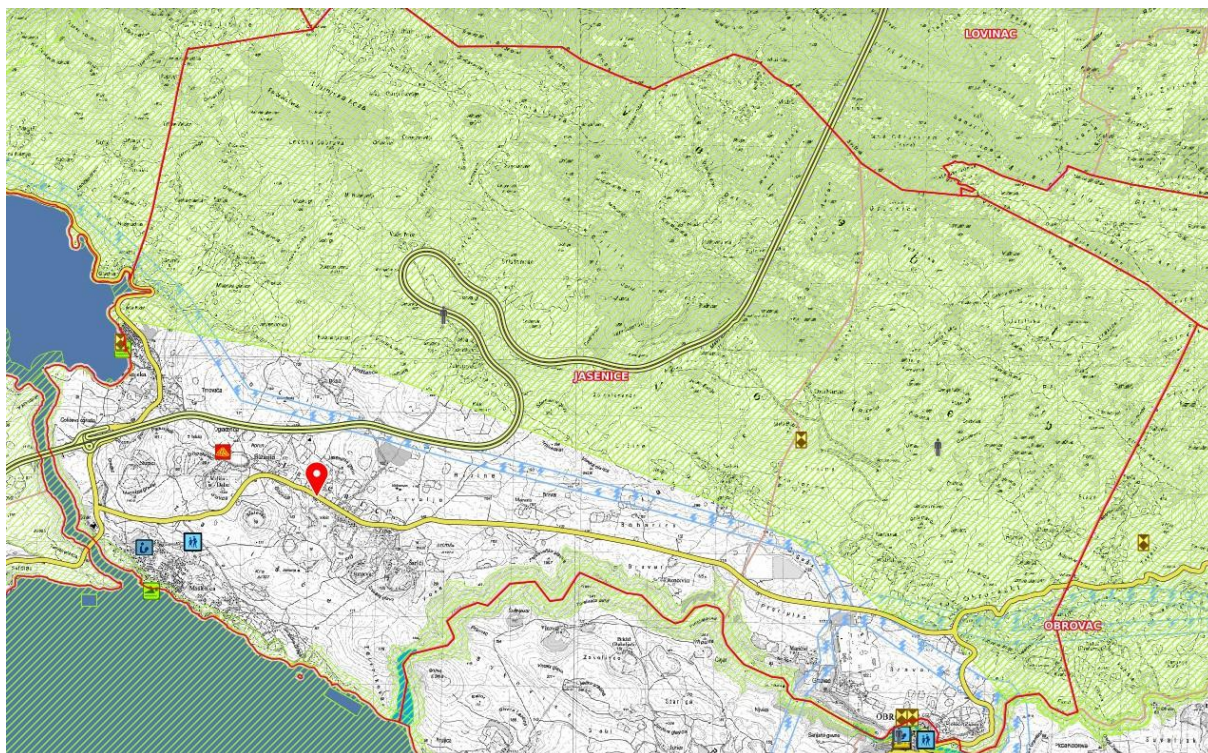
OSTALI PODACI:

- državna granica
- granica vodnih područja
- Topografska karta 1:25.000

IZVORI PODATAKA:

Hrvatske vode
Državni hidrometeorološki zavod
Hrvatski hidrografski institut
Državna geodetska uprava

Slika 5: Karta opasnosti od poplava 2019. za područje Općine Jasenice, izvor: Hrvatske vode, Geoportal Hrvatske vode

TUMAČ OZNAKA

BROJ UGROŽENOG STANOVNIŠTVA PO

manje od 100 100-1000 više od 1000

KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA UNUTAR POPLAVNOG PODRUČJA:

- naseljeno područje
- sportski i rekreacijski sadržaj
- područje gospodarske namjene
- intenzivna poljoprivreda
- ostala poljoprivreda
- šume i niska vegetacija
- močvare i oskudna vegetacija
- vodene površine

INFRASTRUKTURA

- ✈ zračna luka
- 🚆 željeznički kolodvor
- 🚌 autobusni kolodvor
- ⚓ luka
- nasipi
- željeznika pruga
- ⚡ elektroenergetski sustav
- 🏥 zdravstvena ustanova
- 👶 dječji vrtić
- 🎓 škola
- 🏠 ustanova socijalne skrbi
- autocesta
- ostale ceste

ZAŠTITA OKOLIŠA

- 🗑 odlagalište otpada
- 🚰 pročistač otpadnih voda
- 🏭 veliko postrojenje (IED)

ZAŠTIĆENA PODRUČJA

- 🌿 područje zaštite prirode
- 🌊 vodozaštitno područje
- 🏖 kupalište ili plaža

KULTURNA BAŠTINA

- 🏛 manje od 3
- 🏛 3 - 5
- 🏛 više od 5
- 🏛 muzej
- 🏛 specijalna knjižnica

UNESCO područja

🏛 UNESCO područja

PODRUČJA S POTENCIJALNO ZNAČAJNIM RIZICIMA OD POPLAVA (PPZRP):

- granica PPZRP
- područje izvan

OSTALI PODACI:

- državna granica
- granica vodnih područja

Topografska karta 1:25.000

IZVORI PODATAKA:

Hrvatske vode, Državna geodetska uprava, Ostale nadležne institucije

Slika 6: Karta rizika od poplava 2019. za područje Općine Jasenice, izvor: Hrvatske vode, Geoportal Hrvatske vode

Potencijalne štetne posljedice na područjima koja su prethodno određena kartama opasnosti od poplava za scenarij velike vjerojatnosti pojavljivanja prema Planu upravljanja vodnim područjima 2022.-2027., prikazuju da se upravo urbani dio Općine Jasenice – naselje Maslenica nalazi u preklopu područja s rizikom od poplava. Zbog toga je uputno voditi povećanu brigu o zaštiti od poplava urbanog područja Općine Jasenice kroz permanentni monitoring, održavanje i nadograđivanje sustava obrane od poplava i zaštitnih vodnih građevina.

5.3.8.2 Požari

Požari otvorenog tipa, posebno tijekom ljetnih mjeseci, predstavljaju značajnu prijetnju za područje. U razdoblju od 2017. do 2020. godine, zabilježeno je nekoliko velikih požara koji su zahvatili šumske i poljoprivredne površine u Općini Jasenice, a najznačajniji su zabilježeni tijekom sušnih razdoblja s jakom burom, što je olakšalo širenje vatre. Požari su uzrokovali ozbiljne materijalne štete i prijetili naseljima, osobito u blizini šumskih područja.

5.3.8.3 Potresi

Seizmički rizici su također prisutni, iako su potresi manjih magnituda bili češći. Zadnje značajno podrhtavanje tla na području Zadarske županije zabilježeno je 6. veljače 2020. godine. Potres magnitude 4,2 po Richteru pogodio je šire područje Knina, Gračaca te obalni dio od Zadra do Šibenika. Epicentar potresa bio je 23 kilometra sjeverozapadno od Knina, a intenzitet u epicentru bio je V-VI stupnjeva prema Mercalli-Cancani-Siebergovoj ljestvici.

Značajno podrhtavanje tla dogodilo se i 1. studenoga 2020. sa epicentrom sedam kilometara sjeverno od Starigrad Paklenice potres magnitude $M=4.7$. S obzirom na magnitudu, potres je u epicentralnom području bio maksimalnog intenziteta VI (šest) stupnja EMS ljestvice.

Također, 5. kolovoza 2023. zabilježen je potres magnitude 3,0 po Richteru s epicentrom kod otoka Pašmana. Ovaj potres osjetio se u širem području Zadra, ali nije uzrokovao značajnije materijalne štete.

Potresi ove jačine obično uzrokuju manje materijalne štete, ali predstavljaju stalni rizik za infrastrukturu u području Jasenice, posebno starije građevine koje nisu adekvatno prilagođene seizmičkim standardima.

5.3.8.4 Klizišta

Općina Jasenice je identificirala nekoliko kritičnih točaka gdje postoji visoki rizik od klizišta, koje mogu oštetiti prometnu infrastrukturu i ugroziti sigurnost stanovništva.

Pojava klizišta je direktno povezano s geomorfološkim karakteristikama područja i njegovom blizinom planinskog masiva Velebita. Prema geološkoj strukturi, područje je izgrađeno od karbonatnih stijena, uključujući vapnence i dolomite jurske i kredne starosti, koje su osjetljive na erozijske procese i nestabilnost tla, osobito nakon obilnih kiša ili seizmičkih aktivnosti.

Glavna područja s visokim rizikom od klizišta su područja uz obronke Velebita, dio kanjona rijeke Zrmanje, naselja koja graniče s planinskim predjelima.

5.3.8.5 Ekstremni vremenski uvjeti

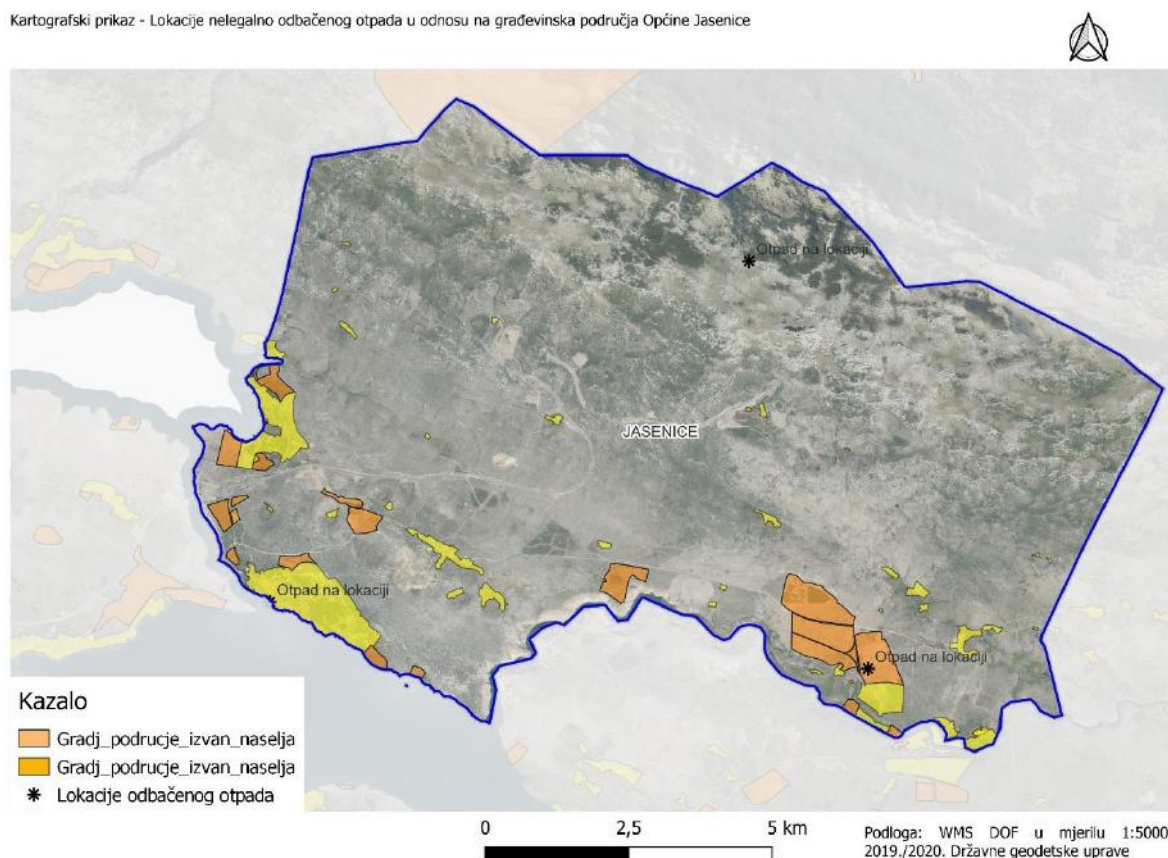
Ekstremne vremenske pojave poput toplinskih valova i jake bure također su česta pojava na području Općine Jasenice. U ljetnim mjesecima temperatura često prelazi 35°C, što povećava rizik od dehidracije i šumskih požara. Bura, koja je karakteristična za ovo područje, uglavnom dostiže brzinu veću od 100 km/h, a u svojim najjačim udarima zabilježene su brzine veće od 200 km/h (primjer bura 21. prosinca 1998. godine gdje je na Masleničkom mostu zabilježen udar bure od 248 km/h), uzrokujući štete na infrastrukturi, obalama i prometnim sustavima.

5.3.9 Zaštita okoliša – lokacije nelegalno odbačenog otpada

Na cijelom administrativnom području Općine Jasenice evidentirane su tek tri (3) prijave nelegalno odbačenog otpada.

Za utvrđivanje stanja su korišteni podaci sustava ELOO kojeg je izradilo i vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. U usporedbi s okolnim JLS, a pogotovo stanjem na području cijele RH, temeljem ovih podataka situacija u Općini Jasenice mogla bi se ocijeniti povoljnom, jer je broj prijavljenih lokacija nelegalnih odlagališta neznatan, te prema uvidu u fotografije i karakter odbačenog otpada, ne predstavlja značajnu ugrozu za urbana zelena obilježja.

Kartografski prikaz - Lokacije nelegalno odbačenog otpada u odnosu na građevinska područja Općine Jasenice

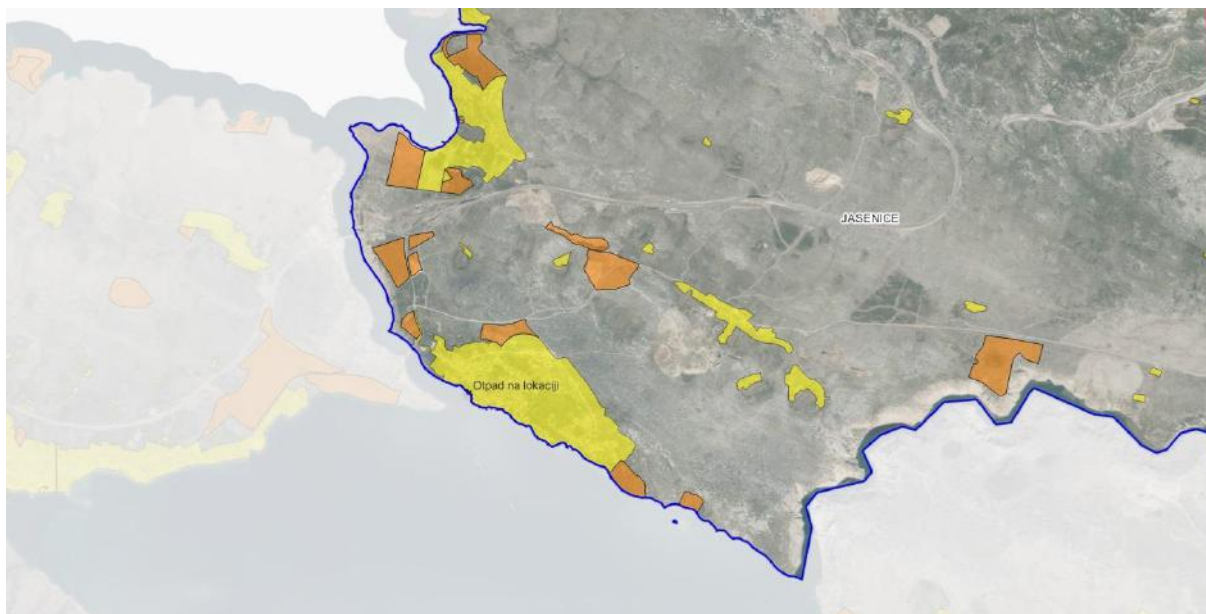
Slika 7: Pregledni prikaz svih prijavljenih lokacija nelegalnog odlagališta otpada na području Općine Jasenice na DOF podlozi preklapljenj s građevinskim područjima naselja i izvan naselja, izvor: obrada autora

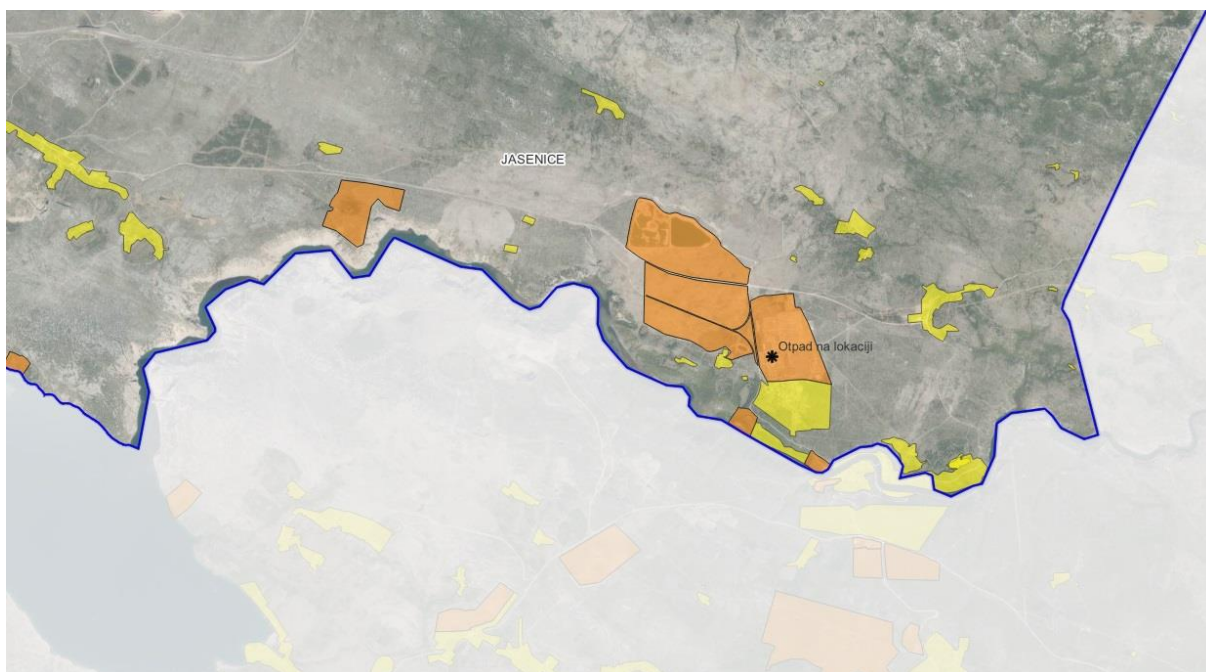
Slika 8: Krupniji prikaz detalja 1 s prikazom zračne udaljenosti (2476 m) do najbližeg građevinskog područja (naseljenog mjesta), izvor: obrada autora

Slika 9: Fotografija zatečenog otpada na lokaciji 1 (detalj 1) – odbačena olupina automobila, izvor: ELOO sustav (<https://eloo.haop.hr/public/otpad/pregled>)

Slika 10: Krupniji prikaz detalja 2 i prostornog smještaja odbačenog otpada unutar naseljenog mjesta, izvor: obrada autora

Slika 11: Krupniji prikaz detalja 3 i prostornog smještaja odbačenog otpada unutar naseljenog mjesta, izvor: obrada autora

Osim nelegalnih odlagališta koja su evidentirana u ELOO, postoje i aktivna odlagališta koja nisu prijavljena u sustav - aktivan divlji deponij u naselju Rovanska te tri aktivna divlja deponija u naselju Jasenice.

Kao tzv. „divlji“ deponiji prepoznati su i rudokopi, na kojima je prema referentnim dokumentima (Izvešća o provedbi Plana gospodarenja otpadom) prisutno cca 200 m³ različito odbačenog otpada.

Ovakvim vrstama onečišćenja uputno je postupiti u skladu s definiranim mjerama iz Plana gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2023. – 2028. godine, na način da se takve lokacije u što je većoj mjeri saniraju, odnosno da se odbačeni otpad ukloni te provedu aktivnosti za

sprječavanje protuzakonitog odbacivanja otpada u okoliš uključujući i sprječavanje ponovnog odbacivanja otpada na saniranim lokacijama. Općina Jasenice je prepoznala važnost sprječavanja nekontroliranog odlaganja, a u kontekstu ove vrste onečišćenja najvažnija aktivnost je informiranje građana, što je i predviđeno u Izvješću o provedbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za Općinu Jasenice za 2022. godinu.

5.3.10 Ostale značajne ugroze okoliša

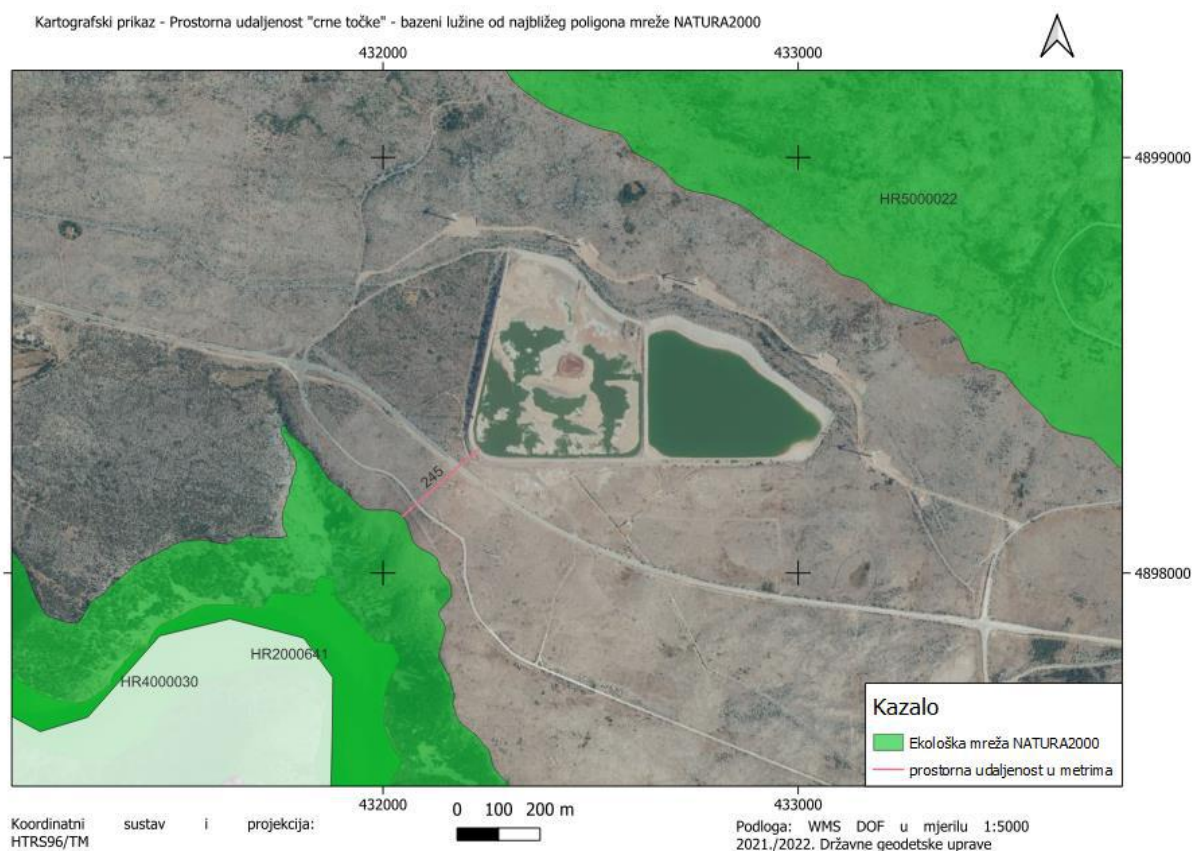
Na području Općine Jasenice nalaze se bazeni lužine koji su prepoznati kao tzv. crna točka. To je lokacija u okolišu visoko opterećena otpadom koji je zaostao nakon dugotrajnog neprimjerenog gospodarenja proizvodnim (tehnoškim) otpadom (npr. otpad iz kožarske i tekstilne industrije, otpad iz proizvodnje i prerade, zatim isplake, zauljena zemlja i muljevi koji ostaju oko lokacija dubokih bušotina, talozi u spremnicima, otpad iz anorganskih tehnoloških procesa – kiseline, lužine, soli teških metala, otpad iz proizvodnje umjetnih gnojiva, otpad iz organskih kemijskih procesa, otpad od ostataka boja, lakova, pesticida, otpad od fotoindustrije, otpad iz anorganskih termičkih procesa, otpadna mineralna ulja i otpadna organska otapala, gume, vozila i otpad iz pro-izvodnje azbesta, te baterije i akumulatori). Lokacija je uvrštena kao crna točka u Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine, pod nazivom „Bazeni crvenog mulja i otpadne lužine bivše tvornice glinice u Obrovcu“. U opisu iz Plana gospodarenja otpadom RH se navodi da je FZOEU u prosincu 2010. kao investitor prekinuo radove iako radovi na sanaciji nisu završeni zbog pravnog statusa dosadašnjih ugovora o izvođenju radova na predmetnoj sanaciji te kaznenog postupka koji je u tijeku. Planira se izrada projektne dokumentacije za završetak sanacije. Dijelom je provedena sanacija kojom je trebalo zbrinuti cca 400.000 m³ crvenog mulja i cca. 800.000 m³ otpadne lužnate vode.

Prema tome, navedene lokacije (bazeni lužine i krug tvornice glinice) predstavljaju i dalje značajnu ugrozu za okoliš područja Općine Jasenice, ali i za urbana područja Općine Jasenice. Ugroza za urbana područja Općine Jasenice proizlazi iz neizravnog kontakta sa lokalitetima Natura2000. Lokacija bazena nalazi se neposredno uz desnu obalu rijeke Zrmanje (prostorno udaljeno oko 500 m zračne linije), koja je uvrštena u područja ekološke mreže Natura2000 pod oznakom HR200064. No, udaljenost bazena lužine od najbliže točke do poligona koji obuhvaća lokalitet mreže Natura2000 (rub kanjona) je čak i manja, približno 250 m zračne linije (Slika 12).

Nadalje, unutar granica Općine Jasenice nalazi se i lokalitet oznake HR4000030, naziv Novigradsko i Karinsko more, koji se nalaze uz samu administrativnu granicu Općine Jasenice. Lokalitet oznake HR4000030 (Novigradsko i Karinsko more) se nalazi uz rub južne administrativne granice svojom površinom u tom dijelu izvan granica JLS, međutim vizualno i prostorno neposredno uz najvažnija urbana područja Općine Jasenice (naselje Maslenica), pri čemu čini bitan element kod urbanog razvoja općine.

Zrmanja se proteže i ulijeva u Novigradsko more, dok je utjecaj obližnjeg bazena lužine na ekosustav moguć uslijed raznošenja čestica vjetrom, ali i procjeđivanjem, pri čemu posredno postoji mogućnost prenošenja čestica i zagađenja i drugog lokaliteta, odnosno Novigradskog mora. S obzirom da je važnost ovih lokaliteta mreže Natura2000 prepoznata i za sama urbana

područja Općine Jasenice (kako je opisano u poglavlju 6.4 ove Strategije), bitno je provesti nastavak aktivnosti saniranja navedenih lokacija koje predstavljaju značajnu ugrozu okoliša, poštujući sve propise, kako je prepoznato i u Planu gospodarenja otpadom RH.

Slika 12: Prostorna udaljenost crne točke – bazena lužine od poligona mreže NATURA2000, izvor: obrada autora

6 ANALIZA ULAZNIH PODATAKA POVEZANIH S TEMOM ZELENE URBANE OBNOVE

Pri izradi Strategije korištena je relevantna prostorno-planska dokumentacija, koja predstavlja temeljni strateški i razvojni okvir na općinskoj razini, a koja je ujedno usuglašena i povezana s važećim dokumentima na županijskom i državnom nivou.

Analiza prostorno-planske i strateške dokumentacije je u prvom redu usmjerena na aktivnosti koje su povezane s elementima i funkcijama ZI te KG (odnos između navedenih aktivnosti i relevantne dokumentacije prikazan je u nastavku teksta).

Financiranje dosadašnjih aktivnosti vezanih za elemente ZI i KG evidentirano je unutar općinskog proračuna. Analiza općinskog proračuna, koja je prikazana u nastavku teksta, sadrži podatke o navedenim aktivnostima, kao i iznosu novčanih sredstava namijenjenim njihovoj provedbi.

Općina Jasenice, kao jedinica lokalne samouprave, svoju djelatnost temelji na Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Tim zakonom propisani su poslovi od lokalnog

značaja koji omogućuju neposredno ostvarivanje potreba građana, uključujući uređenje naselja, prostorno planiranje, komunalno gospodarstvo, socijalnu skrb, obrazovanje, kulturu, zaštitu okoliša, promet i druge zadatke u skladu sa zakonima. Kako bi općina uspješno obavljala te poslove, donosi ključne dokumente poput proračuna, strateških i prostorno-planskih dokumenata, koji omogućuju učinkovito upravljanje razvojem svog područja. U daljnjem tekstu se usmjeravamo na njih.

U nastavku je popis glavnih strateških i prostorno-planskih dokumenata koje je Općina Jasenice izradila.

- Prostorni plan uređenja Općine Jasenice (PPUO)
- Urbanistički plan uređenja (UPU)
- Program ukupnog razvoja Općine Jasenice
- Provedbeni program Općine Jasenice za razdoblje 2021. -2025.
- Strategija upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Jasenice za razdoblje 2019.-2025. godine
- Strategija razvoja turizma Općine Jasenice za razdoblje od 2017.- 2022. godine

6.1 Prostorno-planska dokumentacija

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18,39/19 i 98/19) propisuje sustav prostornog planiranja u Republici Hrvatskoj. Prema zakonu, prostorno planiranje je stalni proces koji obuhvaća poznavanje, provjeru i procjenu mogućnosti korištenja, zaštite i razvoja prostora, izradu i donošenje prostornih planova te praćenje provedbe prostornih planova i stanja u prostoru. Prostorni plan je temeljni dokument prostornog uređenja svake jedinice lokalne samouprave. Prostorni plan uređenja velikog grada, grada ili općine određuje usmjerenja za razvoj djelatnosti i namjenu površina te uvjete za održivi i uravnoteženi razvitak na području velikog grada, grada ili općine.

Prostorni plan mora biti u skladu s Zakonom i propisima donesenim na temelju njega. Prostorni plan nižeg reda mora biti usklađen s prostornim planom više razine. Također, prostorni plan užeg područja mora biti usklađen s prostornim planom šireg područja.

Dokumentima prostornog uređenja određuje se svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te daju mjerila i smjernice za njegovo uređenje i zaštitu. Prostornim planiranjem omogućavaju se uvjeti za ostvarenje prostornih i društvenih potencijala. U tom smislu, elementi zelene infrastrukture trebaju biti bitan razvojni, a ne ograničavajući čimbenik uređenja i korištenja prostora.

Prostorni plan uređenja općine definira osnovne smjernice za upravljanje prostorom na lokalnoj razini. Ovaj dokument ima važnu ulogu u usklađivanju urbanizacije s očuvanjem prirodnih resursa i biološke raznolikosti.

Prostorno planiranje je ključno za definiranje načina korištenja zemljišta i razvoja infrastrukture, što u konačnici utječe na sve aspekte života u zajednici. U kontekstu globalnih izazova kao što su klimatske promjene i degradacija okoliša, važnost zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva postaje sve izraženija. Ova analiza detaljno će se baviti postojećim prostorno-planskim dokumentima Općine Jasenice, s posebnim fokusom na smjernice koje se

odnose na sustavne elemente zelene infrastrukture i kružno gospodarenje prostorom i zgradama.

Izrađena prostorno-planska dokumentacija

- Temeljni prostorni plan za područje Općine Jasenice je Prostorni plan uređenja općine Jasenice (Službeni glasnik Zadarske županije, br. 02/06).
- I. Izmjene i dopune PPUO Jasenice usvojene su na Općinskom vijeću 2013. g. (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 06/13)
- I. Izmjene i dopune PPUO Jasenice usvojene su na Općinskom vijeću 2016. g. (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 02/16),
- III. Izmjene i dopune PPUO Jasenice usvojene su na Općinskom vijeću 2018. g. (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 02/18),
- IV. Izmjene i dopune PPUO Jasenice usvojene su na Općinskom vijeću 2019. g. (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 04/19),
- V. Izmjenama i dopunama PPUO Jasenice pristupilo se na temelju Odluke o izradi V. ID PPUO Jasenice (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 12/19 i 01/21) (još nisu stupile na snagu).⁷

Područja uređenja koja se planiraju obuhvatiti novim izmjenama i dopunama, a koja će omogućiti daljnji razvoj potencijala Općine, uključujući pri tome prirodne i prostorne resurse područja su: problematika iz sektora prometa, infrastrukturnih sustava, vodnog gospodarstva, gospodarenja otpadom, energetske učinkovitosti, zaštite okoliša, prirode i kulturnih dobara, sustava civilne zaštite, razvoja civilnog društva i drugo.

PPUO Jasenice predviđa stvaranje i očuvanje zelenih zona unutar općine, uključujući parkove, šumske površine i poljoprivredne zone. Ove zelene zone su ključne za održavanje biološke raznolikosti, zadržavanje vode i smanjenje emisija CO₂. Plan također uključuje zaštitu prirodnih koridora koji povezuju različite ekološke mreže, čime se omogućava migracija i očuvanje životinjskih i biljnih vrsta.

Zajedno sa zelenim površinama, prostorni plan predviđa zaštitu vodenih resursa, uključujući rijeku Zrmanju i njene pritoke. Ove plave površine imaju važnu ulogu u zaštiti od poplava, regulaciji lokalne mikroklimе te očuvanju vodenih ekosustava. Planiranje plave infrastrukture usklađeno je s načelima zelene infrastrukture, jer ona doprinosi ekološkoj stabilnosti i otpornosti na klimatske promjene.

Plan prepoznaje važnost prilagodbe na klimatske promjene kroz prostorno planiranje, posebno u zonama koje su podložne riziku od poplava, erozije ili suša. Korištenje zelenih površina za ublažavanje utjecaja ekstremnih vremenskih uvjeta, kao što su oluje i toplinski valovi, jedno je od ključnih rješenja.

Prostorni plan uređenja Općine Jasenice definira osnovne smjernice za razvoj općine. Ove smjernice temelje se na usklađivanju urbanog razvoja s očuvanjem prirodnih resursa, unaprjeđenju kvalitete života stanovništva i jačanju ekonomske otpornosti.

⁷ Izvješće o stanju u prostoru Općine Jasenice za razdoblje 2018.-2021.

Planom su određene namjene površina za područje unutar administrativnih granica Općine Jasenice, a to je:

- građevinsko područje naselja (izgrađeni dio, neizgrađeni-uređeni dio i neuređeni dio)
- izdvojeno građevinsko područje izvan naselja:
 1. ugostiteljsko-turističke namjene
 2. poslovne namjene
 3. proizvodne namjene
 4. zabavni park – Pariževačka Glavica
 5. odlagalište otpada
 6. sport i rekreacija
 7. groblje
 8. eksploatacijsko polje kamena
 9. poljoprivredne površine različitog boniteta
 10. šumske površine i ostale zelene površine
 11. infrastrukturni koridori,
 12. područje za iskorištavanje alternativnih izvora energije,
 13. autohtoni pejzaž

Prostorni plan, u skladu s posebnim propisom i Prostornim planom Zadarske županije, definira građevine od važnosti za Državu na području Općine kako slijedi:

- Jadranska autocesta A 1 s priključkom Maslenica.
- Sve državne ceste: D 8 (Rijeka, Zadar, Split, Dubrovnik), D 27 (Gračac, Obrovac, Benkovac, Stankovci), D 54 (Maslenica, Zaton Obrovački),
- regionalni vodoopskrbni cjevovod vodoopskrbnog sustava "Regionalni vodovod sjeverne Dalmacije", koji prolazi područjem ove općine,
- magistralni vodoopskrbni cjevovod, tzv. "Podvelebitski pravac", koji prolazi područjem ove općine, a priključuje se na vodoopskrbni sustav "Regionalni vodovod sjeverne Dalmacije",
- Mogući pravci brze Jadranske željeznice, potencijalno.
- Regionalni plinovod sa mjerno redukcijskom stanicom Zaton Obrovački - MRS Obrovac
- Odvojni plinovod za MRS Obrovac DN 300/75.

Elektroenergetske građevine

- PTE Obrovac - planirano
- Planirane vjetroelektrane snage veće od 20 MW u područjima predviđenima za obnovljive izvore energije
- vjetroelektrane

Dalekovodi i transformatorska postrojenja (postojeće)

- Dv 110 kV TS Gračac – TS Obrovac
- Dv 110 kV RHE Obrovac – TS Obrovac
- Dv 110 kV RHE Obrovac – TS Nin
- Dv 110 kV RHE Obrovac – TS Zadar

- Dv 110 kV RHE Obrovac – TS Benkovac
- DV 35 (110) kV TS Obrovac - TS Seline
- TS 110/35 kV Obrovac

Dalekovodi i transformatorska postrojenja (planirana)

- Dv 2x400 kV RHE Velebit – PTE Obrovac – Bravar (planirano)
- uvod DV 2x110kV TS Obrovac - TS Nin u TS Fassa Brčić
- uvod planiranog DV 110 kV TS Obrovac - TS Posedarje u TS Fassa Brčić
- DV 110 kV VE Zelengrad (VE ZD 1) - TS Obrovac
- uvod DV 2x110 kV TS Obrovac - TS Zadar u TS Benkovac
- uvod DV 2x110 kV TS Obrovac - TS Zadar u TS VE Orljak
- uvod DV 2x110 kV TS Obrovac - TS Zadar u TS VE Korlat
- uvod DV 2x110 kV TS Obrovac - TS Zadar u TS zona Šopot
- Park prirode Velebit sa svim prometnim građevinama u njegovom sklopu (vučnica)
- elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema (prema načinu postavljanja) elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema na postojećim građevinama (antenski prihvat)
- elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema na samostojećim antenskim stupovima

Ugostiteljsko-turistička cjelina Rovanjska - Splovine

Građevine od važnosti za Županiju na području Općine Jasenice su:

- Sve županijske ceste (Ž 5166, koja povezuje naselja: Udbina, Lovinac, Sv.Rok i Obrovac,)
- Sve lokalne ceste (L 63029 na dionici Jasenice-Zelenikovac-Vučipolje, L 63067 na dionici Maslenica 63163 na dionici Maslenica (L63067)-Mala Vrulja).
- Sve vodoopskrbne građevine preko kojih se rješava vodoopskrba svih naselja na području ove općine (vodospremnici, glavni cjevovodi, mjesne vodovodne mreže, crpne postaje, hidroforske postaje),
- Sve građevine odvodnje preko kojih se rješava sakupljanje, pročišćavanje i dispozicija otpadnih voda svih naselja na području ove općine (kolektori, crpne postaje, tlačni cjevovodi, uređaji za pročišćavanje s pripadajućim ispustom i dr.).
- Svi energetske objekti koji koriste obnovljive izvore.
- Sve ugostiteljsko-turističke građevine do 1000 kreveta (Ždrilo-Brzac, Školička Draga i U. Žališće)
- Luka otvorena za javni promet Rovanjska,
- Luka otvorena za javni promet Maslenica
- LNT Rovanjska i LNT Maslenica (Luke nautičkog turizma <200 vezova)
- Vjetroelektrane snage manje od 20 MW (planirane u područjima predviđenim za obnovljive izvore energije)

Za područje Općine Jasenice izrađeno je i usvojeno ukupno devet (9) Urbanističkih planova uređenja i njihovih Izmjena i dopuna.

- Temeljni Urbanistički plan uređenja UPU 3 – UPU stambene zone „Splovine 1“ (M) usvojen je na Općinskom vijeću Općine Jasenice 2012. g. (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 04/12).
- Temeljni Urbanistički plan uređenja UPU 5 – UPU turističke zone „Splovine 2“ (T2) usvojen je na Općinskom vijeću Općine Jasenice 2011. godine (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 03/11).
- Temeljni Urbanistički plan uređenja UPU (19 i 20) 6 i 7 (nakon III. ID PPUO Jasenice) – UPU proizvodno-gospodarske zone Jelovac-Česmina (I1) usvojen je na Općinskom vijeću 2010. g. (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 09/10).
- Temeljni Urbanistički plan uređenja UPU 9 – UPU zona centralnih funkcija središte Maslenice (D) usvojen je na Općinskom vijeću 2010. godine (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 08/10),
- Temeljni Urbanistički plan uređenja UPU 10 – UPU poslovne zone „Dračevac-Vulića Dolac“ (I1) usvojen je na Općinskom vijeću 2010. godine (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 03/10).
- Temeljni Urbanistički plan uređenja UPU 11 – UPU obalnog pojasa naselja Maslenica – zapad (LN, L, R3) usvojen je na Općinskom vijeću 2018. godine (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 07/18).
- Temeljni Urbanistički plan uređenja UPU 12 – UPU obalnog pojasa naselja Maslenica – istok (LN, L, R3) usvojen je na Općinskom vijeću 2018. godine (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 07/18).
- Temeljni Urbanistički plan uređenja UPU 16 – UPU zabavni park „Pariževačka glavica“ (D7) usvojen na Općinskom vijeću 2009. g. (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 03/09).
- Temeljni Urbanistički plan uređenja UPU 17 – UPU proizvodne zone „Bravar“ (I1) a usvojen na Općinskom vijeću iste godine (Službeno glasilo Općine Jasenice br. 02/09).

6.1.1 Elementi zelene infrastrukture u prostorno-planskim dokumentima

Zelena infrastruktura je sustav međusobno povezanih zelenih površina, prirodnih područja i ekoloških koridora koji osiguravaju ekološke i društvene koristi za lokalnu zajednicu. U prostornom planu Općine Jasenice, zelena infrastruktura igra važnu ulogu u održivom razvoju, prilagodbi klimatskim promjenama i očuvanju bioraznolikosti.

Prostorni plan definira područja ekološke važnosti, kao što su šumske površine, poljoprivredna zemljišta, obalni pojas i rijeka Zrmanja. Ove zone igraju ključnu ulogu u održavanju biološke raznolikosti i regulaciji ekosustava.

Nadalje, u urbanističkim planovima uređenja, definirane su površine za parkove, zelene trgove i šetnice. Ove javne zelene površine omogućuju stanovnicima bolju kvalitetu života, smanjenje urbanog toplinskog otoka i zadržavanje oborinskih voda, što doprinosi otpornosti naselja na ekstremne vremenske uvjete.

Prostorni plan predviđa očuvanje postojećih šuma te širenje šumskih područja na rubnim dijelovima naselja, čime se povećava sposobnost općine da apsorbira ugljični dioksid i stvori prirodnu zaštitu od poplava.

Vodeni resursi, poput rijeke Zrmanje i obalnih područja Novigradskog mora, integrirani su u zelenu infrastrukturu. Ove vodene površine funkcioniraju kao prirodni sustavi za upravljanje vodom, sprječavanje poplava i očuvanje biološke raznolikosti.

6.1.2 Kružni modeli gospodarenja prostorom i zgradama

Kružno gospodarstvo u prostorno-planskoj dokumentaciji Općine Jasenice obuhvaća načela koja omogućuju maksimalnu učinkovitost u korištenju resursa, smanjenje otpada i poticanje reciklaže te ponovne uporabe materijala, posebice u gradnji i gospodarenju zgradama.

Prostorni plan naglašava važnost korištenja održivih materijala u gradnji novih objekata, s posebnim fokusom na korištenje lokalno dostupnih materijala koji imaju manji ekološki otisak. Korištenje recikliranih materijala te energetske učinkovite građevinske rješenja potiče se kako bi se smanjila potrošnja energije i resursa tijekom životnog vijeka zgrada.

U dokumentima se ističe važnost kružnog gospodarstva u građevinskom sektoru, uključujući reciklažu i ponovnu uporabu građevinskog otpada. To smanjuje pritisak na deponije i omogućuje ponovno korištenje resursa, što je posebno važno u kontekstu planiranja novih urbanih i industrijskih zona.

Prostorni planovi promoviraju energetske učinkovite zgrade koje koriste obnovljive izvore energije. To uključuje primjenu solarnih panela, sustava za skupljanje kišnice te energetske učinkovite izolaciju, čime se smanjuje ukupna potrošnja energije i troškovi održavanja zgrada.

U skladu s načelima kružnog gospodarstva, dokumentacija predviđa primjenu sustava za ponovno korištenje vode, poput sustava za skupljanje oborinskih voda koji mogu biti korišteni za navodnjavanje zelenih površina ili tehničku upotrebu u industriji. Ova praksa ne samo da smanjuje potrošnju pitke vode, već i smanjuje opterećenje na sustave odvodnje i kanalizacije.

Prostorno-planska dokumentacija Općine Jasenice jasno naglašava važnost zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva za održivi razvoj. Integracija zelenih površina unutar naselja, kao i zaštita prirodnih resursa poput rijeke Zrmanje i šumskih područja, značajno doprinosi ekološkoj stabilnosti općine. U kontekstu kružnog gospodarstva, dokumentacija pruža okvir za smanjenje otpada kroz odvojeno prikupljanje, reciklažu i ponovnu uporabu građevinskih materijala. Planovi također promiču održivu izgradnju uz korištenje energetske učinkovite tehnologije i održivih materijala, smanjujući potrošnju resursa i emisije. Optimizacija korištenja prostora osigurava prilagodbu postojećih građevinskih zona novim potrebama, čime se izbjegava nepotrebna nova izgradnja.

6.2 Studijsko-projektna dokumentacija

6.2.1 Provedbeni program Općine Jasenice za razdoblje 2021.- 2025.

Provedbeni program Općine Jasenice je kratkoročni akt strateškog planiranja povezan s višegodišnjim proračunom. Izravno je povezan s proračunskim postupkom stoga je u

provedbenom programu prikazana veza s proračunom i sredstvima koja su planirana u proračunu.

Provedbeni program Općine Jasenice za razdoblje 2021.-2025. sadrži ključne odrednice usmjerene na razvoj općine kroz nekoliko strateških prioriteta, usklađenih s nacionalnim ciljevima održivog razvoja i gospodarskog napretka.

Jačanje komunalne infrastrukture

Fokus je na održavanju i unaprjeđenju javnih površina, javne rasvjete, dječjih igrališta, groblja, te sanaciji i asfaltiranju cesta. Planira se i razvoj infrastrukture koja podržava turističku ponudu, uz značajna ulaganja u energetska učinkovitost kroz modernizaciju javne rasvjete.

Razvoj malog i srednjeg poduzetništva te poljoprivrede

Provedbom prostorno-planske dokumentacije i poticanjem lokalne poljoprivrede i poduzetništva, općina nastoji podržati održivi razvoj ruralnog područja i gospodarski rast. Ulaže se i u izradu projektne dokumentacije za specifične projekte poput Centra planinskih proizvoda.

Razvoj institucionalnih kapaciteta

Cilj je povećanje učinkovitosti lokalne samouprave, osiguranje materijalnih uvjeta za rad, te brže rješavanje administrativnih procesa kroz nabavku opreme i poboljšanje uvjeta rada.

Unapređenje obrazovnog sustava

Ulaganje u predškolski odgoj i školstvo, uključujući izgradnju vrtića i pružanje stipendija, osigurava podršku obrazovanju i usklađivanje s potrebama lokalnog tržišta rada.

Poticanje zdravijeg načina života

Ulaže se u infrastrukturu za sport i rekreaciju, te unaprjeđenje zdravstvene zaštite kroz aktivnosti poput deratizacije, dezinfekcije i podrške sportskim udrugama.

Očuvanje, obnova i zaštita prirodne i kulturne baštine

Program uključuje ulaganja u održivo gospodarenje otpadom, sanaciju odlagališta i očuvanje kulturnih spomenika, te promicanje kulturne baštine kroz različite akcije i manifestacije.

Poboljšanje kvalitete života ranjivih skupina

Fokus na socijalne programe, pomoć ugroženim skupinama poput djece, starijih osoba, branitelja i osoba s invaliditetom, s ciljem povećanja socijalne uključenosti i podizanja kvalitete života.

Ove mjere usklađene su s ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske i orijentirane na postizanje gospodarskog i društvenog napretka Općine Jasenice, uz očuvanje okoliša i kulturne baštine.

6.2.2 Plan ukupnog razvoja Općine Jasenice za razdoblje od 2021. do 2027. godine

Ključne odrednice Plana ukupnog razvoja Općine Jasenice za razdoblje 2021.-2027. godine obuhvaćaju nekoliko strateških prioriteta usmjerenih na dugoročni gospodarski, društveni i infrastrukturni razvoj općine.

Razvoj turizma

Glavni cilj je poticanje turizma kroz poboljšanje infrastrukture i promociju prirodnih i kulturnih resursa. Fokus je na razvoju održivog turizma, uključujući ekoturizam, te poboljšanje turističke ponude povezane s prirodnim atrakcijama poput rijeke Zrmanje, Velebita i kulturnih spomenika.

Infrastruktura

Plan predviđa ulaganja u prometnu, komunalnu i energetska infrastrukturu. To uključuje modernizaciju cestovne mreže, proširenje vodoopskrbe i kanalizacijskih sustava, te unaprjeđenje javne rasvjete uz korištenje energetski učinkovitih rješenja.

Gospodarski razvoj

Poticanje malog i srednjeg poduzetništva i poljoprivrede predstavlja važan prioritet. Planom se želi unaprijediti gospodarska infrastruktura kroz razvoj poduzetničkih zona i potporu lokalnim poljoprivrednicima, uključujući njihovo udruživanje u klastere.

Zaštita okoliša i održivost

Veliki naglasak stavljen je na ekološki održivi razvoj, uključujući gospodarenje otpadom i zaštitu prirodnih resursa, s posebnim osvrtom na očuvanje područja ekološke mreže NATURA 2000.

Poboljšanje kvalitete života

Ulaganje u socijalne programe, obrazovnu infrastrukturu i zdravstvo ključno je za poboljšanje životnog standarda stanovnika. Planom se predviđa izgradnja novih vrtića, škola, te unaprjeđenje zdravstvenih i socijalnih usluga.

Kulturni i društveni razvoj

Plan uključuje očuvanje kulturne baštine kroz obnovu kulturnih spomenika i poticanje kulturnih manifestacija, s ciljem jačanja kulturnog identiteta i povećanja društvene aktivnosti unutar lokalne zajednice.

Plan ukupnog razvoja Općine Jasenice naglašava važnost balansiranog i održivog razvoja uz maksimalno korištenje dostupnih resursa i fondova EU kako bi se unaprijedili svi aspekti života i rada u općini.

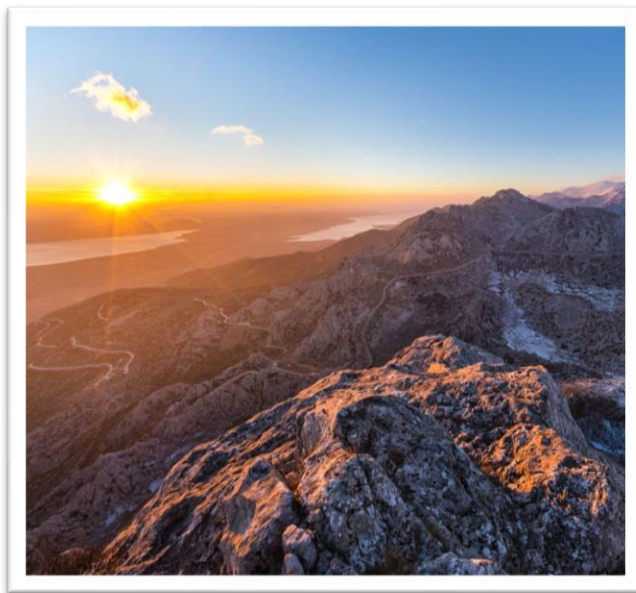
6.3 Analiza zaštićenih i vrijednih područja

6.3.1 Prirodna područja (šume, rijeke, jezera)

Na području Općine Jasenice nalaze se zaštićena prirodna područja od lokalnog i državnog značaja, a očuvanje i zaštita ovih područja jedan je od temeljnih strateških ciljeva Općine. U nastavku slijedi pregled prirodnih karakteristika Općine Jasenice.

Planina Velebit

Zaštićena je zbog biološke raznolikosti i iznimnih prirodnih ljepota. Samo jednim dijelom nalazi se na prostoru Općine Jasenice. Zaštićena površina planine Velebit iznosi 203 551,12 ha, a ukupno se 8270,28 ha nalazi se na području Jasenice. To znači da zaštićenoj površini ukupno pripada udio od 4,10%. Također, Velebit je uvršten i u mrežu međunarodnih rezervata biosfere UNESCO-a.

Slika 13: Planina Velebit, Izvor: TZ Općine Jasenice

Špilja Modrič

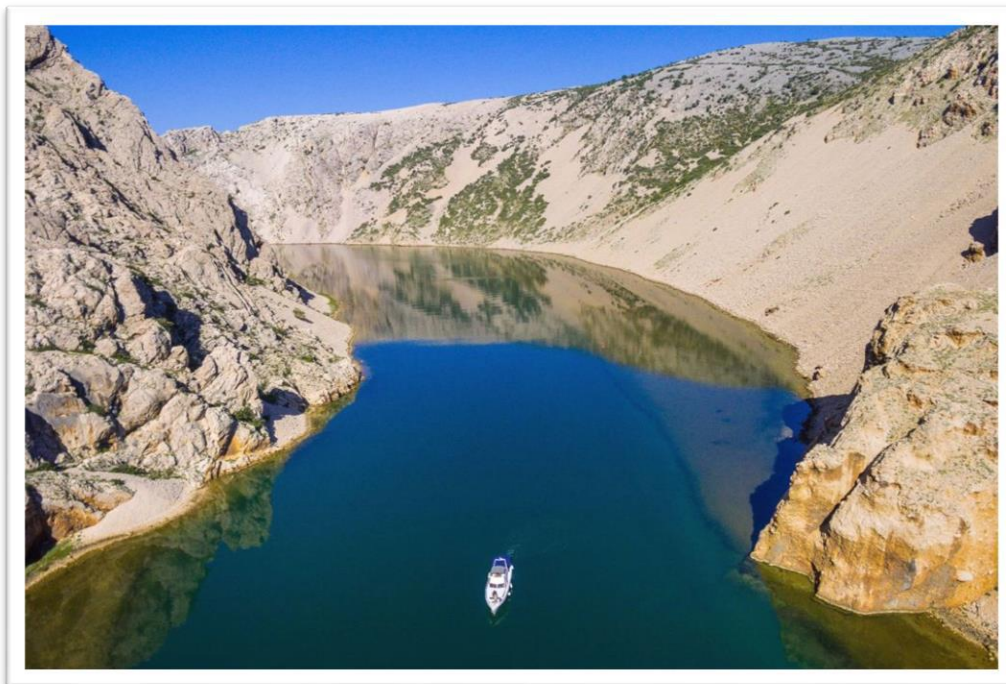
Zaštićena je od 1986. godine u kategoriji geomorfoloških spomenika prirode, a svoju slavu postiže po količini, vrsti i oblicima kalcitnih ukrasa zbog čega se svrstava u red turistički najatraktivnijih lokaliteta ove vrste Republici Hrvatskoj. Temperatura u Špilji tokom cijele godine je 16-17 stupnjeva.

Slika 14: Špilja Modrič, Izvor: TZ Općine Jasenice

Kanjon Zrmanje

Nalazi se na području Grada Obrovca i Općine Jasenice. Zaštićen je u kategoriji Značajni krajobraz od 1964. godine. Ukupna zaštićena površina iznosi 556,71 ha, od čega se na području Općine Jasenice nalazi 292,00 ha, a to predstavlja udio od 52,45% u ukupnoj površini zaštićenog područja.

Slika 15: Kanjon rijeke Zrmanje; Izvor: www.otok-pag.hr;

6.3.2 Zone zaštite bioraznolikosti (ekološke mreže, NATURA 2000 područja)

Ekološka mreža Republike Hrvatske, poznata kao NATURA 2000, predstavlja ključan instrument za očuvanje biološke raznolikosti u okviru Europske unije, a u Hrvatskoj obuhvaća značajan dio kopnenog i morskog teritorija. Ova mreža sastoji se od dvaju glavnih tipova područja: područja očuvanja značajnih za ptice (POP) i područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS). Područja očuvanja značajna za ptice (POP) od posebne su važnosti za očuvanje populacija divljih ptica, njihovih staništa te migratornih vrsta, a često uključuju močvarna područja od međunarodnog značaja. U Republici Hrvatskoj postoji 38 takvih poligonskih područja koja su ključna za održavanje povoljnog stanja ptica od interesa za Europsku uniju.

Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) usmjerena su na očuvanje različitih vrsta životinja i biljaka, kao i prirodnih staništa koja su od posebne važnosti na razini Europske unije. Ova područja često uključuju specifične ekosustave poput špilja, rijeka i obalnih područja. Ekološka mreža NATURA 2000 u Hrvatskoj pokriva 36,67% kopnenog teritorija i 16,39% obalnog mora, s ukupno 571 poligonskim područjem očuvanja značajnim za vrste i stanišne tipove, dok točkasta POVS područja, uglavnom špiljski objekti, također doprinose zaštiti prirodnih staništa.

Jedan od ključnih elemenata ekološke mreže u Općini Jasenice je rijeka Zrmanja, koja je uključena u NATURA 2000 zbog svoje važnosti za očuvanje ekosustava i biološke raznolikosti. Cjelokupni tok Zrmanje određen je kao područje očuvanja u sklopu ekološke mreže. Koritom ušća Zrmanje provlači se sloj morske vode koji stvara bogato i raznoliko stanište biljnih i životinjskih vrsta, a taj osjetljivi ekosustav posebno je važan kao mrjestilište za mnoge vrste riba. U Općini Jasenice registrirano je i područje značajno za očuvanje divljih ptica, koje osigurava povoljne uvjete za očuvanje vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa. Ove prirodne vrijednosti jasno pokazuju koliko su važne za očuvanje bioraznolikosti i ekološke stabilnosti cijelog područja, te zahtijevaju pažljivo upravljanje kako bi se postigli ciljevi održivog razvoja.

Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)

Opis

<i>HR5000022 Park prirode Velebit</i>	<i>Opis</i>
	<p>Park prirode Velebit obuhvaća veći dio Velebita i doline krške rijeke Zrmanje;</p> <p>Do danas, registrirano je 2.700 biljnih vrsta, od kojih su 78 endemske, a jedna od njih je Velebitska degenija.</p> <p>Razni tipovi staništa i specifična klima omogućuju izobilje biljnog i životinjskog svijeta.</p> <p>Osim škrapa, zatvorenih depresija stvorenih stagnirajućom vodom, vrtača i impresivnih strmih litica, postoji veliki broj špilja i jama.</p> <p>Negativne aktivnosti utjecaja: napuštanje stočarstva/nedostatak ispaše, napuštanje poljoprivrede, cestovna infrastruktura, elektroenergetska infrastruktura, urbanizacija, razvoj gospodarskih i poslovnih zona, lov,</p>

<i>Područja očuvanja značajna za ptice (POP)</i>	<i>Opis</i>
<p>HR2000641 Zrmanja</p>	<p>vojne aktivnosti, otpad, invazivne alohtone vrste, požari i suzbijanje požara, promjene u hidrološkim uvjetima uzrokovanih ljudskim aktivnostima, promjene abiotskih uvjeta</p> <p>Izvire u južnom dijelu Like, podno Poštaka i teče prema jugu kroz usku i dugu dolinu sa poljoprivrednim površinama unutar kanjona (koji u donjem toku doseže visinu od 180 m) te se ulijeva u Novigradsko more. Od 15 zabilježenih vrsta riba, 8 su endemi jadranskog sliva.; U Zrmanji obitava dvoprugasti vijun (100% populacije) i jedino je stanište peša u mediteranskoj biogeografskoj regi te jedan od dva lokaliteta gdje živi puž Saxurinator sketi. Negativne aktivnosti utjecaja - izmjene u uzgojnoj praksi, košnja travnjaka, napuštanje ispaša, cestovna infrastruktura, rekreacijske aktivnosti, onečišćenje površinskih voda, promjene u ekosustavima, interspecijski odnos</p>
<p>POP HR1000022 Velebit</p>	<p>Cilj - očuvanje ptica na površini od 203.517,25 ha Lokacija Obuhvaća najveću hrvatsku planinu-Velebit Vrste ptica - mala prutka, planinski ćuk, jarebica kamenjarka, primorska trepteljka, suri orao,lještarka, ušara, leganj, zmijar, eja strnjarica, kosac, planinski djetlić, crvenoglavi djetlić, crna žuna, vrtna strandica, sivi sokol, crvenonoga vjetruša, bjelovrata muharica, mali ćuk, bjeloglavi sup, rusi svračak, sivi svračak, ševa krunica, škanjac osaš, gorski zviždak, troprsti djetlić, siva žuna, jastrebača, pjegava grmuša, tetrijeb gluhan</p> <p>Negativne aktivnosti utjecaja - izmjene u uzgojnoj praksi, napuštanje stočarstva/ nedostatak ispaše, upravljanje šumama i pošumljavanjem, lov, rekreativne i sportske aktivnosti, planinarenje i sportsko penjanje.</p>

6.3.3 Kulturno-povijesni spomenici i područja pod posebnom zaštitom

Općina Jasenice obiluje kulturno-povijesnim spomenicima i područjima pod posebnom zaštitom koja svjedoče o bogatoj povijesti i kulturnoj baštini ovog prostora. Kao i mnoge druge općine u Hrvatskoj, Jasenice su kroz povijest bile poprište različitih događaja i susretište različitih kultura, čiji su tragovi ostali sačuvani u obliku spomenika, građevina i arheoloških

lokaliteta. Ova kulturna baština ne samo da ima veliki povijesni značaj, već predstavlja temelj za suvremeni identitet zajednice i razvoj održivog turizma.

Naselje Jasenice prvi put spominje se u ispravi kralja Petra Krešimira IV. Iz 11. stoljeća, gdje se navodi kao granica rapske biskupije prema ninskoj. Majstorska cesta, izgrađena 1832. godine, je prvi cestovni spoj sjeverne i južne Hrvatske preko Velebita, te cesta kojom su se osim trgovačke robe, razmjenjivali i kulturološki običaji između Velebitskog podgorja i Like. Tijekom Domovinskog rata, stanovništvo je prognano, a objekti uništavani; poput škole i župne crkve koja je minirana na sam blagdan sv. Jeronima.

Jasenice su geografski smještene na važnom spoju planinskih i obalnih puteva te su u povijesti bile važno strateško područje za različite civilizacije. To uključuje razdoblje Ilira, Rimljana, Bizanta, Mlečana i Osmanlija, sve do moderne povijesti. Takva mješavina utjecaja rezultirala je bogatstvom kulturno-povijesnih lokaliteta koji obuhvaćaju različite stilove arhitekture, običaje i tradicije.

Kulturno-povijesni spomenici u Općini Jasenice najčešće su povezani s poviješću srednjovjekovnih utvrda, crkava i arheoloških lokaliteta koji datiraju još iz antičkog razdoblja. Brojne stare crkve, ruševine i stećci, specifični kameni nadgrobni spomenici iz srednjeg vijeka, svjedoče o prisutnosti bogate i raznolike kulture na ovom području. Ovi spomenici, osim što su važni za lokalnu povijest, imaju i širu kulturnu vrijednost jer su povezani s europskim povijesnim procesima.

Jedan od najpoznatijih kulturno-povijesnih lokaliteta u Jasenicama je Crkva svetog Jeronima, koja se nalazi u mjestu Jasenice. Ova crkva potječe iz srednjeg vijeka i izgrađena je u predromaničkom stilu. Osim arhitektonske vrijednosti, crkva je značajna i zbog svog povijesnog konteksta, jer svjedoči o prisutnosti kršćanstva u ovom dijelu Dalmacije još od ranih vremena. Unutar crkve nalaze se vrijedni artefakti, uključujući kamene reljefe i freske, koji predstavljaju rijetke primjere srednjovjekovne umjetnosti u regiji.

Rimski arheološki lokaliteti također su važan dio povijesne baštine Jasenica. Ovi lokaliteti, od kojih su neki još uvijek neistraženi, svjedoče o prisutnosti Rimljana na ovom području i njihovom utjecaju na izgradnju prometnih puteva, naselja i trgovine. Postojanje rimskih ostataka ukazuje na to da je ovaj prostor bio dio šireg rimskog sustava upravljanja i kolonizacije Dalmacije.

Srednjovjekovne utvrde, kao što su one u kanjonu rijeke Zrmanje, još jedan su od simbola bogate povijesti Jasenica. Ove utvrde bile su strateški važne za obranu od upada neprijatelja, osobito u vrijeme Osmanskog carstva. Utvrda Obrovac, koja se nalazi u blizini Jasenica, jedna je od takvih fortifikacija koja je čuvala prolaz kroz planinske klance i rijeke.

Kulturno-povijesni spomenici i područja u Općini Jasenice pod posebnom su zaštitom Republike Hrvatske. Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12), ova područja klasificiraju se kao kulturna dobra koja imaju iznimnu povijesnu, kulturnu i umjetničku vrijednost te zahtijevaju posebnu brigu i očuvanje. Održavanje i zaštita ovih područja ključni su za očuvanje kulturnog identiteta lokalne zajednice, ali i za poticanje razvoja kulturnog turizma.

Očuvanje kulturne baštine Općine Jasenice zahtijeva sustavni pristup koji uključuje konzervatorske radove, restauraciju i obnovu. U tom smislu, lokalna zajednica, u suradnji s nadležnim institucijama, ulaže napore kako bi očuvala autentičnost spomenika i omogućila njihovu dostupnost posjetiteljima. Arheološka istraživanja, restauracija crkava i utvrda te izrada interpretativnih centara važni su koraci prema očuvanju i prezentaciji kulturne baštine.

Kulturni turizam nudi velik potencijal za razvoj ovog područja. Povezivanje povijesnih lokaliteta s prirodnim atrakcijama, kao što je kanjon Zrmanje, može privući veći broj posjetitelja zainteresiranih za povijest, arheologiju i avanturistički turizam. Također, kulturne manifestacije koje se održavaju na ovim lokalitetima mogu postati važan dio turističke ponude, čime bi se dodatno povećala vidljivost i značaj kulturne baštine Jasenica.

Nepokretna kulturna dobra u Općini Jasenice

Tablica 5: Zaštićena kulturna dobra Općine Jasenice; Izvor: Registar kulturnih dobara RH, Ministarstvo kulture

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-2128	Jasenice PODPRAG	Crkva sv. Frane	Nepokretna pojedinačna
Z-2124	Jasenice, JASENICE	Crkva sv. Jeronima	Nepokretna pojedinačna
Z-1227	Jasenice, JASENICE	Crkva sv. Jurja i okolno groblje	Nepokretna pojedinačna
Z-7331	Jasenice	Majstorska cesta	Nepokretna pojedinačna

Crkva sv. Frane

Sagrađio ju je 1832. godine austrijski car Franjo I u spomen na tada novoizgrađenu cestu koja je spajala južnu i sjevernu Hrvatsku preko krševitog Velebita. Najljepši ukras u crkvi bila je oltarna slika Sv. Frane koja prikazuje asiškog sirotana kojemu Krist utiskuje svoje rane (stigme).

Crkva je izgrađena na obroncima Velebita, podno Tulovih greda.

Slika 16: Crkva sv. Frane, Podrag; Izvor: Općina Jasenice

Crkva sv. Jeronima

Crkva sv. Jeronima sagrađena je 1874. godine na mjestu gdje je do tada bila župna crkva Presvetog trojstva. U domovinskom ratu crkva je srušena i to točno na dan svoga zaštitnika Sv. Jeronima 30. rujna 1991. godine. Nakon rata, prognano stanovništvo se vraća svojim domovima i postepeno se obnavlja i crkva kao stoljetni svjedok prisutnosti Hrvata na ovom području.

Slika 17: Crkva sv. Jeronima; Izvor: Općina Jasenice

Crkva sv. Jurja i okolno groblje

Crkva sv. Jurja u Rovanjskoj sačuvana je u svom prvotnom obliku polukriža sa karakterističnom kupolom u obliku elipse i bačvastim svodom. Crkva se nalazi u Rovanjskoj i smještena je uz samu morsku obalu.

Ovaj biser starohrvatske sakralne arhitekture, zamišljen je kao veliki Sunčani sat i kalendar. Smatra se da je podignuta između 9. i 11. stoljeća i svrstava se u red njezinih srodnih primjera kao što su Sv. Križ u Ninu i Sv. Pelegrin u Savru. Danas je crkvice Sv. Jurja zaštićeni spomenik nulte kategorije i kulturna baština RH.

Slika 18: Crkva sv. Jurja, Rovanjaska; Izvor: Općina Jasenice

Majstorska cesta

Majstorska cesta (Državna cesta D547) je državna cesta u Hrvatskoj i bila je prva suvremena cestovna spojnica južne i sjeverne Hrvatske. Svečano je otvorena 4. listopada 1832. godine. Majstorska cesta transvelebitska je prometnica koja je povezivala Sveti Rok u Lici preko Malog Alana s Obrovcem u Dalmaciji. Po tada novoj velebitskoj transverzali, osim trgovačkog odvijao se i poštanski promet između Beča i Zadra.

Specifičnost i vrijednost ceste očituje se jer je građena probijanjem živih stijena. Prema legendi radnici su se projektantu žalili na nemoguće uvjete probijanja, na šta im je po legendi ponudio mjeru zlata za istu težinu kamena. Majstorska cesta je zbog iznimne spomeničke i krajobrazne vrijednosti uvrštena na listu zaštićenih dobara Republike Hrvatske.

Slika 19: Majstorska cesta s burobranom, Izvor: wikipedia.org

Na području Općine Jasenice nalaze se ukupno 64 arheološka lokaliteta za koja su Prostornim planom propisane adekvatne mjere zaštite.

Tablica 6: Arheološki lokaliteti na području Općine Jasenice, izvor: Odluka o donošenju prostornog plana Općine Jasenice, Glasnik Općine Jasenice

<i>Arheološki lokaliteti</i>	
1.	Gradina Gradac iz brončanog doba
2.	Gradina Dračevac iz željeznog doba s ostacima srednjovjekovnog kaštela; na rtu zapadno od gradine je kamena grobna gomila
3.	Pećinsko nalazište s kulturnim ostacima iz starijeg neolita i kasnijih razdoblja u Novskom ždrilu kod Jasenica, uz samu obalu mora
4.	Lokalitet Razvršje s ostacima neselja iz kasnog brončanog doba sa prapovijesnom gradinom sjeverno od Stupice i istočno od Patkinog kuka
5.	Ostatci crkve Sv. Trojstva u blizini naselja
6.	Nekoliko neistraženih grobnih humaka u okolici neselja Jasenice
7.	Pećina s prapovijesnim ostacima u uvali Modrič
8.	Ostatci antičke ceste Maslenica – Mali Alan
9.	Antički gospodarski objekt u Rovanjskoj
10.	Lokva na Jelovcu
11.	Kamene gomile na rtu Baljenica
12.	Kamene gomile na predjelu Jelovac
13.	Stara podjela zemljišta u dolcu Stupica
14.	Mirila sjeverno od Dračevca
15.	"Turski grob" sjeverno od Dračevca
16.	Podjela zemljišta i površinski nalazi u istočnoj polovici Vulića dolca
17.	Turska gomila na predjelu sjeverno od ceste za Maslenicu i zapadno od puta koji vodi do vodospreme na Malom Dračevcu
18.	

19. Turska gomila istočno od Dračevca
20. Gromile - krški greben između Vulića dolca i Dračevca
21. Prapovijesna stočarska ograda na predjelu Livodica
22. Stara podjela zemljišta u dolcu Blaževac
23. Novovjekovni stambeni objekti sjeverno od dolca Blaževac
24. Bunarić - bunar u Maslenici
25. Lokacija Crkvina na predjelu Šarića redine u Maslenici
26. Arheološki (naseobinski) slojevi i arheološki nalazi na predjelu Šarića redine u Maslenici
27. Zidovi na otočiću Veliki Školj
29. Jamurka - jama smještena južno od iskopa boksita u Jasenicama
29. Ograda i kamene gomile južno od zaseoka Šarličić na predjelu Zališće sjeverno od obala Novigradskog mora
30. Podjela zemljišta u glavnom dijelu naselja Jasenica koji se naziva Srid sela
31. Površinski nalazi iz razdoblja prapovijesti, antike i novig vijeka u Jasenicama
32. Stara podjela zemljišta u zaseoku u Gornjem Burilovcu
33. Stara podjela zemljišta u zaseoku u Donjem Burilovcu
34. Stara podjela zemljišta u vrti Šibenik
35. Stinata glavica - srednjovjekovno i novovjekovno naselje na južnim padinama Stinate glavice
36. Srednjovjekovno i novovjekovno naselje jugoistočno od Stinate glavice
37. Šibenik - višeslojno nalazište s utvrdom na rtu kanjona rijeke Zrmanje
38. Kosa - cesta i distribucija površinskih nalaza, sjeveroistočno od Šibenske glavice
39. Jaruga - cisterna i distribucija površinskih nalaza, istočno od Kose
40. Halan - dvije vrti s površinskim nalazima
41. Mirila Maruna uz trasu ceste Maslenica - Zaton Obrovački, smještena uz zavoj južno od Rupina, a sjeverno od Gromile
42. Gromila - kamena gomila na glavici toponima Gromila
43. Speleološki objekt - pastirski pripećak na istočnim padinama brežuljka Gromila
44. Vrtača - površinski nalazi i objekti koji se nalaze u vrti na predjelu između Gromile i Halana
45. Vrtača - podjela zemljišta i površinski nalazi u vrti sjeverozapadno od Pariževačkih bunara uz magistralnu cestu za Gračac
46. Krvavi dočić - manja vrtača sjeverno od ceste koja vodi prema Maslenici
47. Pariževački bunari - podjela zemljišta na dvije vrti
48. Ograda Križ - srednjovjekovno i novovjekovno naselje smješteno južno od magistralne ceste za Obrovac, a sjeverozapadno od Pariževačkih bunara
49. Pariževačka glavica - speleološki objekti na gornjem dijelu kanjona rijeke Zrmanje (špilja Šupljača i špilja Samograd)
50. Mirila uz trasu ceste Maslenica - Zaton Obrovački sa njene sjeverne strane
51. Kamena gomila - tumul, sjeverozapadno od Rončevića uz cestu koja vodi prema Maslenici
52. Kamena gomila - tumul, sjeveroistočno od Rončevića
53. Mirila - južno od Velike glavice na mikrolokaciji pod nazivom Počivališta
54. Lokva na predjelu Procipina uz magistralnu cestu prema Gračacu
55. Kamena gomila - tumul na predjelu Bravar, na vrhu manje i niže glavice uz zavoj ceste za Obrovac
55. Kamena gomila - tumul na predjelu Krivež

56. Kamena gomila - tumul jugoistočno od tumula na Krivežu
57. Kamena gomila - tumul na predjelu Bravarica, južno od lokalne ceste na rubu brežuljka iznad Jurjevića drage
58. Kamena gomila - tumul na manjoj glavici kod Bravarice, južno od magistralne ceste za Gračac
59. Kamena gomila - tumul sjeveroistočno od zaseoka Ćude
60. Kamena gomila - tumul koji se nalazi uz tumul na Krivežu
61. Jasenička bojišnica iz Domovinskog rata - materijalni ostaci uspostavljanja linije obrane i ratnih djelovanja na području općine Jasenice
62. Antusilov kamen - na predjelu Procipina između zaseoka Maričića i Rončevića
63. Kućetine - ostaci zidova i temelja pravokutnih suhozidnih stambenih objekata, sjeverno od bazena lužine od bivše Tvornice glinice Obrovac oko predjela Grguša
64. Prapovijesna gradina gdje se nalazi arheološki lokalitet i ulaz u pećinu, a smještena je uz Majstorsku cestu na glavici zapadno od zaseoka Modriči

6.4 Analiza baze podataka zelenih površina

U Programu razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. – 2030. navedeno je da za sada nije uspostavljen sustavan način praćenja stanja zelenih površina te njihova jedinstvena klasifikacija na području JLS-ova. Premda su pojedini JLS-ovi ostvarili djelomično unaprjeđenje metoda identifikacije i valorizacije zelenih površina zahvaljujući sudjelovanju u različitim EU projektima (Horizon 2020, Interreg V-A, IPA i dr.), u većini slučajeva postojeći načini evidentiranja zelenih površina su tehnološki zastarjeli (analogne baze podataka), nepregledni, neažurni te bez uspostavljenih jasnih kriterija i standarda praćenja i vrednovanja. Tako i u JLS-u Općine Jasenice. Navodi se i da nekolicina JLS-ova ima izrađen Katastar zelenila ili GIS bazu podataka koja uključuje pojedine, često nepotpune kategorije zelenih površina. Također, postojeći načini praćenja zelenih površina nisu centralizirani, a podaci su rijetko javno dostupni. Uloga javnosti / participativnosti u prikupljanju podataka o stanju i potrebama zelene infrastrukture je za sada zanemarena.

Prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu javne zelene površine se definiraju kao: „Javne zelene površine su parkovi, drvoređi, živice, cvjetnjaci, travnjaci, skupine ili pojedinačna stabla, dječja igrališta s pripadajućom opremom, javni športski i rekreacijski prostori, zelene površine uz ceste i ulice, ako nisu sastavni dio nerazvrstane ili druge ceste odnosno ulice i sl.“

Važećim Prostornim planom uređenja određeni su osnovni prostorni pokazatelji; koeficijenti iskorištenosti, visine, postotka zelenila, udaljenosti od granica zemljišta i od ceste i sl. U stručnoj literaturi zelena javna površina se definira kao svaki javni ili privatni otvoreni posjed u urbanim područjima, prekriven vegetacijom, izravno (aktivna/pasivna rekreacija) ili neizravno (utjecaj na urbani okoliš) dostupan korisnicima⁸.

Metodologija ANGSt (engl. Accessible Natural Green Space standard) definira dostupne zelene površine i prirodne zelene površine. Dostupne zelene površine su područja dostupna široj zajednici na besplatno korištenje bez vremenskog ograničenja. Prirodna zelena površina je

⁸ Šiljeg, Marić, Nikolić, Šiljeg: Analiza dostupnosti urbanih zelenih površina u naselju Zadar, Šumarski list, 142:9-10., 2018.

područje nad kojem se ne vrši intenzivna ljudska aktivnost i upravljanje, što omogućuje dominantan prirodan izgled⁹. ANGSt je orijentiran prema klasifikaciji dostupnosti zelenih površina, no u ovom slučaju je iskorišten i za identifikaciju zelenih površina kao dostupnih zelenih površina, uzevši u obzir povijest i specifičnosti Općine Jasenice. Pri identifikaciji zelenih površina također je korištena i tipologija zelene infrastrukture iz Priručnika o primjeni zelene infrastrukture kojeg je izdalo Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine 2023. godine¹⁰. Sukladno uvodnim definicijama prema kojima zelenu infrastrukturu čine planski osmišljeni otvoreni prostori, zelene i vodne površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi a koja se primjenjuju unutar izgrađenih površina gradova i općina; te kojima se pridonosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa radi postizanja ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi održivoga razvoja, izvršena je i identifikacija postojeće zelene infrastrukture u Općini Jasenice. Zelena se infrastruktura planira u građevinskim područjima gdje kroz integrirani pristup treba ostvariti koordinaciju urbanog zelenila s ostalom urbanom infrastrukturom, što uključuje planiranje, projektiranje, izgradnju i uređenje naselja u tehničkom, estetskom, ekonomskom, društvenom i pravnome smislu. Prema klasifikaciji tipologije zelene infrastrukture, na području Općine Jasenice identificirane su tipologije zelenih površina:

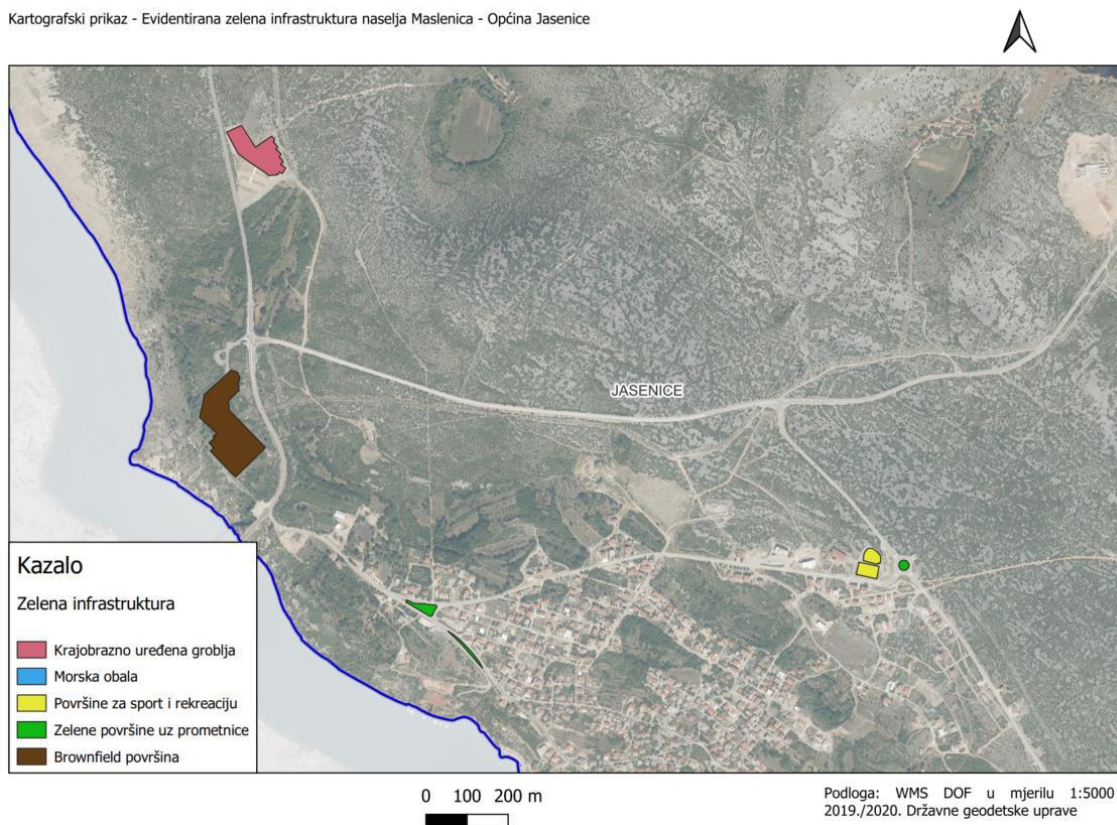
- Zelene površine uz prometnice
- Površine za sport i rekreaciju
- Krajobrazno uređena groblja
- Morska obala
- Brownfield površina

U okviru izrade Strategije zelene urbane obnove Općine Jasenice, izvršena je identifikacija zelenih površina, inicijalno mapiranje i izrada vektorskih geometrijskih podataka s poligonima postojeće zelene infrastrukture za potrebe inicijalnog unosa tih podataka u Registar ZI, u Shapefile (SHP) formatu (Slika 20 i Slika 21).

⁹ Kazmierczak, Armitage, James: Urban green spaces: Natural and accessible? The case of Greater Manchester, UK. Urban biodiversity and design, pp. 383-405, 2010.

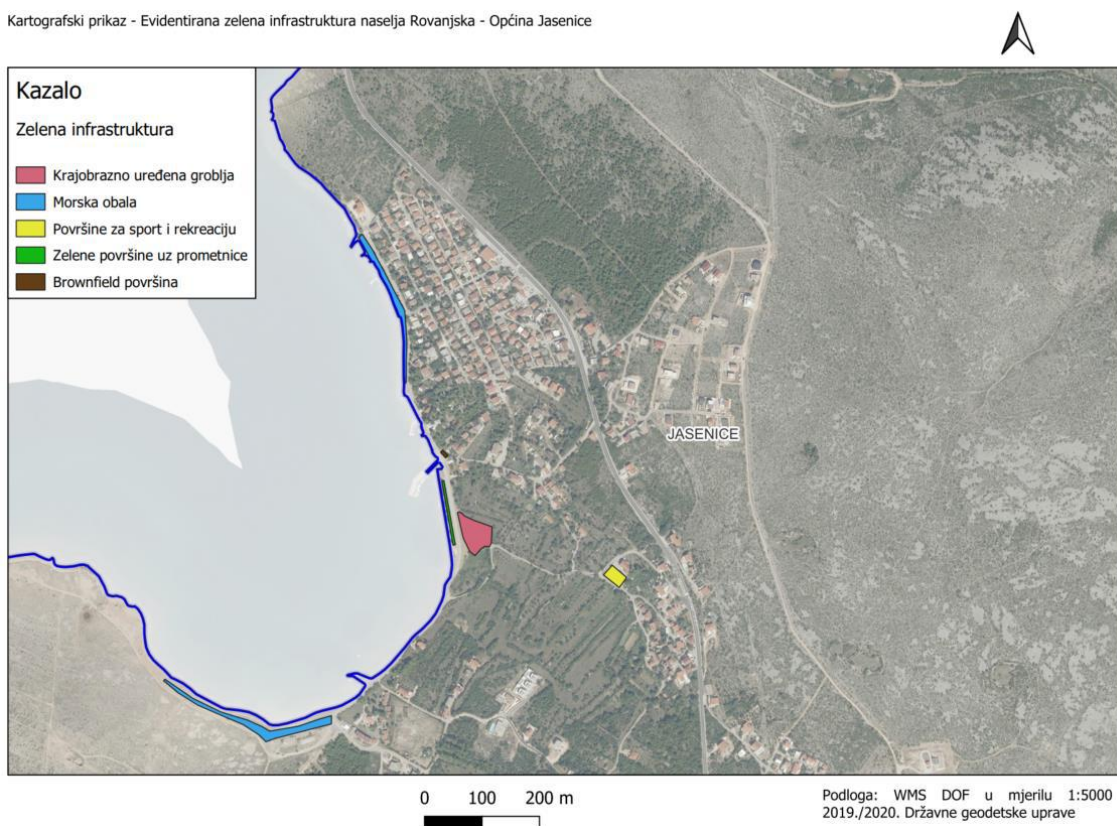
¹⁰ Androić Brajčić, Bukarica, Kalčićek, Miletić, Momčilović, Spajić, Szutz Krešić, Šinjur, Zidar, Žele: Priručnik o primjeni zelene infrastrukture, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, 2023.

Kartografski prikaz - Evidentirana zelena infrastruktura naselja Maslenica - Općina Jasenice

Slika 20: Kartirane površine zelene infrastrukture na području naselja Maslenica, izvor: obrada autora

Kartografski prikaz - Evidentirana zelena infrastruktura naselja Rovanjaska - Općina Jasenice

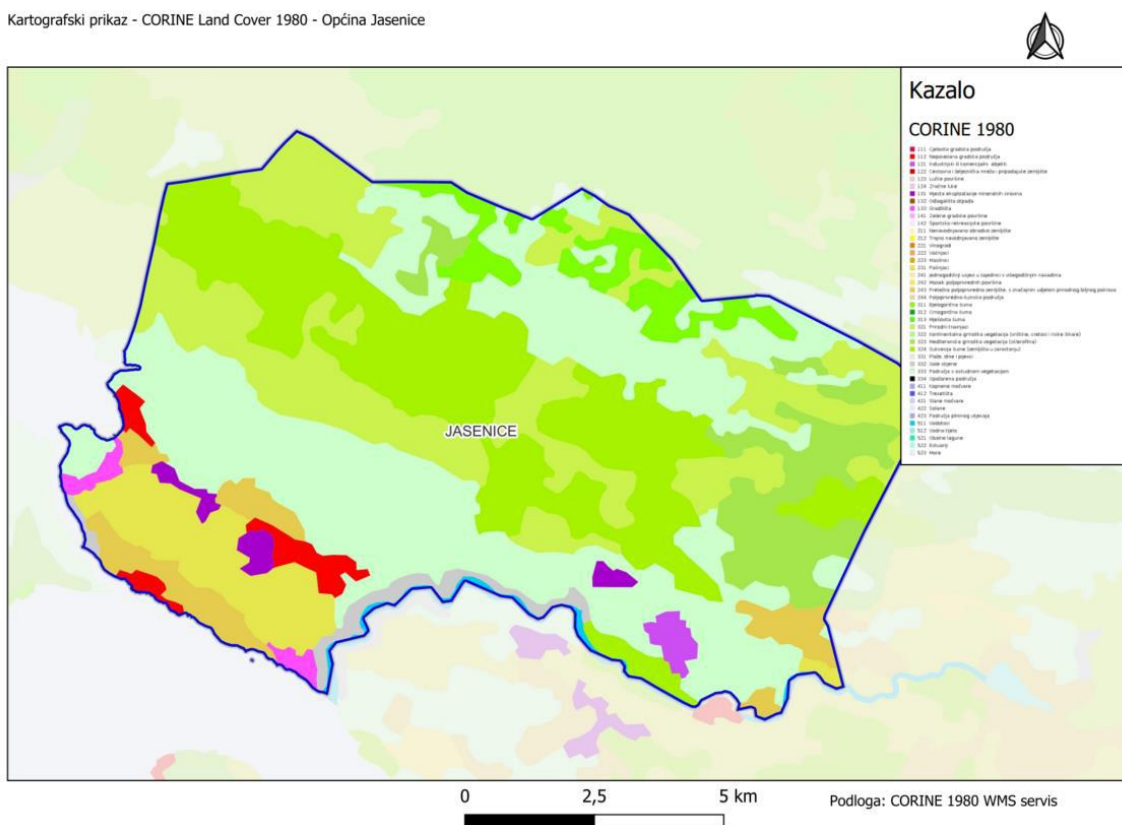
Slika 21: Kartirane površine zelene infrastrukture na području naselja Rovanjaska, izvor: obrada autora

Vlastito izgrađenu i upravljaju bazu podataka zelenih površina Općina Jasenice do trenutka izrade Strategije nema, no raspolaže se sa centralno upravljanim bazama podataka o zelenim površinama od strane državnih javnopravnih tijela koje se prostorno nalaze i unutar administrativnog područja Općine Jasenice.

U sklopu izrade Strategije, analizirane su baze dostupne kroz NIPP:

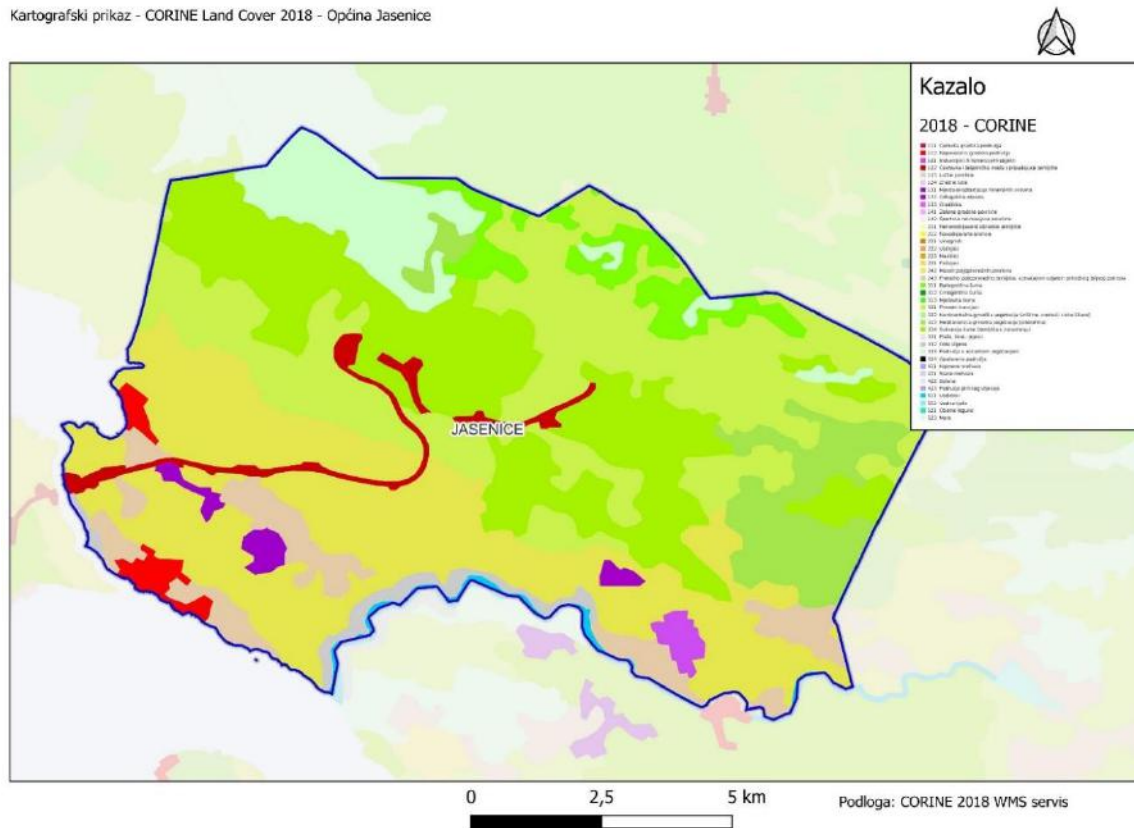
- Pokrov i namjena korištenja zemljišta CORINE Land Cover (CLC)
- Registar onečišćavanja okoliša (ROO)
- Ekološka mreža NATURA2000
- Zaštićena područja Republike Hrvatske

Kartografski prikaz - CORINE Land Cover 1980 - Općina Jasenice

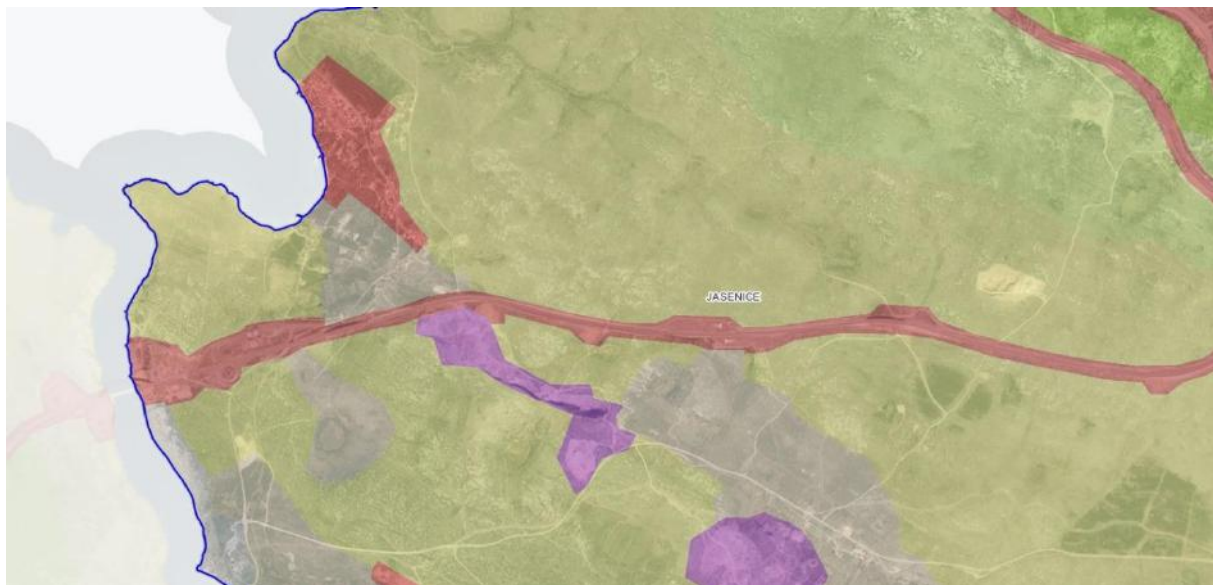

Slika 22: Izdvojeni prikaz CORINE Land Cover sloja iz 1980. godine, za područje Općine Jasenice, izvor: obrada autora

Kartografski prikaz - CORINE Land Cover 2018 - Općina Jasenice

Slika 23: Izdvojeni prikaz CORINE Land Cover sloja iz 2018. godine, za područje Općine Jasenice, izvor: obrada autora

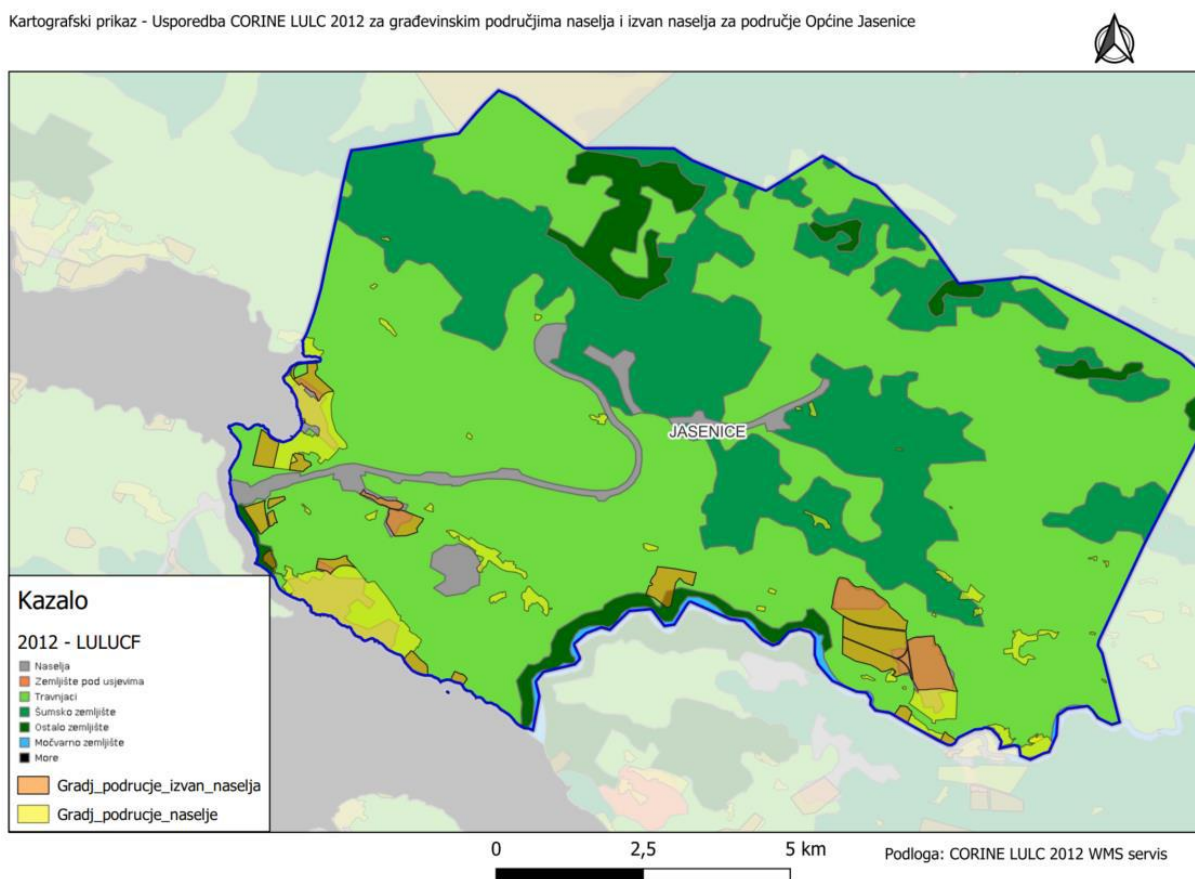

Slika 24: Izdvojeni prikaz CORINE Land Cover sloja iz 2018. godine, krupni prikaz s istaknutim promjenama u odnosu na 1980. godinu na transparentnoj DOF podlozi, izvor: obrada autora

Iz podataka CLC za razdoblje 1980. i 2018. godine (Slika 22, Slika 23, Slika 24), razvidno je širenje cjelovitih gradskih područja, koje nije značajno ali je ipak zamjetno, pri čemu se to odnosi uglavnom na izgradnju nove prometne infrastrukture (autocesta), te prostorno širenje naselja Maslenica.

Osim ovoga, analizirani su podaci u PPUO Jasenice. Iz usporedne analize, primijećena su određena odstupanja, odnosno neusklađenost u podacima iz ovih izvora (Slika 25 prikazuje usporednu analizu dostupnih baza podataka o zelenim površinama, te su vidljive neusklađenosti između PPUG podataka, te podataka centralne baze CLC za sloj LULCF – iako se u prostornom planu radi o planiranim, a ne trenutnim načinima korištenja, ocjena je da su određene koincidencije granica načina korištenja neusklađene, što je i očekivano), te je upravo ta činjenica dodatni argument za uspostavu baze zelenih površina na području Općine Jasenice koju je potrebno redovito i ažurno održavati.

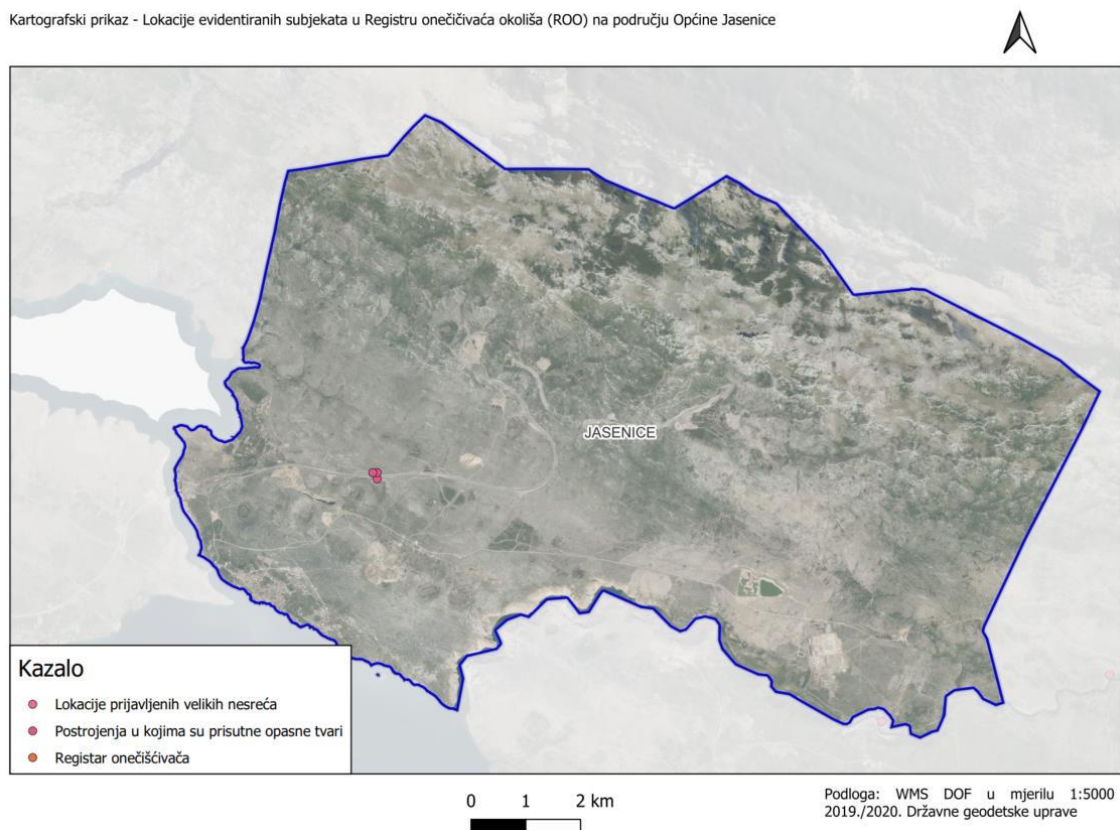
Kartografski prikaz - Usporedba CORINE LULC 2012 za građevinskim područjima naselja i izvan naselja za područje Općine Jasenice

Slika 25: Usporedba analiza izvora podataka zelenih površina (PPUG i LULCF) za područje Općine Jasenice, izvor: obrada autora

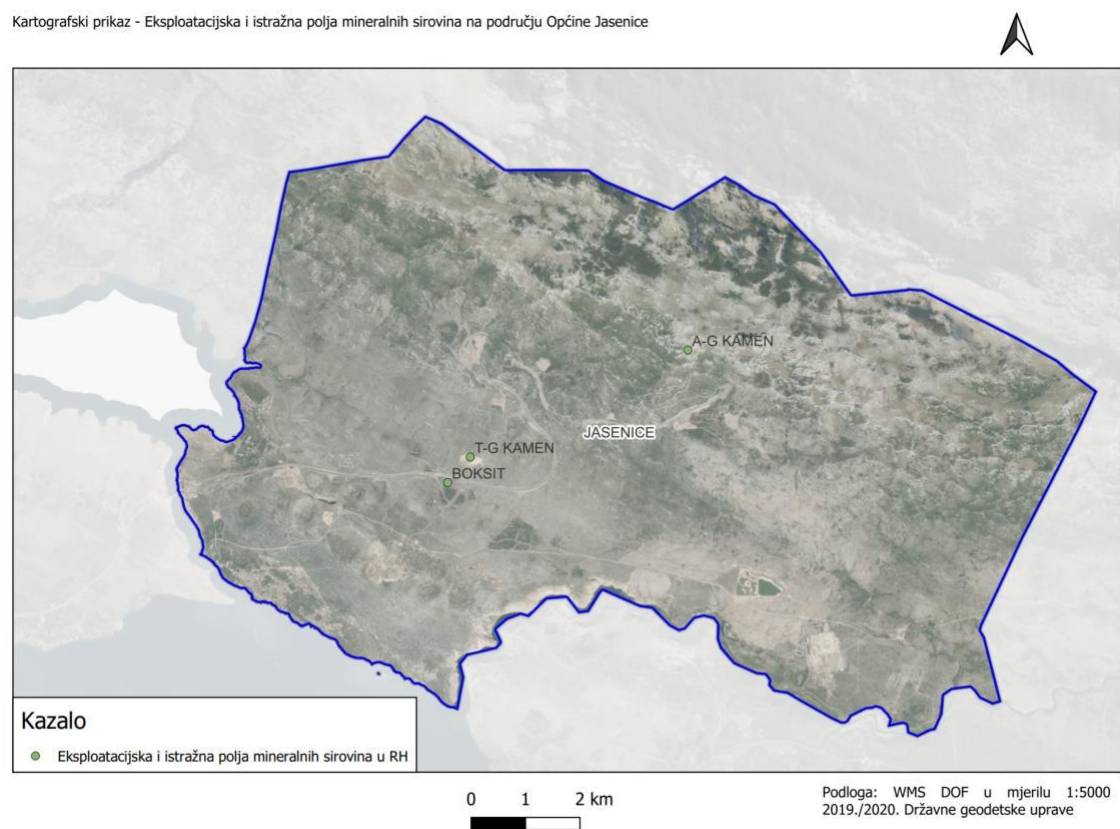
Nadalje, što se tiče ugroženosti zelene infrastrukture, analiziran je Registar onečišćivača okoliša (ROO).

Kartografski prikaz - Lokacije evidentiranih subjekata u Registru onečišivača okoliša (ROO) na području Općine Jasenice

Slika 26: Lokacije evidentiranih subjekata u Registru onečišćavanja okoliša na području Općine Jasenice, izvor: obrada autora

Kartografski prikaz - Eksploatacijska i istražna polja mineralnih sirovina na području Općine Jasenice

Slika 27: Lokacije evidentiranih subjekata – eksploatacijskih i istražnih polja mineralnih sirovina u Registru onečišćavanja okoliša na području Općine Jasenice, izvor: obrada autora

S obzirom da je na području Općine Jasenice prisutno prema bazi ROO, 3 subjekta u bazi Postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari (Slika 26) pri čemu se to odnosi na benzinske crpke uz autocestu koje nisu unutar građevinskih područja naselja, ocjenjuje se da ugroženost zelene infrastrukture na području Općine Jasenice nije velika. Prilikom daljnjeg razvoja prostora, potrebno je voditi računa da ugroženost temeljem ovakvih subjekata ne postane značajna.

Nadalje, Zavod za zaštitu okoliša i prirode, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja je uspostavio te redovno održava bazu zaštićenih područja RH. Ova baza sadrži granice zaštićenih područja RH prema nacionalnim kategorijama zaštite sukladno Zakonu o zaštiti prirode: strogi rezervat, nacionalni park, park prirode, posebni rezervat, regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park - šuma i spomenik parkovne arhitekture. Na području Općine Jasenice, na više od polovice površine administrativnog područja jednim svojim dijelom nalazi se zaštićeno područje prema nacionalnim kategorijama zaštite (Slika 28):

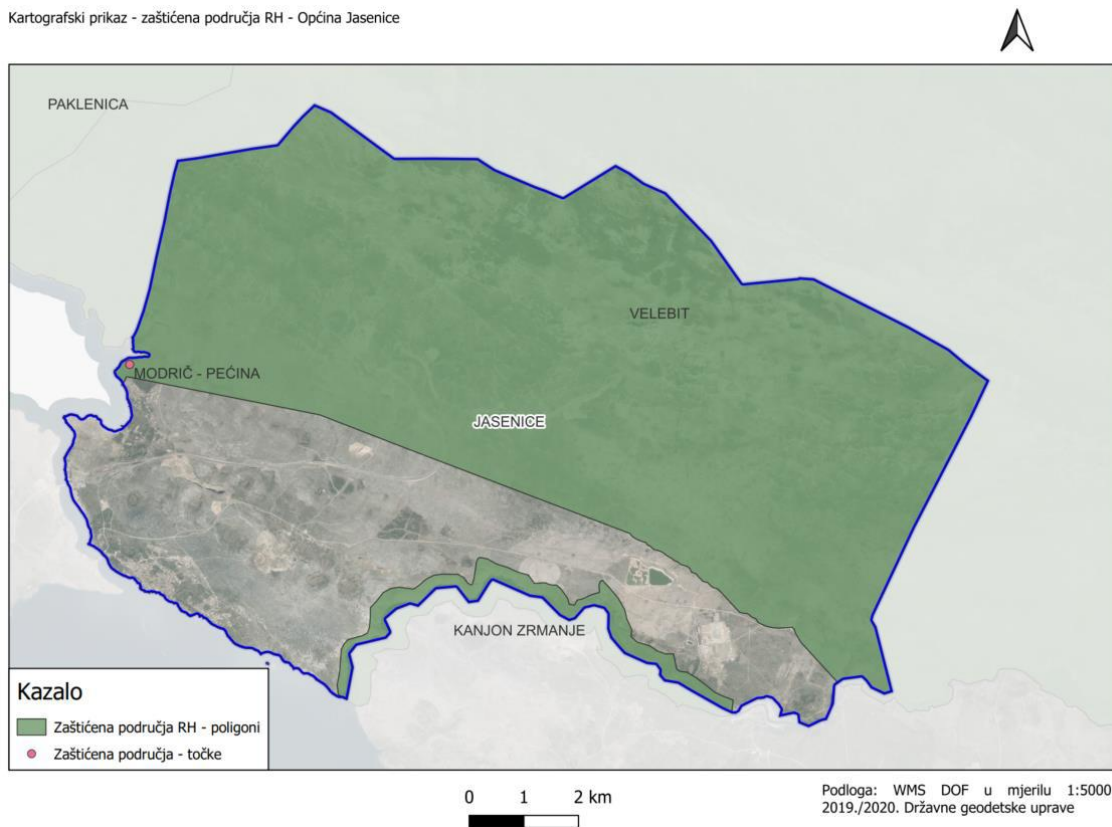
- naziv: Velebit, kategorija zaštite: park prirode
- naziv: Kanjon Zrmanje, kategorija zaštite: značajni krajobraz.

Što se tiče mreže NATURA 2000, analizirani su podaci baze Ekološka mreža NATURA 2000, te je utvrđeno da je unutar administrativnog područja i u neposrednoj blizini urbanih dijelova općine nekoliko lokaliteta u mreži NATURA 2000. Najveći lokalitet na području Općine Jasenice pod zaštitom mreže Natura 2000 jest lokalitet oznake HR5000022, naziv Park prirode Velebit, koji se nalazi na sjevernom dijelu Općine Jasenice unutar administrativnih granica.

Nadalje, unutar granica nalazi se i jednim svojim dijelom lokalitet oznake HR2000641, naziv Zrmanja, te lokalitet oznake HR4000030, naziv Novigradsko i Karinsko more, koji lokaliteti se nalaze na istočnom dijelu uz samu administrativnu granicu Općine Jasenice.

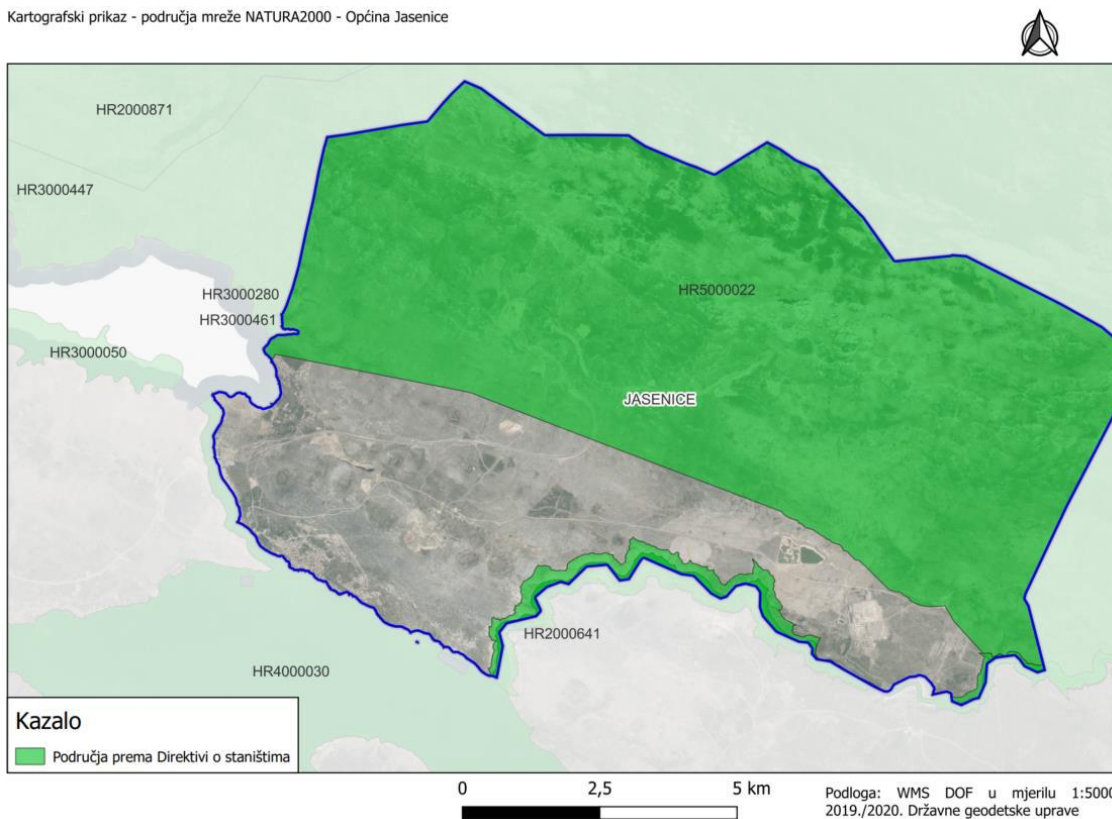
Lokalitet oznake HR4000030 (Novigradsko i Karinsko more) se nalazi uz rub južne administrativne granice svojom površinom u tom dijelu izvan granica JLS, međutim vizualno i prostorno neposredno uz najvažnija urbana područja Općine Jasenice (naselje Maslenica), pri čemu čini bitan element kod urbanog razvoja općine (Slika 29).

Kartografski prikaz - zaštićena područja RH - Općina Jasenice

Slika 28: Preklop zaštićenih područja RH sa administrativnim područjem Općine Jasenice, izvor: obrada autora, korišteni podaci WFS servisa Zaštićena područja RH

Kartografski prikaz - područja mreže NATURA2000 - Općina Jasenice

Slika 29: Preklop ekološke mreže Natura2000 sa administrativnim područjem Općine Jasenice, izvor: obrada autora, korišteni podaci WFS servisa Zaštićena područja RH i Ekološka mreža Natura2000

6.5 Društveno-gospodarska analiza

Društvena i gospodarska obilježja općine uvelike su predodređena njenim geoprostornim položajem.

Jasenice imaju važnu ulogu u Zadarskoj županiji, prvenstveno zbog svog geografskog položaja, prirodnih resursa i povijesno-kulturne baštine. Prostor Jasenica predstavlja vrata Velebita i Nacionalnog parka Paklenica, čime pridonosi razvoju turizma i rekreativnih aktivnosti u regiji. Turistički potencijali općine sve više dolaze do izražaja u raznim oblicima, od avanturističkog i planinskog turizma do obiteljskih odmora na obali.

Prirodne ljepote i kulturna baština općine privlače posjetitelje iz Hrvatske i inozemstva. Nacionalni park Paklenica, rijeka Zrmanja te blizina Velebita stvaraju prirodnu osnovu za razvoj turizma. Kako je već naglašeno prije u tekstu, blizina značajnih prometnica, uključujući autocestu A1, koja povezuje kontinentalni dio Hrvatske s Jadranskom obalom, dodatno pridonosi strateškoj važnosti općine u širem kontekstu.

6.5.1 Gospodarstvo

Gospodarski razvoj općine Jasenice temelji se na strateškom korištenju prirodnih i geografskih resursa, a ključne gospodarske grane u općini čine turizam i uslužne djelatnosti, koje podržavaju daljnji razvoj zajednice. Zbog geografskog položaja – u neposrednoj blizini Jadranskog mora i planine Velebit – Jasenice su prirodno usmjerene na turizam kao glavnu gospodarsku aktivnost. Ipak, radi postizanja dugoročne gospodarske stabilnosti, razvoj drugih grana koje su komplementarne turizmu od izuzetne je važnosti.

Jedna od tih kompatibilnih grana je ekološka poljoprivreda, koja može opskrbljivati turiste i lokalno stanovništvo kvalitetnim, domaćim proizvodima. Razvoj visokih tehnologija i ribarstva također su usklađeni s potrebama turističkog sektora, no i osiguravaju dodatne prihode i mogućnosti zapošljavanja za lokalno stanovništvo. Ova diverzifikacija pomaže smanjiti ovisnost o turizmu, čime se gospodarska otpornost općine povećava.

Održivost kao temeljni cilj gospodarskog razvoja vidljiv je i u revitalizaciji bivše tvornice glinice Jadran, koja je transformirana u postrojenje za obnovljive izvore energije. Ova promjena naglašava posvećenost općine održivim praksama i upotrebi zelene energije, čime se ne samo štiti okoliš nego se i privlače investicije usmjerene na čiste tehnologije.

Razvoj poslovnih zona dodatno podupire malo i srednje poduzetništvo te obrtništvo, pružajući im nužne resurse i infrastrukturu. Na taj način, općina Jasenice osigurava potrebnu potporu lokalnim poduzetnicima, što predstavlja pokretačku snagu za daljnji održivi razvoj općine. Tako je cjelokupni gospodarski razvoj Jasenica usmjeren prema ekološkom, ekonomskom i društvenom napretku, čime se dugoročno stvaraju temelji za kvalitetniji život stanovnika i prosperitet cijele zajednice.

6.5.1.1 Poljoprivreda

Poljoprivreda je tradicionalno važan sektor za općinu Jasenice, no suočena je s brojnim izazovima, uključujući starenje poljoprivredne populacije i oskudne resurse. Lokalno stanovništvo uzgaja masline, vinovu lozu, koje su karakteristične za mediteransko podneblje.

Uz to, sve veći interes postoji za ekološku i autohtonu poljoprivrednu proizvodnju, koja može pridonijeti prepoznatljivosti općine i privući dodatne posjetitelje zainteresirane za lokalne proizvode.

Unatoč ovom potencijalu, poljoprivreda u Jasenicama suočava se s ograničenjima u vidu dostupnosti obradivih površina i problema s navodnjavanjem tijekom ljetnih mjeseci. Ulaganje u tehnologije navodnjavanja i stvaranje poticajnih programa za mlađe poljoprivrednike može pomoći revitalizaciji ovog sektora i povećanju konkurentnosti lokalne proizvodnje.

Velebitsko područje bogato je šumama koje su važan resurs za očuvanje biološke raznolikosti, ali i za potencijalne gospodarske aktivnosti, poput šumarstva. Međutim, stroga pravila o očuvanju prirode i održivom korištenju šumskih resursa često ograničavaju sječu i komercijalno iskorištavanje šuma, čime se osigurava njihova dugoročna zaštita.

6.5.1.2 Turizam

Turizam je sektor s najvećim potencijalom za rast u općini Jasenice. Blizina Nacionalnog parka Paklenica, rijeke Zrmanje te planine Velebit čini ovu općinu privlačnom destinacijom za ljubitelje prirode, avanturističkog turizma i kulturnih sadržaja. Maslenički most i povijesna naselja, poput Rovanjske, dodatno obogaćuju turističku ponudu.

U posljednjih nekoliko godina uočava se porast posjetitelja, a s time i interes za otvaranjem novih smještajnih kapaciteta. Trenutno, smještajni kapaciteti su većinom privatnog karaktera, uz nekoliko manjih pansiona i apartmana. Postoji potencijal za razvoj manjih ekoloških resorta, kampova i agroturizama koji bi obogatili ponudu i omogućili boravak dulje od prosječnog vikend posjeta.

Kao jedan od glavnih izazova u turizmu javlja se sezonalnost, pri čemu najveći dio prihoda dolazi tijekom ljetnih mjeseci. Razvojem specifičnih turističkih proizvoda, poput planinarenja, biciklizma i kulturnih događanja izvan ljetne sezone, moguće je produžiti turističku sezonu i povećati prihod tijekom cijele godine.

6.5.1.3 Mala i srednja poduzeća

Mala i srednja poduzeća (MSP) čine značajan dio gospodarstva u Jasenicama i obuhvaćaju različite sektore, uključujući građevinarstvo, trgovinu, ugostiteljstvo i obrtničke djelatnosti. Iako se radi o maloj općini, postojeća poduzeća prilagođavaju se potrebama lokalnog tržišta i turističke potražnje.

Poduzetnički potencijal u općini Jasenice posebno se vidi u ugostiteljstvu, proizvodnji autohtonih proizvoda te uslugama vezanim uz turizam, kao što su turistički vodiči, biciklističke ture i najam opreme. Podrška lokalnim poduzetnicima kroz subvencije i obuke može povećati konkurentnost MSP-a i pridonijeti njihovoj dugoročnoj održivosti.

6.5.2 Društvena Infrastruktura

Društvena infrastruktura ključna je za kvalitetu života stanovništva u općini Jasenice i obuhvaća obrazovne institucije, zdravstvenu skrb, socijalne usluge te kulturne i sportske aktivnosti. Dostupnost i kvaliteta ovih usluga direktno utječu na životni standard, mogućnost zadržavanja mladih stanovnika i privlačnost općine za potencijalne doseljenike.

6.5.2.1 *Obrazovne institucije*

Obrazovanje u Općini Jasenice provodi se na osnovnoškolskoj razini, budući da je općina manja i nema srednju školu. Osnovna škola osim temeljne obrazovne funkcije, predstavlja i društvenu infrastrukturu jer je svojevrsno okupljalište i mjesto provođenja slobodnog vremena i ostalih dnevnih i životnih aktivnosti. Osnovna škola Petra Zoranića djeluje od 1852. godine. U novu zgradu škole useljeno je 2001. godine nakon potpunog uništenja tijekom okupacije Jasenica u Domovinskom ratu. Centralna škola smještena je u Maslenici, dok područna škola u Rovanjskoj prihvaća učenike od 1-4 razreda iz mjesta Rovanjaska i Modrič.

Nakon osnovne škole, učenici iz Jasenica uglavnom nastavljaju srednje obrazovanje u Zadru ili okolnim gradovima.

Predškolski odgoj i obrazovanje odvijaju se u Dječjem vrtiću „Ljubičica“.

6.5.2.2 *Zdravstvena skrb*

Zdravstvena skrb u općini Jasenice pruža se na primarnoj razini te je osigurana kroz manji zdravstveni dom koji pruža osnovne zdravstvene usluge. Stanovnici se za specijalističke preglede i kompleksniju zdravstvenu skrb upućuju u veće centre, poput Zadra. Osnovna zdravstvena skrb uključuje liječnika opće prakse i stomatologa, no nedostatak specijalističkih usluga i prisutnost starije populacije stvaraju dodatne pritiske na sustav.

6.5.2.3 *Socijalna skrb*

S obzirom na starosnu strukturu stanovništva, socijalna skrb postaje ključna komponenta društvene infrastrukture u Jasenicama. U općini djeluju socijalni radnici koji pružaju pomoć starijim osobama, obiteljima u potrebi te osobama s invaliditetom. Međutim, socijalne usluge suočene su s ograničenjima, budući da je općina mala i nema značajnih kapaciteta za osiguravanje domova za starije i nemoćne ili specijaliziranih socijalnih ustanova.

Općina se oslanja na županijske i državne programe socijalne skrbi, a u posljednje vrijeme primjetan je rast interesa za projektima koji bi omogućili dnevni boravak za starije osobe i pružanje kućne njege. Osim toga, razvoj programa socijalne podrške i poticajnih mjera za mlade obitelji mogao bi pridonijeti smanjenju odlaska stanovništva iz općine i povećanju kvalitete života.

6.5.2.4 *Kulturne i sportske aktivnosti*

Kulturne i sportske aktivnosti ključne su za održavanje društvene povezanosti i osiguranje sadržaja za stanovnike svih dobnih skupina. U Jasenicama djeluje nekoliko kulturnih udruga koje organiziraju manifestacije i događaje vezane za očuvanje lokalnih običaja i tradicije. Kulturni život obogaćen je događanjima poput tradicionalnih fešti, sportskih susreta te manifestacija koje slave povijest i baštinu općine.

Što se tiče sportske infrastrukture ona je vezana uz obrazovnu infrastrukturu (postojeća igrališta uz školske objekte te planirana nova školska sportska dvorana za koju je Općina Jasenice ishodila građevinsku dozvolu). S obzirom na prirodne resurse u okruženju, općina ima potencijal za razvoj sportova na otvorenom, poput planinarenja, biciklizma i veslanja na rijeci

Zrmanji. Organizacija sportskih i rekreativnih događaja može privući ne samo lokalne sudionike već i posjetitelje iz drugih dijelova Hrvatske.

Nadalje, uz planinarenje zastupljeni su i avanturistički sportovi (bungee jumping s Masleničkog mosta-najviši most za bungee jumping u Hrvatskoj visine 56 metara) te biciklizam.

Razvoju biciklizma pogodovale su prirodne znamenitosti te Majstorska cesta, kao i uspon na Tulove grede. Kroz teritorij općine prolazi osam lokalnih biciklističkih ruta koje pripadaju državnoj biciklističkoj ruti Slovenija-Rijeka-Zadar-Split- Dubrovnik-granica Crne Gore s dionicama Jadranskog arhipelaga.

6.5.2.5 Civilno društvo

Prema podacima Državnog registra udruga na području Općine Jasenice registrirano je 7 udruga.

Tablica 7: Popis aktivnih udruga koje djeluju na području Općine Jasenice, Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske

Naziv	Cilj djelovanja
LOKALNA AKCIJSKA GRUPA "BURA"	Upravljanje lokalnim razvojem pod vodstvom lokalne zajednice; strateško programiranje, izrada i provedba lokalne razvojne strategije za integralni i uključiv lokalni razvoj vođen lokalnom zajednicom, temeljen na prisupu "odozdo prema gore" odnosno primjeni načela LEADER/CLLD-a; poticanje sudjelovanja javnosti u donošenju i provođenju lokalnih razvojnih politika; pružanje potpore svim lokalnim razvojnim dionicama odnosno predstavnicima javnih i privatnih lokalnih socio- ekonomskih interesa koji se bave razvojem lokalne zajednice
DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO "JASENICE"	Unapređenje sustava zaštite od požara i vatrogastva na području djelovanja odnosno području odgovornosti Društva; organizacija preventivne zaštite i podizanje svijesti o istoj; učinkovita provedba vatrogasne djelatnosti na području djelovanja odnosno području odgovornosti Društva; provođenje vatrogasnih aktivnosti; osposobljavanje, usavršavanje, održavanje i podizanja operativne spremnosti članova Društva; podizanje svijesti i očuvanje vatrogasne tradicije u lokalnoj zajednici;
MOTO KLUB D8 MASLENICA	Poticanje, razvijanje i unapređenje motociklizma te razvitak odgojnih, moralnih, etičkih i sportskih vrijednosti kod svojih članova, bavljenjem sportom.
EKO UDRUGA "MASLINA"	Zaštita prirode i uspostava suradnje s gradskim, županijskim i državnim tijelima te vjerskim zajednicama

Udruga za održivi razvoj "Free Flow Human"	Zaštita okoliša i očuvanje prirode, kroz poseban naglasak na očuvanje prirodne baštine, zaštiti voda i mora, šuma...
BOČARSKI KLUB "SVETO BRDO" JASENICE	Poticanje, razvijanje i unapređenje boćarskog sporta, te razvitak odgojnih, moralnih, etičkih i sportskih vrijednosti kod svojih članova, bavljenjem sportom
MALONOGOMETNI KLUB JASENICE	Poticanje, razvijanje i unapređenje malog nogometa te razvitak odgojnih, moralnih, etičkih i sportskih vrijednosti kod svojih članova, bavljenjem sportom.

Općina Jasenice imala je značajnu ulogu tijekom Domovinskog rata, posebno zbog strateškog položaja. Maslenički most, koji povezuje sjevernu i južnu Hrvatsku, bio je ključno mjesto borbi i stradanja tijekom rata, a nakon njegove obnove postao je simbol otpornosti i ponovnog uzdizanja zajednice. Ovaj period povijesti ostavio je dubok utisak na stanovništvo te oblikovao sadašnje društvene i gospodarske uvjete u općini.

6.6 Analiza dosadašnjih javnih ulaganja kroz općinski proračun u pojedinačne zahvate povezivih s temom zelene urbane obnove

Sukladno zakonskim odredbama proračun Općine Jasenice pokazuje sve prihode i primitke te sve rashode i izdatke na razini općine, odnosno sve redovite i planirane aktivnosti uprave za određenu godinu, izvore financiranja i precizne iznose troškova različitih projekata, investicija i redovitih aktivnosti.

U posljednjih šest godina, Općina Jasenice bilježi određene oscilacije u proračunu od 17.408.4095 kn (2.310.504 eura) u 2019. godini do rekordnog proračuna u 2024. godini koji iznosi 6.062.372 eura. Najveći udio sredstava usmjerava se na infrastrukturne projekte, javne usluge i održavanje komunalnih sustava. Zelena urbana obnova zauzima manji udio proračuna, no općina se u posljednje vrijeme usredotočila na povećanje tih ulaganja kroz integraciju izvora financiranja, poput fondova Europske unije.

U nastavku donosimo analizu provedenih ulaganja u pojedinačne zahvate povezane s temom zelene urbane obnove u periodu od 2019. do 2023. godini.

Tablica 8: Pojedinačna ulaganja u ZUO u proračunu Općine Jasenice od 2018-2023. godine

2018. godina		
Uređenje dječjeg igrališta	7.594,66 €	1,03%
Održavanje i uređivanje javnih i zelenih površina	19.513,31 €	2,64%
Održavanje plaže u Maslenici	11.369,30 €	1,54%
Održavanje plaže u Rovanjskoj	1.260,87 €	0,17%
Izgradnja objekata i uređaja vodoopskrbe	15.118,19 €	2,04%
Izgradnja šetnice u Maslenici	796,34 €	0,11%

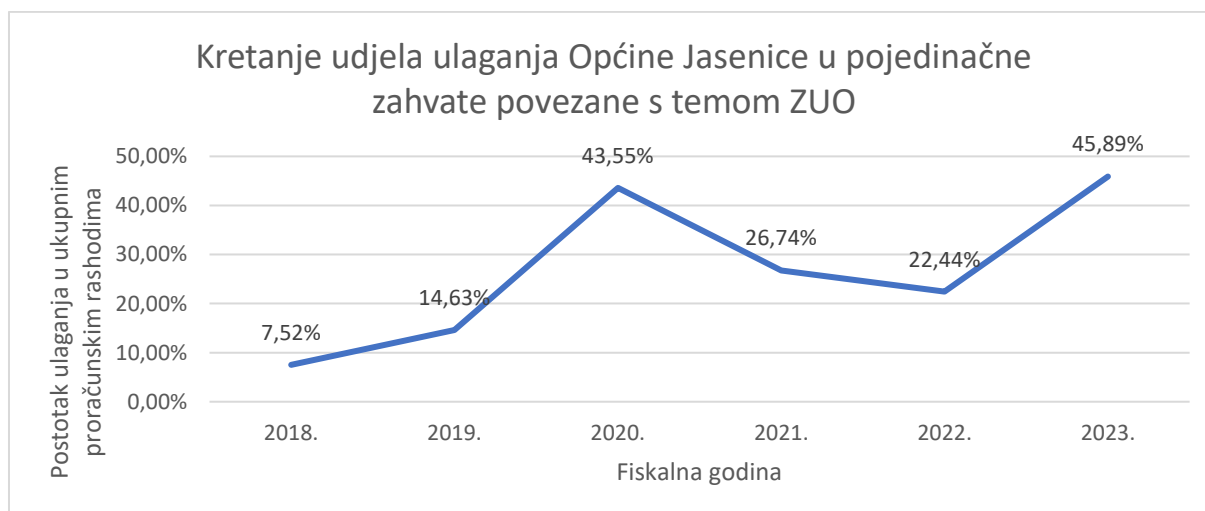
UKUPNO ulaganja u zahvate ZUO	55.652,66 €	7,52%
RASHODI POSLOVANJA	740.215,54 €	

2019. godina		
Uređenje dječjeg igrališta	6.538,32 €	0,89%
Održavanje i uređivanje javnih i zelenih površina	29.597,85 €	4,02%
Održavanje plaže u Maslenici	13.147,92 €	1,78%
Održavanje plaže u Rovanjskoj	13.156,02 €	1,79%
Izgradnja objekata i uređaja vodoopskrbe	9.286,88 €	1,26%
Izgradnja šetnice u Maslenici	35.022,23 €	4,75%
Opremanje zelenih otoka (projekt)	1.033,65 €	0,14%
UKUPNO ulaganja u zahvate ZUO	107.782,87 €	14,63%
RASHODI POSLOVANJA	736.683,12 €	

Pogreška! Nevaljana veza.Pogreška! Nevaljana veza.

Pogreška! Nevaljana veza.Pogreška! Nevaljana veza.

Pregled kretanja ulaganja u pojedinačne zahvate iz proračuna Općine Jasenice po godinama, prikazan je u slijedećoj tablici i grafičkom prikazu.**Pogreška! Nevaljana veza.**

Slika 30: Grafikon kretanja udjela ulaganja Općine Jasenice u pojedinačne zahvate povezane s temom ZUO po godinama

Iz prikazane analize vidljivo je povećanje do 2020. godine, kada je ostvaren najveći postotak ulaganja u iznosu od 43,55%. Ovo povećanje rezultat je ulaganja u projekt izgradnje nogostupa. Manji pad događa se u postcovid periodu, no u 2023. godini ponovno se bilježi značajan rast ulaganja, i to u iznosu od 45,89%. Također, iz prethodno prikazanih podataka ulaganja po godinama vidljivo je i povećanje broja pojedinačnih projekata odnosno ulaganja što može biti pokazatelj svjesnosti o ravnomjernom razvoju općine, odnosno o sveobuhvatnoj obnovi s integracijom zelenih elemenata.

U promatranom 6-godišnjem periodu prosječni udio ulaganja u pojedinačne zahvate povezane s temom zelene urbane obnove iznosi 26,46%.

6.7 Ispitivanje javnog mnijenja

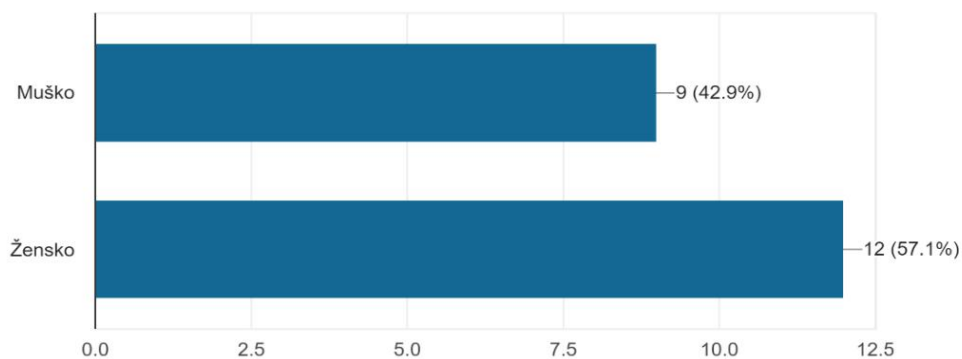
Ispitivanje javnog mnijenja stanovnika Općine Jasenice provedeno je kroz online anketni upitnik kako bi se prikupile različite informacije koje uključuju informacije o stupnju zadovoljstva stanovništva sa sadržajima u Općini, koje prostore i koliko često ih koriste/posjećuju te koja to urbana oprema nedostaje tim prostorima, postoje li neiskorišteni/zapušteni/napušteni prostori koji bi se mogli preurediti u korisne sadržaje za stanovnike Općine. Kroz ovaj anketni upitnik želi se uvidjeti kako su sami stanovnici Općine Jasenice zadovoljni sadržajima i javnim prostorima te, prema njima, koji to nedostaci postoje i što se sve može poboljšati.

Odgovori na anketna pitanja prikupljeni su preko online anketnog upitnika koji je bio objavljen na facebook stranici Općine Jasenice.

Anketni upitnik ukupno sadrži 22 pitanja. Svako anketno pitanje uz grafički prikaz strukture odgovora ispitanika uključuje i kratko tumačenje samog grafičkog prikaza te na samom kraju zaključak koji sumarno prikazuje anketu i njene najvažnije značajke.

Koji je Vaš spol?

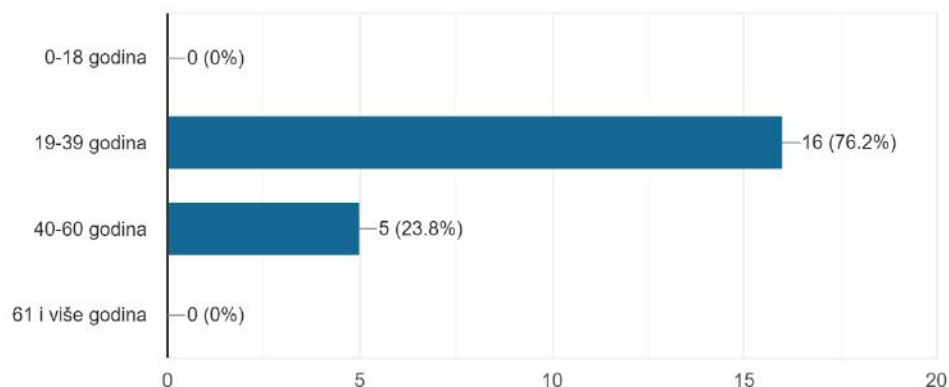
21 responses

Tumačenje: Od ukupno 21 ispitanika ankete, njih 12 (57,1%) su osobe ženskog spola dok je muških osoba 9 (42,9%).

Koja je Vaša dobna skupina?

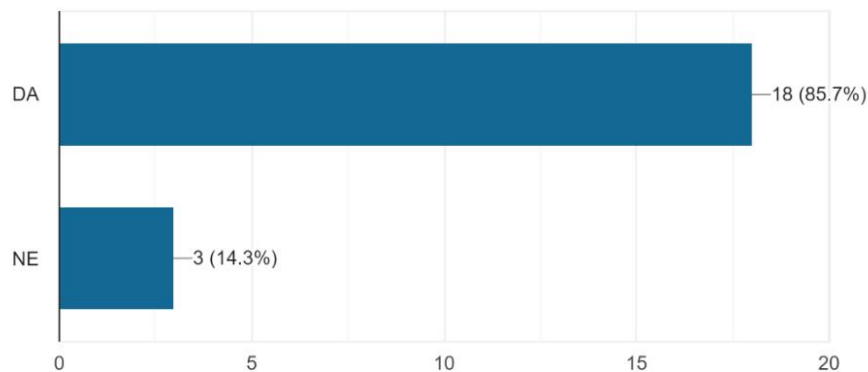
21 responses

Tumačenje: Dob ispitanika podijeljena je u 4 skupine dobne starosti. Najviše osoba koje su ispunile anketu su dobne starosti od 19-39 godina (76,2%). Svi ostali ispitanici su iz dobne skupine od 40-60 godina, dok na anketu nije odgovorio nitko ispod 18 godina i iznad 61 godinu.

Jeste li stanovnik Općine Jasenice?

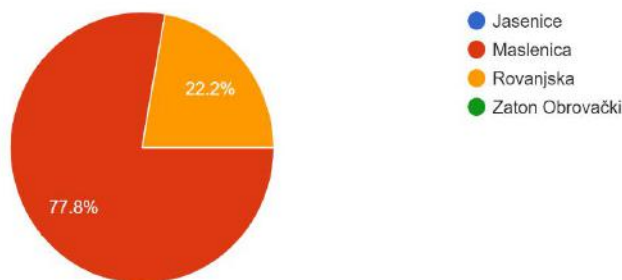
21 responses

Tumačenje: 85,7% ispitanika su stanovnici Općine Jasenice njih 18, dok preostala 3 ispitanika pripadaju nekoj drugoj Općini.

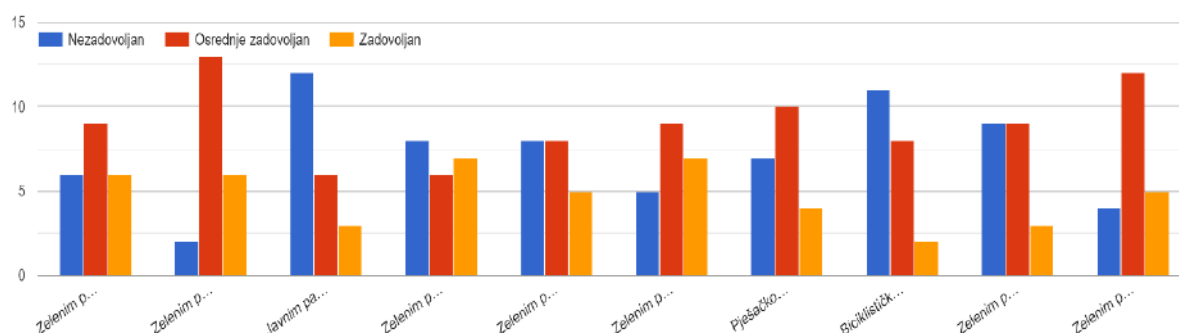
Ukoliko jeste, odaberite naselje u kojem živite:

18 responses

Tumačenje: Od 18 ispitanika koji su ispunili anketu a žive u Općini, njih 77,8% je iz Maslenice, dok je 22,2% iz Rovanijske.

Ocijenite koliko ste zadovoljni brojem sljedećih sadržaja na području Općine Jasenice?

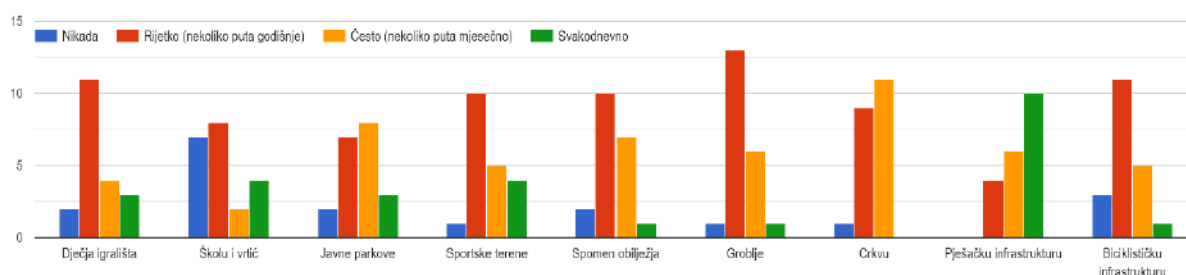
Tumačenje: Najveći broj ispitanika je izrazilo nezadovoljstvo s javnim parkovima, te se pretpostavlja da se to odnosi na nedostatak javnih parkova. Nezadovoljstvo čak 11 ispitanika je iskazano uz biciklističku infrastrukturu. Povećano nezadovoljstvo je iskazalo 9 ispitanika u vezi zelenih površina uz more dok je 8 ispitanika iskazalo nezadovoljstvo za zelene površine uz spomen obilježja i zelenom površinom na groblju. 7 osoba je nezadovoljno pješačkom infrastrukturom, 6 pak sa zelenim površinama na dječjim igralištima. Najmanje nezadovoljstvo su ispitanici iskazali za zelene površine uz crkve (5 ispitanika), zelenim površinama u ulici Petra Zoranića u Maslenici (4 ispitanika) i zelenim površinama na igralištima uz školu i vrtić (2 ispitanika). Nadalje, najveći broj ispitanika je vezano za sve sadržaje iskazalo ocjenu zadovoljan ili osrednje zadovoljan.

Osrednje zadovoljstvo su ispitanici najviše iskazali za zelene površine na igralištima uz školu i vrtić i to čak njih 13, dok je 12 osoba pak izrazilo osrednje zadovoljstvo sa zelenim površinama u ulici Petra Zoranića u Maslenici. 10 osoba je izrazilo osrednje zadovoljstvo sa pješačkom infrastrukturom, dok je njih 9 izrazilo osrednje zadovoljstvo sa zelenim površinama na dječjim

igralištima, zelenim površinama uz crkve i zelenim površinama uz more. Po 8 ispitanika je iskazalo osrednje zadovoljstvo sa zelenim površinama na groblju i biciklističkom infrastrukturom, a 6 ispitanika za zelene površine uz spomen obilježja i za javnim parkovima.

Na području Općine Jasenice najviše je ispitanika, njih 7, iskazalo zadovoljstvo zelenim površinama uz spomen obilježja i zelenim površinama uz crkve. 6 ispitanika je označilo da je zadovoljno sa zelenim površinama na dječjim igralištima i zelenim površinama na igralištima uz školu i vrtić. 5 ispitanika je iskazalo zadovoljstvo sa zelenim površinama u ulici Petra Zoranića u Maslenici i isto toliko sa zelenim površinama na groblju.

Koliko često posjećujete/koristite sljedeće prostore na području Općine Jasenice?

Tumačenje: Prostore na području Općine Jasenice koje ispitanici posjećuju svakodnevno su pješačka infrastruktura (10 ispitanika), školu i vrtić i sportske terene (po 4 ispitanika), dječja igrališta i javne parkove (po 3 ispitanika), spomen obilježja i biciklističku infrastrukturu (po 1 ispitanik) dok nitko od ispitanika svakodnevno ne posjećuje crkvu.

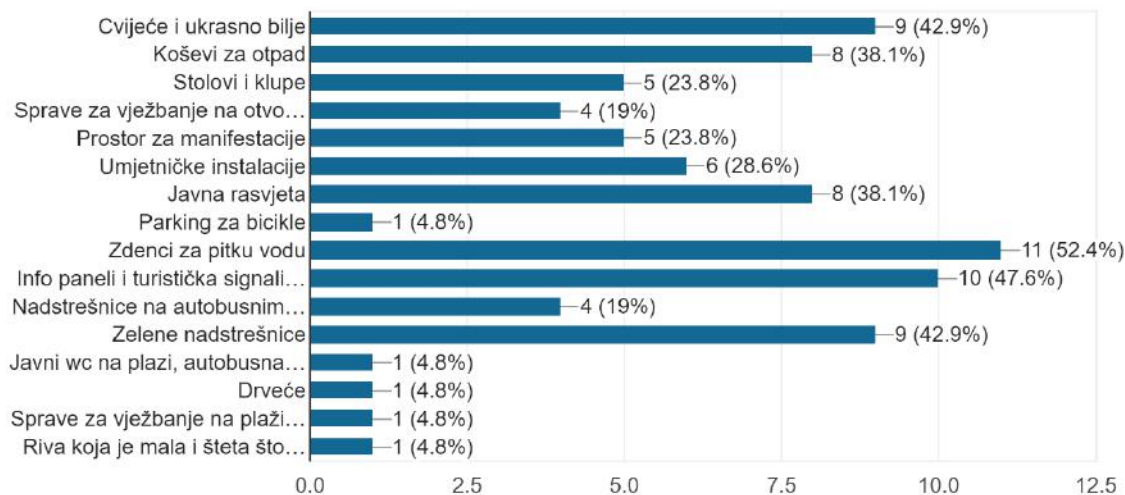
Često ili nekoliko puta mjesečno ispitanici posjećuju crkvu (11 ispitanika), javne parkove (8 ispitanika), spomen obilježja (7 ispitanika). Po 6 ispitanika je odgovorilo da često ili nekoliko puta mjesečno posjećuju groblje i pješačku infrastrukturu, dok njih 5 sportske terene i biciklističku infrastrukturu. Najmanji broj ispitanika je odgovorilo da često ili nekoliko puta mjesečno posjećuju dječja igrališta (njih 4) i školu i vrtić (2 ispitanika).

Rijetko ili nekoliko puta godišnje ispitanici posjećuju groblja (13 ispitanika), biciklističku infrastrukturu i dječja igrališta (po 11 ispitanika), sportske terene i spomen obilježja (po 10 ispitanika), crkvu (9 ispitanika), školu i vrtić (8 ispitanika), javne parkove (7 ispitanika), pješačku infrastrukturu (4 ispitanika).

Najveći broj ispitanika je označilo da nikada ne posjećuju školu i vrtić (7 ispitanika). 3 ispitanika nikada ne posjećuje biciklističku stazu, dok dječja igrališta, javne parkove i spomen obilježja nikada ne posjećuje 2 ispitanika prema anketi. 1 ispitanik je označio da nikada ne posjećuje groblje, crkvu i sportske terene. Jedino je pješačka infrastruktura ta koju nitko ne može zaobići te ju nitko nije ni označio kao ne korištenu.

Odaberite koja urbana oprema prema Vašem mišljenju nedostaje na javnim površinama Općine Jasenice:

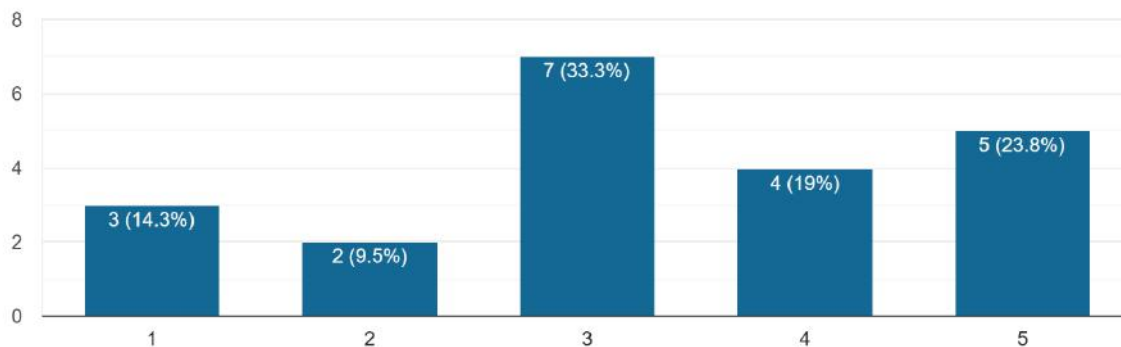
21 responses

Tumačenje: 52,4 % ispitanika smatra da od urbane opreme nedostaje najviše zdenaca za pitku vodu, zatim 47,6 % je izjavilo kako nedostaje info panela i turističke signalizacije. 42,9 % ispitanika je označilo da nedostaje cvijeća i ukrasnog bilja i zelenih nadstrešnica. Koševa za otpad i javne rasvjete nedostaje prema 38,1 % ispitanika. Umjetničke instalacije nedostaje prema 28,6% ispitanika. 23,8% ispitanika je izrazilo kako nedostaje stolova i klupa i prostora za manifestacije, dok je 19% ispitanika iskazalo da nedostaje sprava za vježbanje na otvorenom i nadstrešnica na autobusnim stajalištima. 4,8% ispitanika navelo je da od urbane opreme nedostaje parkinga za bicikle, javnih wc-a na plaži, autobusnih stanica, više drveća koje stvaraju hlad na plaži, te drveća općenito.

Koliko ste zadovoljni uređenjem prostora u ulici Petra Zoranića u Maslenici u smislu zelenih urbanih koridora koji omogućuju ugodno kretanje do najvažnijih administrativnih točaka u Općini?

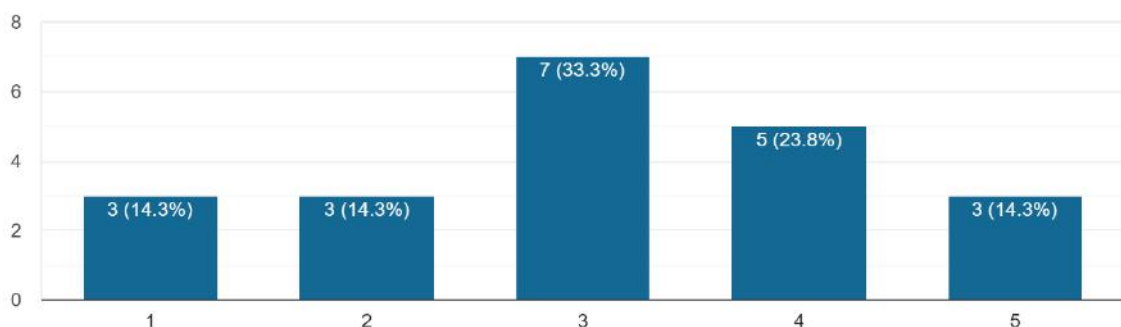
21 responses

Tumačenje: Prosječna ocjena zadovoljstva uređenjem prostora u ulici Petra Zoranića u Maslenici u smislu zelenih urbanih koridora koji omogućuju ugodno kretanje do najvažnijih administrativnih točaka u Općini iznosi 3,00. Ocjenu dobar (3) dodijelilo je 33,3% ispitanika, ocjenu odličan (5) 23,8% ispitanika, ocjenu vrlo dobar (4) 19% ispitanika, ocjenu dovoljan (2) 9,5% ispitanika te ocjenu nedovoljan (1) dodijelilo je 14,3% ispitanika.

Koliko ste zadovoljni uređenjem prostora u ulici Gojka Šuška u Maslenici u smislu zelenih urbanih koridora?

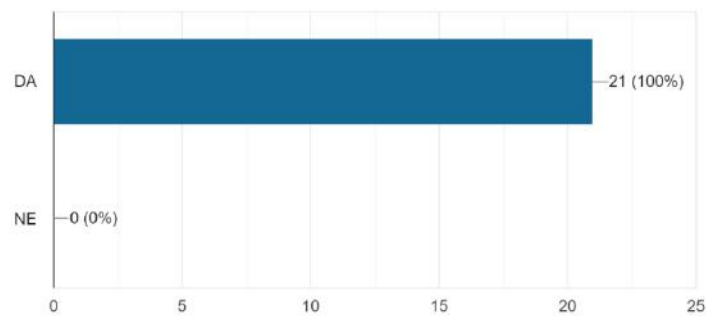
21 responses

Tumačenje: Prosječna ocjena zadovoljstva uređenjem prostora u ulici Gojka Šuška u Maslenici u smislu zelenih urbanih koridora iznosi 3,00. Ocjenu dobar (3) dodijelilo je 7 ispitanika (33,3%), ocjenu vrlo dobar (4) 5 ispitanika (23,8%), a ocjenu odličan (5), dovoljan (2) i nedovoljan (1) je dodijelilo po 3 ispitanika, tj. za svaku ocjenu 14,3 % ispitanika.

Postoje li u Općini Jasenice izgrađeni prostori koji se ne koriste ili su napušteni, a mogli bi se bolje iskoristiti?

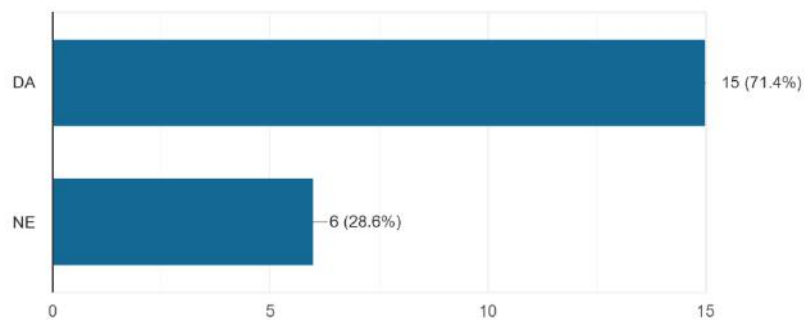
21 responses

Tumačenje: Svi ispitanici, njih 21, su označili da u Općini Jasenice postoji izgrađenih prostora koji se ne koriste ili su napušteni, a mogli bi se bolje iskoristiti.

Postoje li u Općini Jasenice neizgrađeni prostori koji nisu uređeni, a koji bi se mogli parkovno urediti ili na drugi način ozeleniti?

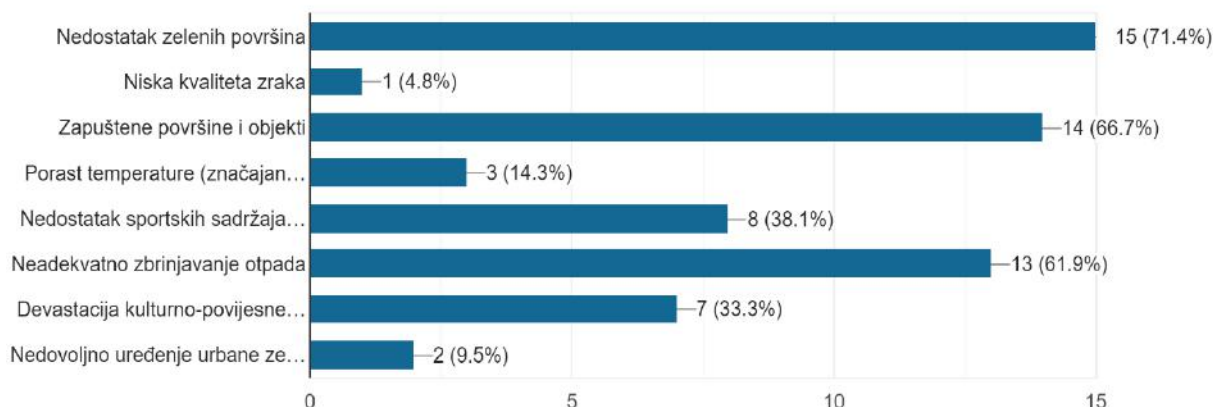
21 responses

Tumačenje: 71,4 % ispitanika, odnosno njih 15 smatra da u Općini Jasenice postoji neizgrađenih prostora koji nisu uređeni, a koji bi se mogli parkovno urediti ili na drugi način ozeleniti. S tom izjavom se ne slaže 28,6 % ispitanika.

Koju problematiku smatrate najrelevantnijom za Općinu Jasenice?

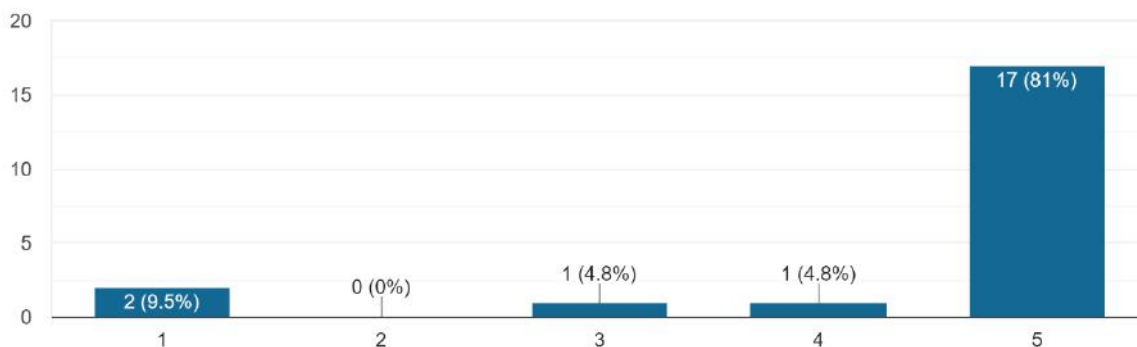
21 responses

Tumačenje: Kao problematiku koju ispitanici smatraju najrelevantnijom za Općinu Jasenice je nedostatak zelenih površina (71,4%). Veliku problematiku ispitanici vide u zapuštenim površinama i objektima (66,7%). Također spominje se neadekvatno zbrinjavanje otpada (61,9%), nedostatak sportskih sadržaja na otvorenom (38,1%), devastacija kulturno-povijesne baštine (33,3%), porast temperature (značajan broj toplinskih otoka) (14,3%), nedovoljno uređenje urbane zelene mreže ulice Petra Zoranića (9,5%) i niska kvaliteta zraka (4,8%).

Smatrate li korisnim urediti prostor bivše utovarne luke Maslenica?

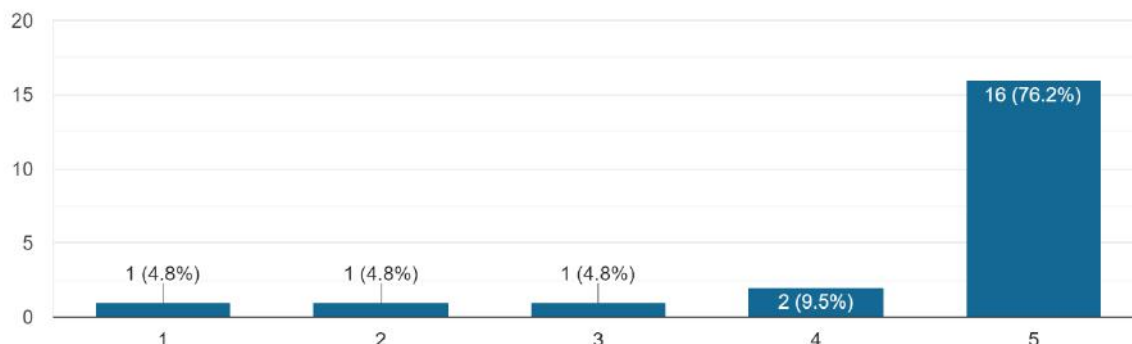
21 responses

Tumačenje: 81% ispitanika se u potpunosti slaže da je korisno urediti prostor bivše utovarne luke Maslenice, dok 9,5% ispitanika se ne slaže s tom tvrdnjom.

Smatrate li da je korisno obnoviti "Ribarsku kuću" u Rovanjskoj kao jedan od elemenata urbane zelene obnove?

21 responses

Tumačenje: 16 ispitanika (76,2%) se u potpunosti slaže da je korisno obnoviti „Ribarsku kuću“ u Rovanjskoj.

Što nedostaje u pogledu energetske učinkovitosti i zaštite okoliša na području Općine Jasenice?

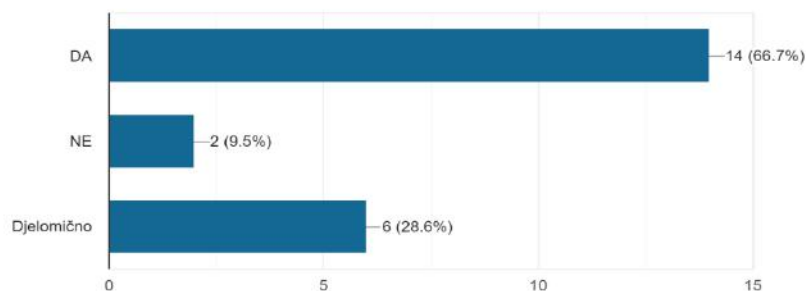
21 responses

Tumačenje: U pogledu energetske učinkovitosti i zaštite okoliša na području Općine Jasenice 23,8% ispitanika navelo je kako nedostaje informacijskih ploča (s informacijama o vremenu, kvaliteti zraka, i sl), podiznih spremnika za otpade i više postrojenja za proizvodnju obnovljive energije (fotonaponske elektrane, i sl.). 14,3% navodi nedostatak punionica za električne automobile i električne bicikle, dok po 4,8% kao nedostatak navodi solarno osvjetljenje koje bi osvijetlilo put do svjetionika i klupe s fotonaponskim punjačima.

Odvajate li otpad u svom kućanstvu?

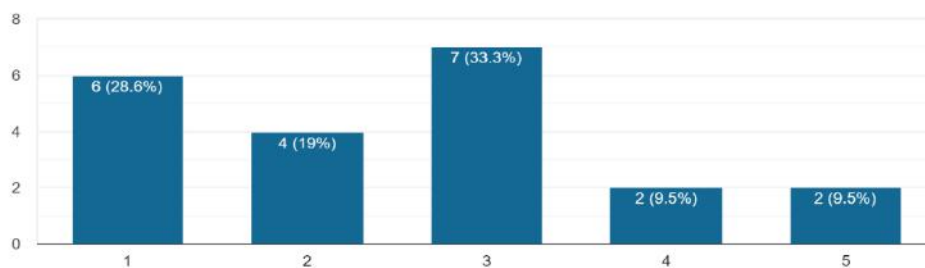
21 responses

Tumačenje: 66,7 % ispitanika odvaja otpad u svom kućanstvu. 28,6% ispitanika odvaja otpad djelomično, a 9,5% ispitanika ne odvaja otpad.

Kako ocjenjujete način odvojenog sakupljanja otpada na području Općine Jasenice?

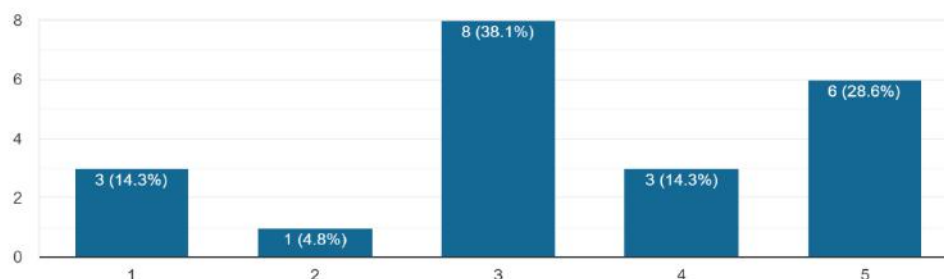
21 responses

Tumačenje: Način odvojenog sakupljanja otpada na području Općine Jasenice ocjenjen je prosječnom ocjenom 2,52. Najzastupljenija ocjena je dobar (3) koju je 7 ispitanika navelo kao prikladnu ocjenu dok nju prati ocjena nedovoljan (1) koju je dodijelilo čak 6 ispitanika. Najmanje učestale ocjene su vrlo dobar (4) i odličan (5) koju je dodijelilo po 2 ispitanika.

Kako ocjenjujete urednost i čistoću naselja?

21 responses

Tumačenje: Prosječna ocjena urednosti i čistoće naselja Jasenice iznosi 3,38. Na navedeno pitanje 8 ispitanika je dodijelilo ocjenu dobar (3), 6 ispitanika ocjenu odličan (5), po 3 ispitanika ocjenu vrlo dobar (4) i nedovoljan (1) te je samo jedna osoba dodijelila ocjenu dovoljan (2) za urednost i čistoću naselja Jasenice.

ZAKLJUČAK nakon analize provedene ankete:

Većina ispitanika dolazi iz područja Općine Jasenice, odnosno iz mjesta Maslenica i Rovanjaska te se odgovori provedene ankete mogu smatrati relevantnima. Ispitanici su većinskim dijelom odgovorili osrednjim zadovoljstvom kada su u pitanju dostupni sadržaji na području Općine. Osrednje zadovoljstvo se uglavnom odnosi na zelene površine na igralištima uz školu i vrtić, zelene površine u ulici Petra Zoranića u Maslenici, zelenim površinama uz crkve i pješačkom infrastrukturom. Međutim, upravo pješačka infrastruktura je dio koji ispitanici koriste svakodnevno. Najveće nezadovoljstvo ispitanici su iskazali za javnim parkovima i biciklističkom infrastrukturom.

Ispitanici kao najznačajnije zelene prostore na području Općine navode dijelove morske obale i ostale uređene zelene površine. Dok su mišljenja da na takvim površinama nedostaje zelenaca za pitku vodu, info panela, cvijeća i ukrasnog bilja kao i zelenih nadstrešnica što bi već postojeće, i ispitanicima mnogo značajne zelene prostore podiglo na višu razinu.

Također, ispitanici navode područje stare utovarne luke, obale i zelenilo oko ambulante, pošte, zgrade općine, točnije zelenilo u ulici Petra Zoranića u Maslenici kao neiskorištene potencijale koje Općina Jasenice ima. Pored tih neiskorištenih prostora koji se trebaju ozeleniti, ispitanici također navode da postoje i izgrađeni prostori koji su napušteni i koji se mogu bolje iskoristiti. Najučestaliji odgovor pak na ovo pitanje je „Ribarska kuća“ u Rovanjskoj. Očito je „Ribarska kuća“ od velikog značaja za samu Općinu i mjesto Rovanjaska te bi se takav prostor trebao prenamijeniti u korisnije sadržaje za stanovnike Općine Jasenice, ali i za turističku razvijenost.

Kako bi se okoliš u što većoj mjeri očuvao važno je koristiti obnovljive izvore energije. Odvajanje otpada također je jedna od sastavnica očuvanja okoliša stoga je vrlo važno razvrstavati otpad radi njegovog daljnjeg recikliranja. 66,7% ispitanika odvaja otpad, dok 28,6% ispitanika djelomično odvaja otpad što je dosta dobar pokazatelj jer je očito svijest stanovništva sve veća u pogledu okoliša i održivog razvoja. Prosječna ocjena odvojenog sakupljanja otpada na području Općine Jasenice prema ispitanicima je 2,52. Bez obzira što je ocjena načina odvojenog sakupljanja otpada u nižem rangu, prosječna ocjena urednosti i čistoće naselja Jasenice iznosi 3,38, što i dalje daje dosta prostora za napredovanje po pitanju čistoće Općine. Poboljšanje svakog dijela nezadovoljstva ispitanika pridonijet će konačnom povećanju zadovoljstva stanovnika i ostalih koji posjećuju Općinu Jasenice.

7 MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA

Sukladno člancima 15. i 18. Zakona o upravljanju državnom imovinom (»Narodne novine«, broj 52/18), Općina Jasenice donijela je Strategiju upravljanja imovinom u vlasništvu Općine za razdoblje od 2019.-2025. godine.

Strategija se fokusira na uspostavljanje održivog, učinkovitog i transparentnog upravljanja imovinom Općine Jasenice za razdoblje od 2019. do 2025. godine. Cilj dokumenta je uskladiti se s nacionalnim propisima te potaknuti gospodarski i društveni razvoj Općine putem optimalnog korištenja imovine.

Na temelju Strategije svake godine izrađuje se Godišnji plan upravljanja imovinom koji predstavlja dokument u kojem se putem mjera, projekata i aktivnosti razrađuju elementi strateškog planiranja postavljeni u Strategiji.

U tom smislu, veliki dio zelene infrastrukture predstavlja imovinu Općine Jasenice, te je predmetom i ovih strateških dokumenata i propisa. Sukladno tome, izrada inventarizacije zelenih površina i priprema za unos u Registar ZI je u skladu sa Posebnim ciljem 1.5. - „Ustroj, vođenje i redovno ažuriranje interne evidencije općinske imovine kojom upravlja Općina Jasenice“.

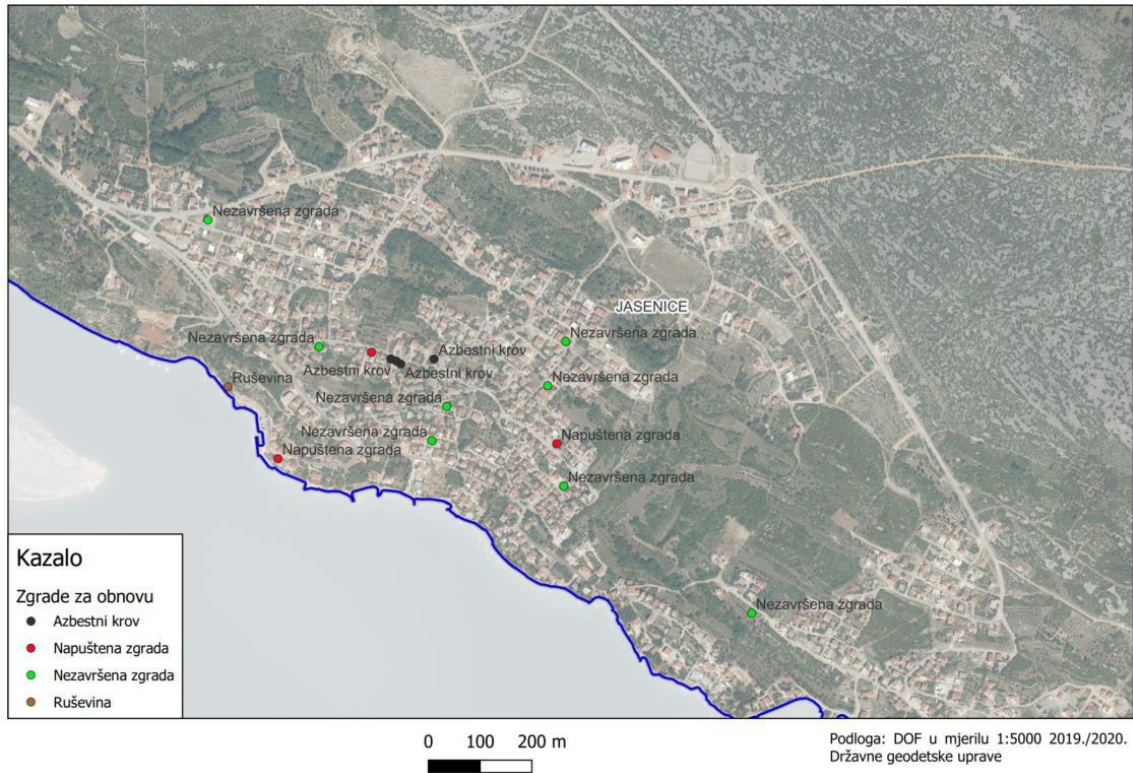
No, kada se govori o kružnom gospodarenju zgradama, najveći dio zgrada koje su identificirane kao zgrade koje mogu biti predmetom interesa za obnovu u smislu kružnog gospodarenja na području Općine Jasenice su ustvari u privatnom vlasništvu.

U sklopu izrade Strategije provedena je analiza napuštenih zgrada i zgrada potencijalnih za obnovu, georeferencirane su njihove lokacije te je izrađen prostorni kartografski prikaz. U tom postupku se koncentriralo na naselje koje ima urbana obilježja prema prethodnim značajkama, i to na glavne prometnice s kojih postoji dogledanje na takve zgrade i gdje može biti bitno za vizualnu sliku urbanih dijelova naselja.

Obrađena su sva naselja Općine Jasenice, dok na području nekih naselja nisu zabilježene zgrade koje vizualno mogu biti okarakterizirane kao one zgrade koje zahtijevaju obnovu ili narušavaju urbanu vizuru naselja, a ta naselja između ostalog niti nemaju urbana obilježja.

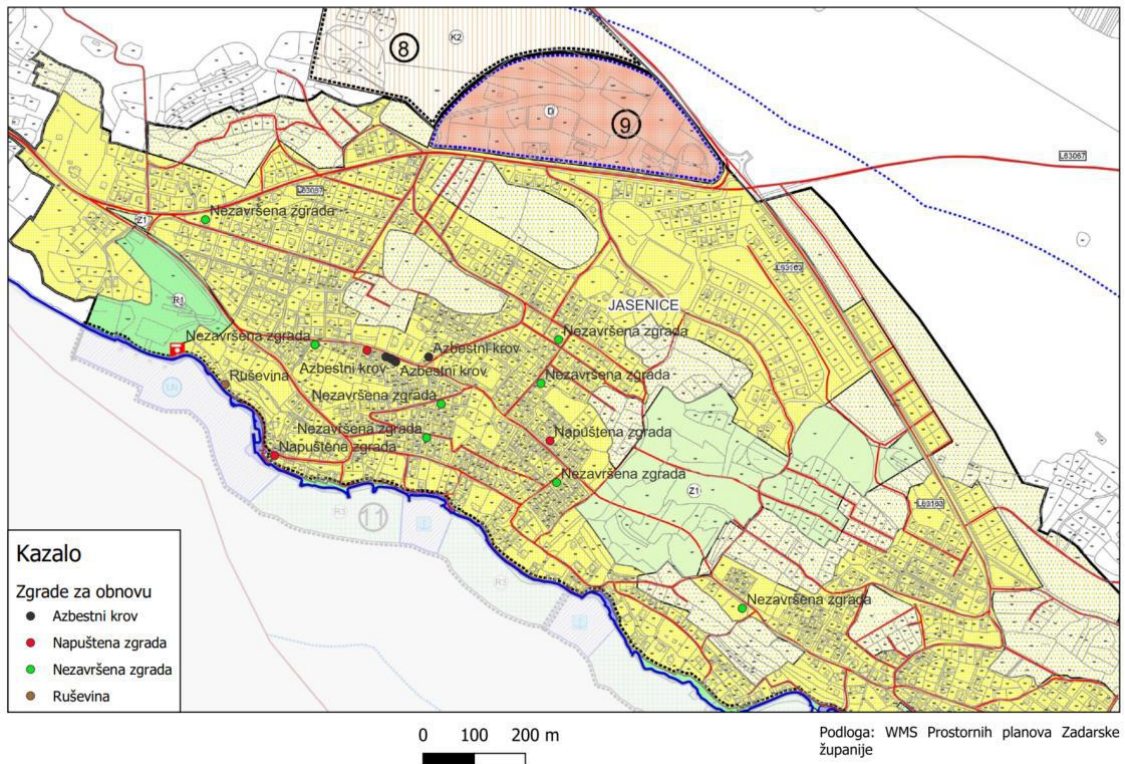
Iz prikaza je razvidno gdje se nalazi najveća koncentracija napuštenih i ruševnih zgrada.

Kartografski prikaz - Kružno gospodarenje zgradama - identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu - naselje Maslenica

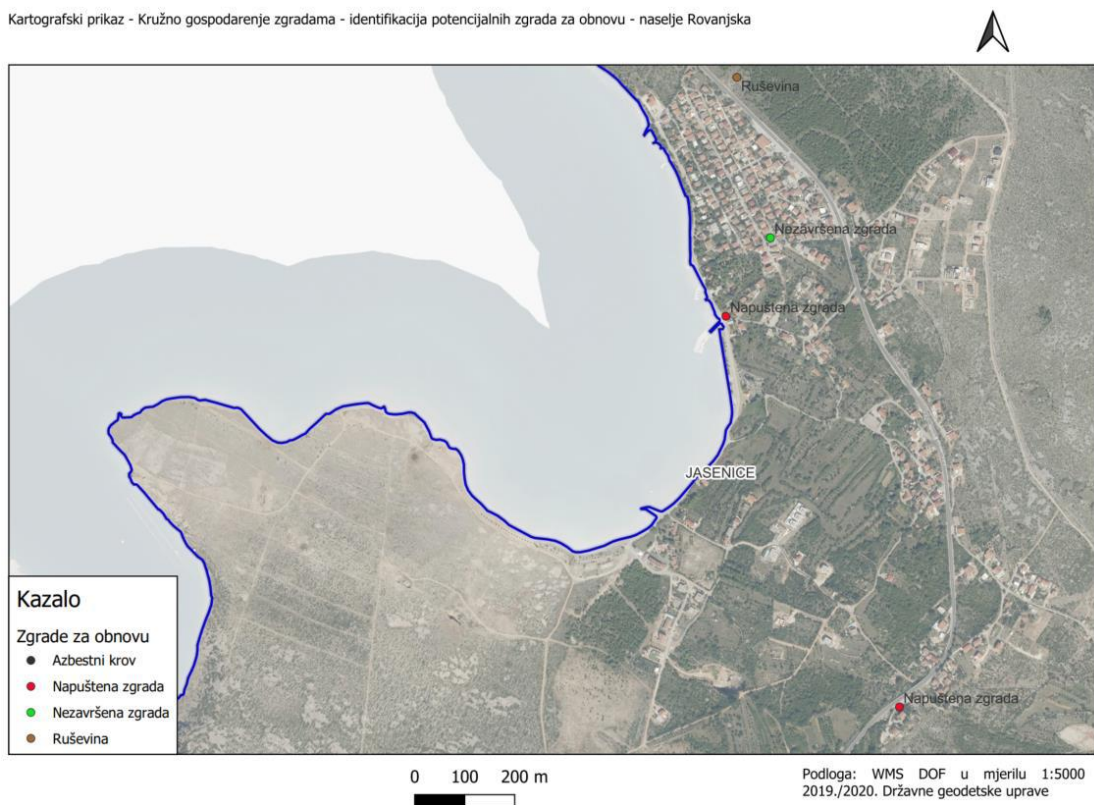
Slika 31: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Maslenica na DOF podlozi, izvor: obrada autora

Kartografski prikaz - Kružno gospodarenje zgradama - identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu - naselje Maslenica

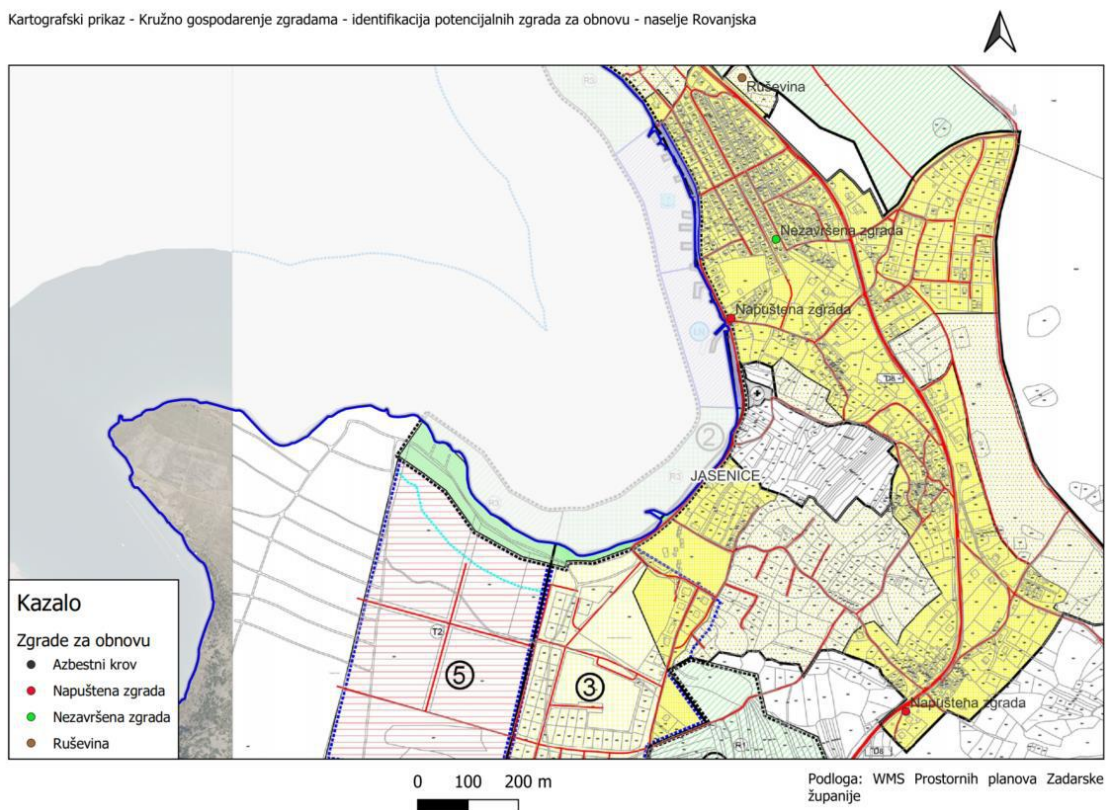
Slika 32: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Maslenica na podlozi PPUO, izvor: obrada autora

Kartografski prikaz - Kružno gospodarenje zgradama - identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu - naselje Rovanjaska

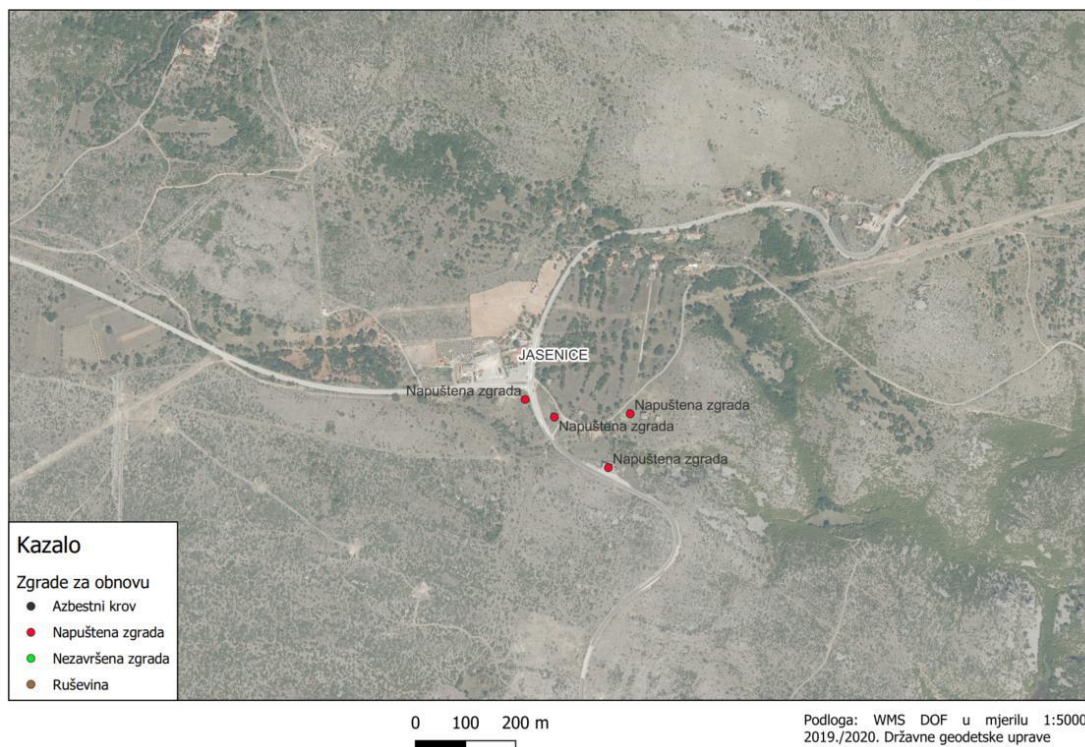
Slika 33: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Rovanjaska na DOF podlozi, izvor: obrada autora

Kartografski prikaz - Kružno gospodarenje zgradama - identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu - naselje Rovanjaska

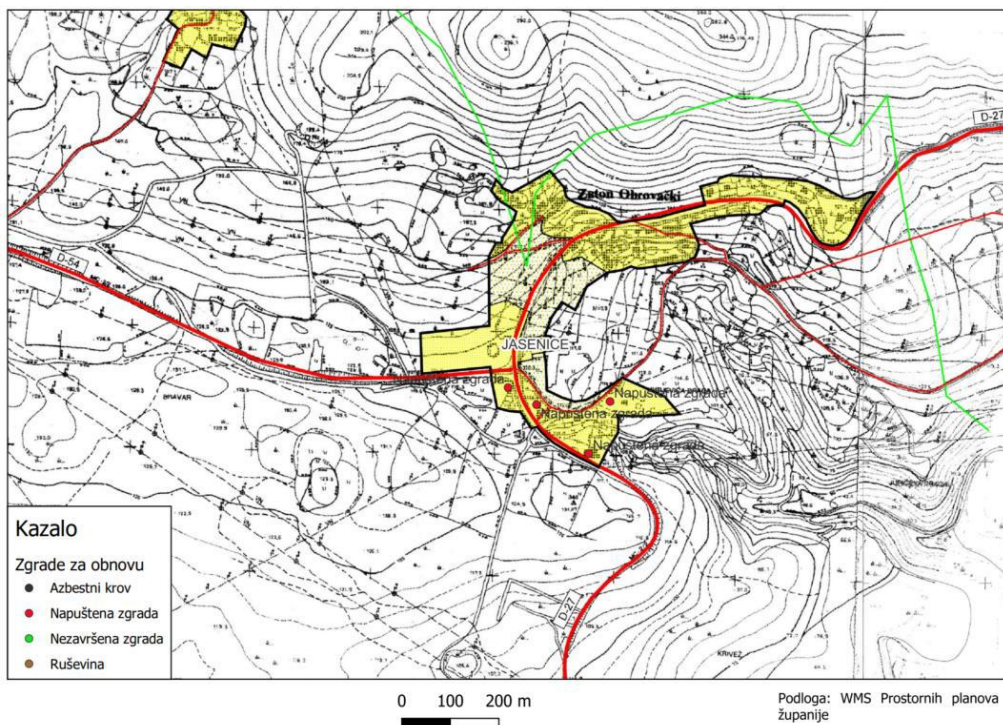
Slika 34: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Rovanjaska na PPUO podlozi, izvor: obrada autora

Kartografski prikaz - Kružno gospodarenje zgradama - identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu - naselje Zaton Obrovački

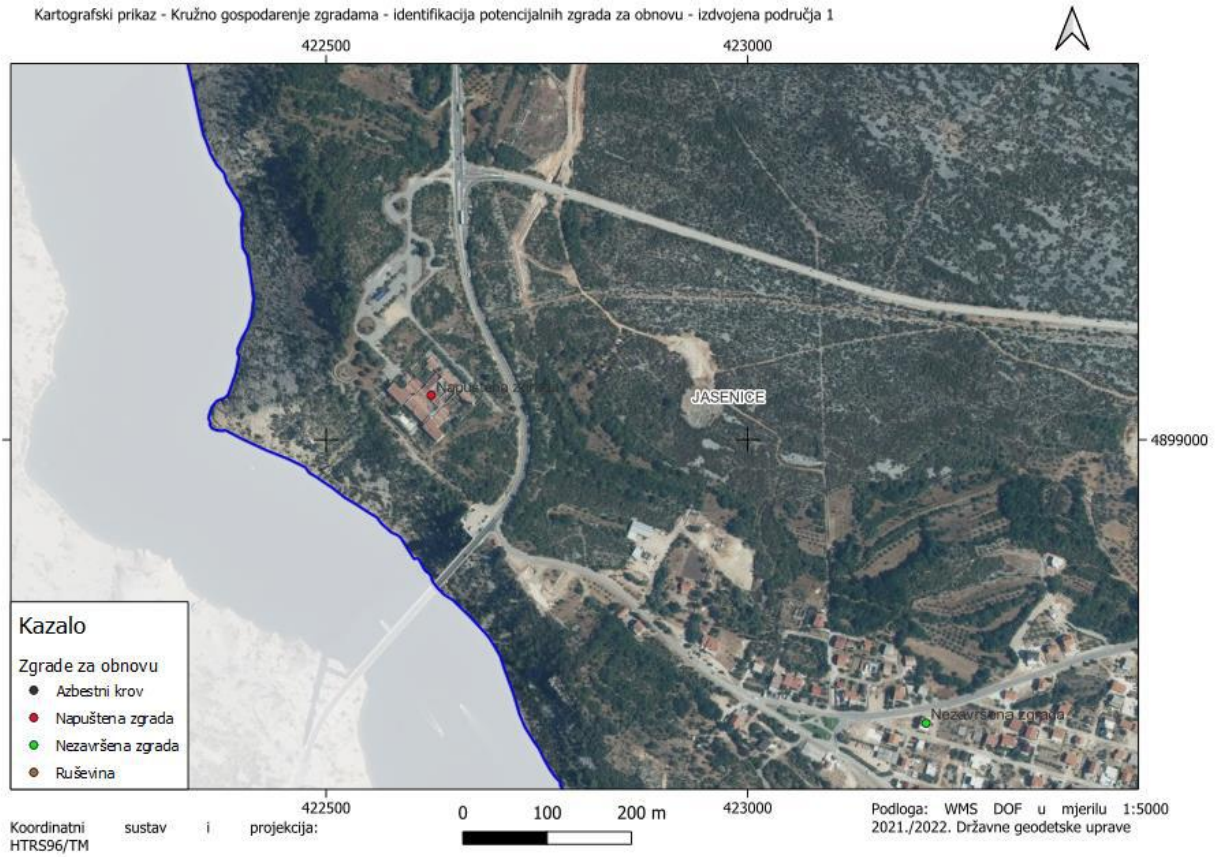
Slika 35: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Zaton Obrovački na DOF podlozi, izvor: obrada autora

Kartografski prikaz - Kružno gospodarenje zgradama - identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu - naselje Zaton Obrovački

Slika 36: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Zaton Obrovački na PPUO podlozi, izvor: obrada autora

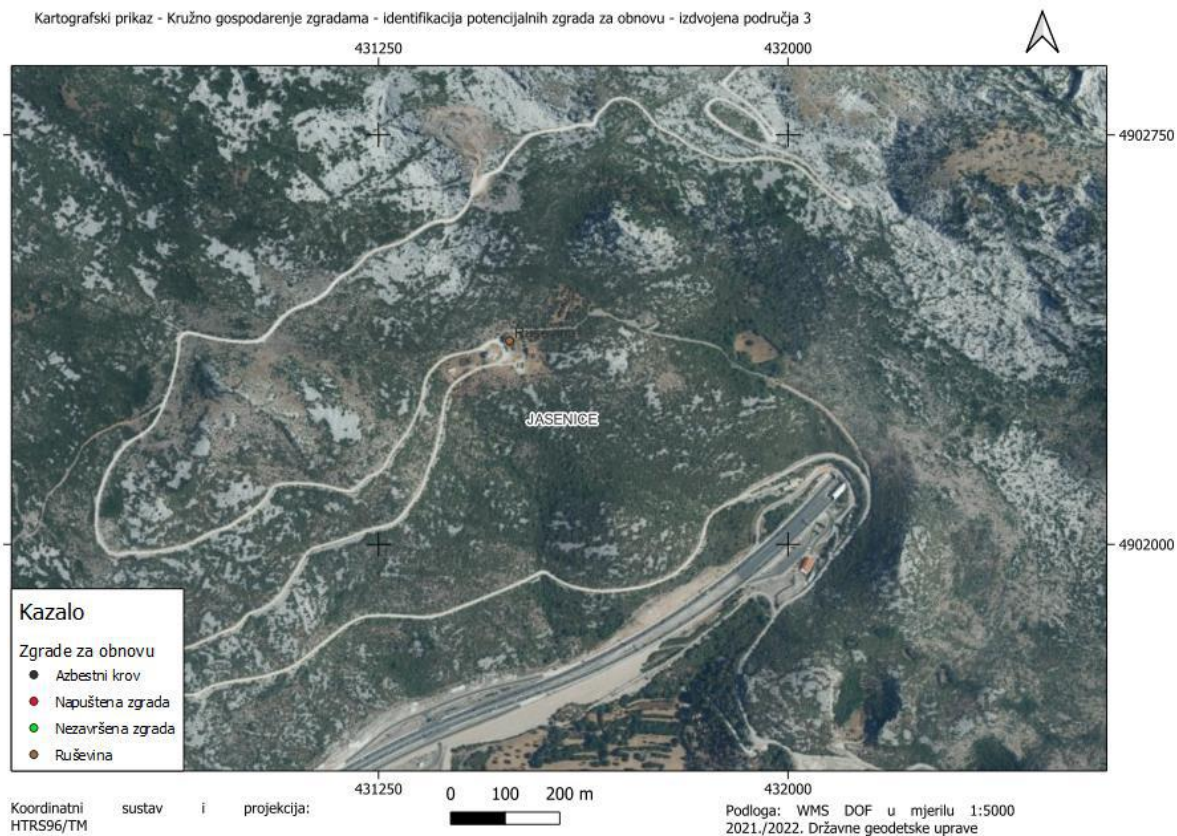
Osim ovih identificiranih zgrada potencijalnih za obnovu, još su identificirane tri značajne zgrade koje se ne nalaze u urbanim građevinskim područjima naselja (bivši motel Plitvice, bivša upravna zgrada tvornice glinice u Zatonu Obrovačkom i ruševina kod crkve Sv. Frane, Podprag) (Slika 37, Slika 38 i Slika 39).

Slika 37: Identificirane zgrade za obnovu izvan građevinskog područja naselja na DOF podlozi (bivši motel Plitvice), izvor: obrada autora

Slika 38: Identificirane zgrade za obnovu izvan građevinskog područja naselja na DOF podlozi (bivša upravna zgrada tvornice glinice u Zatonu Obrovačkom), izvor: obrada autora

Slika 39: Identificirane zgrade za obnovu izvan građevinskog područja naselja na DOF podlozi (ruševina kod crkve Sv. Frane, Podrag), izvor: obrada autora

Uvažavajući ograničen broj napuštenih i ruševnih objekata u urbanom dijelu Općine Jasenice prema inicijalnim analizama, ipak postoji potreba za proaktivnim pristupom upravljanju ovim prostorima, s obzirom na izražen trend iseljavanja i migracija stanovništva koje nije toliko izraženo na području Općine Jasenice, no jest na razini Republike Hrvatske. Također, trend da mlado radno aktivno stanovništvo tendira useljavanju u nove stambene prostore nasuprot uređivanju postojećih starih stambenih prostora indikacija je da je potrebno predvidjeti model kružnog gospodarenja prostorom i zgradama usmjeren na očuvanje i revitalizaciju napuštenih objekata, koji će postavljati temelje za dugoročnu održivost i ekonomsku održivost lokalne zajednice.

Glavni strateški ciljevi i smjernice za implementaciju modela uključuju:

1. Sveobuhvatna inventarizacija zgrada:
Potrebno je ažurirati postojeću bazu napuštenih i ruševnih zgrada, provodeći detaljnu inventarizaciju koja obuhvaća procjenu tehničkog stanja, vlasničku strukturu, povijesnu i kulturnu važnost, kao i identifikaciju mogućih ekoloških prijetnji.
2. Podizanje svijesti i obrazovne inicijative:
Ključna komponenta uspješnog modela gospodarenja je podizanje svijesti i edukacija građana o važnosti kružnog gospodarenja i očuvanja kulturne baštine kroz radionice, seminare i informativne kampanje, čime će se poticati sudjelovanje zajednice u obnovi.
3. Razvoj partnerstva s vlasnicima objekata:
S obzirom na raznoliku vlasničku strukturu ovih objekata, važno je uspostaviti aktivnu suradnju s vlasnicima kako bi se istražile mogućnosti obnove, adaptacije ili prodaje objekata pod povoljnim uvjetima. Potrebno je i informirati vlasnike o dostupnim poticajima za obnovu kroz ažuriranu bazu podataka.
4. Financijski poticaji i proračunska podrška:
Preporučuje se u proračun uključiti dodatne financijske poticaje za vlasnike koji ulažu u obnovu svojih zgrada, primjerice kroz fondove spomeničke rente i slične mehanizme koje koriste druge lokalne samouprave u RH.
5. Poticanje lokalne ekonomije kroz održive aktivnosti:
Razvoj lokalne mreže poduzetnika i obrtnika koji se bave održavanjem i obnovom zgrada potiče gospodarski rast i otvara nova radna mjesta, čime se doprinosi održivom razvoju općine.
6. Integracija održivog planiranja u prostorni razvoj:
Pri donošenju prostornih planova, potrebno je uzeti u obzir kružno gospodarenje i promovirati održive građevinske materijale i energetske učinkovitost, što doprinosi dugoročnoj održivosti općinskog prostora.
7. Poticanje kulturnog turizma:
Obnovljeni objekti koji imaju povijesnu i kulturnu vrijednost mogu poslužiti kao turističke atrakcije i doprinijeti promociji lokalne kulturne baštine.
8. Participacija zajednice u procesu donošenja odluka:
Kroz otvorene kanale komunikacije i uključivanje građana u donošenje odluka, omogućava se participativno upravljanje koje osigurava podršku i angažman lokalne zajednice.
9. Korištenje EU fondova i vanjskih financijskih izvora:

Za svaki planirani projekt obnove potrebno je ispitati mogućnosti financiranja putem EU fondova i drugih vanjskih izvora kako bi se osigurala dodatna financijska podrška.

Implementacija kružnog modela gospodarenja u Općini Jasenice može značajno doprinijeti održivom razvoju, ekonomskoj revitalizaciji i očuvanju kulturne baštine. Suradnja svih dionika te odgovorna i participativna provedba nužni su za dugoročne koristi i unapređenje kvalitete života u lokalnoj zajednici.

8 PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU

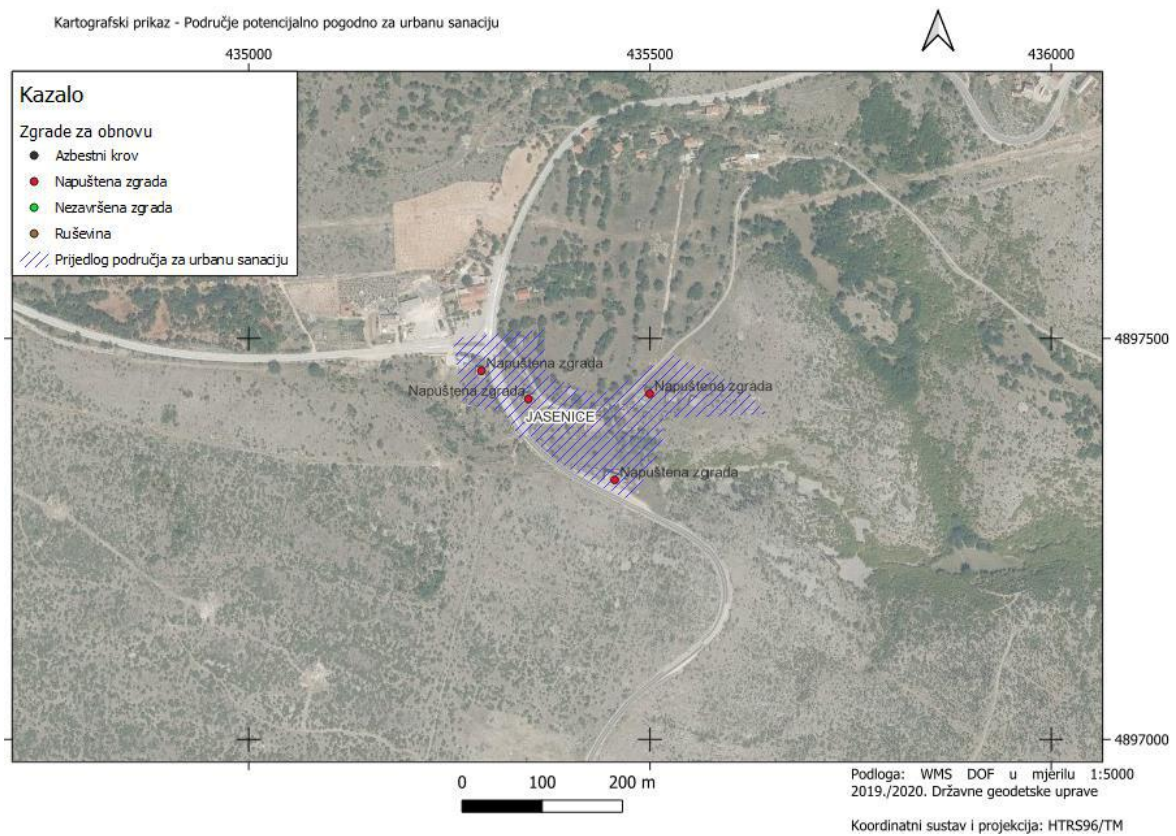
Urbana preobrazba, kako je definirana Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23), predstavlja skup planskih mjera i uvjeta koji značajno mijenjaju karakteristike izgrađenog dijela građevinskog područja, uključujući promjene u urbanoj mreži javnih površina, namjeni i oblikovanju građevina, te rasporedu, obliku i veličini građevinskih čestica.

Također, Zakon o prostornom uređenju definira i urbanu sanaciju kao skup planskih mjera i uvjeta usmjerenih na poboljšanje karakteristika izgrađenih područja, kako unutar tako i izvan granica građevinskog područja, koja su devastirana nezakonitom gradnjom ili na druge načine.

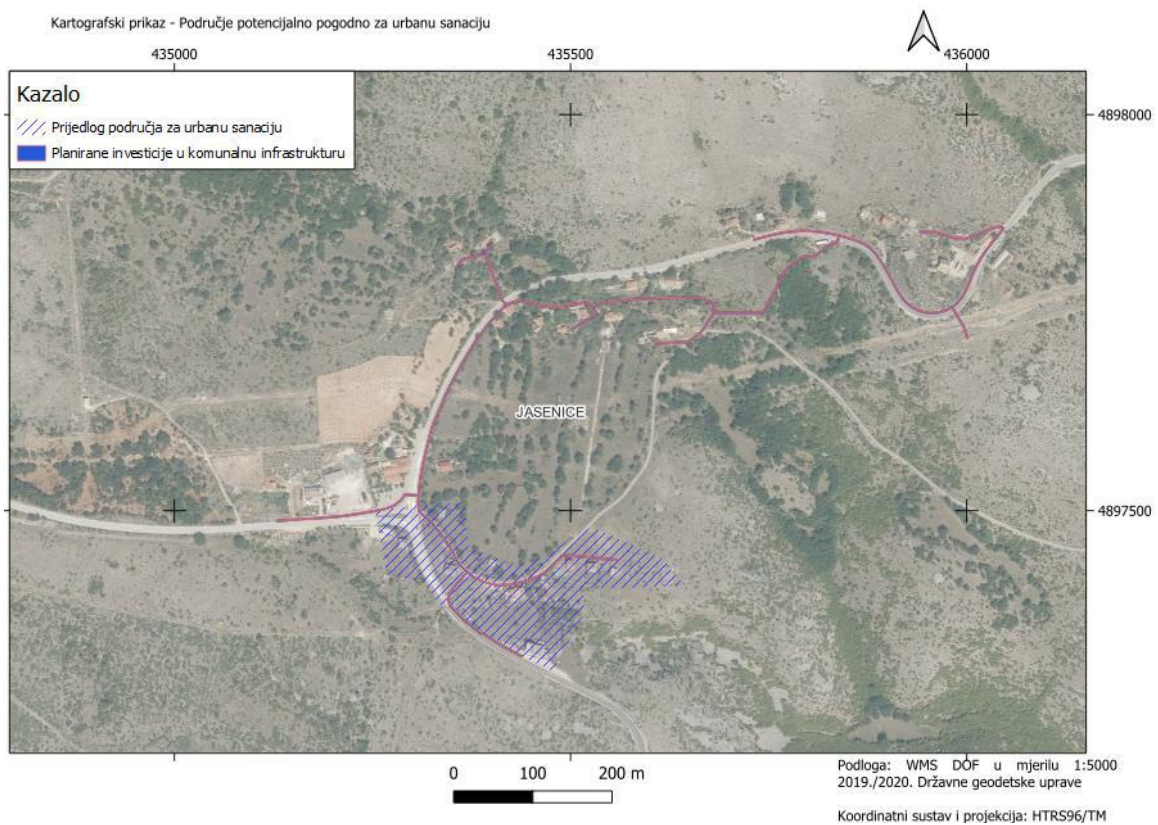
U okviru izrade Strategije provedena je analiza postojećih ozakonjenih a prethodno nelegalno izgrađenih zgrada kroz uvid u ISPU sustav. Utvrđeno je da na području urbaniziranih naselja Općine Jasenice ne postoji značajna koncentracija prethodno nelegalno izgrađenih te naknadno ozakonjenih zgrada koje se nalaze izvan predviđenih namjena prema prostornom planu, ili izvan granica građevinskog područja.

U svrhu utvrđivanja područja pogodnih za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju, izgrađeni su kartografski prikazi preklopa lokacija napuštenih i ruševnih objekata i građevinskih područja naselja. Iz tog preklopa, logikom najvećeg potencijala za definiranje načina urbane preobrazbe odnosno urbane sanacije, birane su lokacije s najvećom koncentracijom takvih entiteta u prostoru, čime se takvo područje ocijenilo kao područje s eventualnom mogućom urbanom preobrazbom ili sanacijom, jer za to postoje s jedne strane potrebe (koncentracija napuštenih devastiranih objekata), ali i prostorne mogućnosti (konkretno na području Zatona Obrovačkog se nalazi prostorni obuhvat niza napuštenih zgrada unutar kojeg obuhvata nema drugih postojećih zgrada koje bi onemogućavale novi prostorni raspored, odnosno intervenciju novog prostorno-planskog karaktera).

Od važnosti za prepoznavanje područja pogodnih za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju, su i prethodno realizirane investicije u infrastrukturu, ali još više i planirane investicije u infrastrukturu. Sukladno tome, kreiran je kartografski prikaz planiranih investicija u komunalnu infrastrukturu na tom predloženom području (Slika 41).

Slika 40: Kartografski prikaz s prijedlogom područja pogodnih za urbanu preobrazbu preklapljenih s podacima lokacija napuštenih i ruševnih objekata – područje naselja Zaton Obrovački, izvor: obrada autora

Slika 41: Kartografski prikaz s prijedlogom područja pogodnih za urbanu preobrazbu, preklapljenih s podacima o planiranim investicijama u komunalnu infrastrukturu – područje naselja Zaton Obrovački, izvor: obrada autora

Područje označeno svjetlo plavom bojom na kartografskom prikazu prepoznato je kao pogodno za urbanu preobrazbu radi koncentracije napuštenih objekata unutar koje ne postoje izgrađeni legalni objekti koji su u funkciji koji bi onemogućavali značajnije zadiranje u prostorno uređenje, radi ne gusto izgrađenog područja, koja pak omogućuje značajnije intervencije u prostoru, te isto tako sukladno identificiranim potrebama područja i planovima investicija (izgradnja nove komunalne infrastrukture – odnosno građenje nove mreže infrastrukturne namjene vodno-gospodarskog sustava (vodovodni cjevovod)). Pri tome se ističe da područja pogodna za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju predložena u okviru ove Strategije nisu određena s diskretnom granicom, nego je područje dano kao okvirni prijedlog (Slika 40 i Slika 41).

Svaka mjera urbane preobrazbe ili sanacije se treba razmotriti u okviru izrada prostornog plana, ili njegovih izmjena i dopuna, te treba biti u skladu s urbanističkim pravilima i mogućnostima, te specifičnostima tog prostora, što je potrebno definirati u okviru prostornog plana. Područja dana u ovoj Strategiji nisu ograničena, a mogu se smanjiti ili proširiti ovisno stručnim uvjetima prostornog planiranja.

Urbana sanacija, kako je određeno Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske, predviđena je za naselja i dijelove naselja u kojima je evidentiran niz negativnih prostornih i društvenih procesa: inicijalna neplanska i nezakonita gradnja, degradacija izgrađene strukture, zagušenost prometom, starenje stanovništva, gubitak gospodarskih aktivnosti, kao i za izgrađene prostore koji su pri širenju gradova ostali zanemareni u smislu razvoja javnih sadržaja i infrastrukture te nerijetko sadrže visok udjel nezakonite gradnje. Kada pristupamo urbanoj sanaciji treba se referirati na sve čimbenike koji utječu na korištenje prostora te, osim infrastrukturno-oblikovne sanacije, sagledati osobito društveno-ekonomska pitanja i pitanja zaštite okoliša odgovarajući na različite zahtjeve današnjice, pogotovo u kontekstu zelene i digitalne tranzicije koja ima za cilj očuvanje životnog prostora te pružanje održivog okvira razvoja, uzimajući u obzir i održivi ekonomski i društveni poredak. Također je bitno paziti na revitalizaciju područja u svrhu priuštivog ili energetski učinkovitog stanovanja, podizanja kvalitete života građana starije životne dobi, zapošljavanja mladih, onemogućavanja svih oblika segregacije i stvaranja i širenja getoiziranih područja, povećanja turističke privlačnosti i sl. Lokalno stanovništvo kao takvo mora biti u središtu tog procesa čije je sudjelovanje i suradnja u provedbi samih postupaka sanacije ključ uspjeha samog procesa sanacije te se također mora obratiti posebna pažnja vrednovanju i unaprjeđivanju lokalnih identiteta koji stvaraju osnovu za ravnomjerni razvoj i održivost.

Važećim prostornim planom Općine Jasenice nisu predviđena područja za urbanu sanaciju niti urbanu preobrazbu, međutim preporučuje se provođenje sljedećih radnji:

- Razmotri i preispita pogodna područja iz ove Strategije, i u slučaju da takvo područje postoji, izvrši identifikacija tog prostora na području Općine Jasenice za koji bi bila poželjna/predviđena izrada urbanističkog plana uređenja za urbanu sanaciju te usporedan prikaz u prostornom planu uređenja mjesta
- Izvrši pribavljanje podloga i podataka: grafički – planovi, podaci o postojećoj komunalnoj infrastrukturi, stanovništvu i potrebama vezanima za društvenu infrastrukturu;

- Po potrebi napravi izrada nacрта nove zelene infrastrukture, odnosno istraživanje mogućnosti korištenja posebnih mjera vezanih za uređenje naselja i građevnih čestica koje doprinose vizualnom doživljaju, kvaliteti življenja i mikroklimi naselja
- Definiraju mjere za osiguranje napuštenih građevina, kako ne bi ugrožavale prolaznike, te po potrebi provedu hitne mjere zaštite ukoliko je potrebno spriječiti urušavanje.

Osim navedenog, potrebno je izraditi potpuni katastar zelenih površina (evidencija zelene infrastrukture, tzv. GIS zelenila, odnosno „zeleni katastar“) koji uključuje evidenciju poligona zelenih površina u službenom koordinatnom sustavu, u digitalnom obliku pogodnom za obradu, analizu i preklapanje sa drugim slojevima prostornih podataka od interesa za upravljanje prostorom Općine Jasenice u svrhu učinkovitog upravljanja i planiranja razvoja prostora u skladu sa principima zelene tranzicije, te koji će služiti kao jedna od stručnih podloga pri prostornom planiranju. Ovaj „zeleni katastar“ treba biti nadogradnja i održavanje inicijalnog mapiranja zelene infrastrukture izrađenog u okviru ove Strategije.

9 SWOT ANALIZA

SWOT analiza je alat koji omogućuje cjeloviti pregled karakteristika predmetnog područja, odnosno uvid u njegove prednosti i nedostatke (unutarnji faktori), kao i identifikaciju prilika i prijetnji uvjetovanih društvenim i prirodnim okolnostima (vanjski faktori). Za potrebu ovog dokumenta, SWOT analiza će se ograničiti na karakteristike i odnose povezane s ostvarenjem i razvojem funkcija ZI i KG, te će na taj način doprinijeti donošenju adekvatnih planerskih i strateških odluka.

Tablica 9: SWOT analiza

<p>SNAGE <i>Strenghts - faktori snage (prednosti)</i></p>	<p>SLABOSTI <i>Weaknesses - faktori slabosti (nedostaci)</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Općina Jasenice raspolaže bogatim prirodnim resursima, uključujući planine, obalu i rijeku, što čini osnovu za razvoj zelene infrastrukture ➤ Blizina Parka prirode Velebit i nacionalnog parka Paklenica pruža prirodnu povezanost zelene infrastrukture i turističkih atrakcija ➤ Postoji značajan potencijal za korištenje neizgrađenih površina za razvoj zelenih prostora ➤ Očuvana kvaliteta vode, posebice atraktivnih vodotokova u kršu predstavlja jedinstvenu snagu koja je 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prirodni resursi općine nisu u potpunosti valorizirani u turističkom ili ekološkom smislu ➤ Postojeća infrastruktura nije dovoljno razvijena za podršku širenju zelene infrastrukture, posebice u kontekstu kanalizacije i upravljanja otpadnim vodama ➤ Nedovoljno razvijena ekološka svijest među stanovnicima, što može otežati projekte kružnog gospodarstva i održivog korištenja javnih površina

<p>oduvijek predstavljala potencijal razvoja ovog područja</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Očuvana naselja te urbane i ruralne sredine tradicionalne gradnje ➤ U okviru ekološke mreže NATURA 2000, područja unutar Općine imaju visoku razinu očuvanja bioraznolikost ➤ Postojanje prostornih planova i dokumenata (Plan ukupnog razvoja, Provedbeni program) koji već prepoznaju važnost zelene infrastrukture i zaštite okoliša ➤ Mogućnost financiranja projekata razvoja zelene infrastrukture i obnove javnih prostora putem EU fondova 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Problem gospodarenja otpadom zbog nedostatka infrastrukture za reciklažu otpada ➤ Ograničeni proračunski resursi općine mogu utjecati na obim i tempo razvoja zelenih projekata
<p>PRIILIKE <i>Opportunities - faktori mogućnosti (prilike)</i></p>	<p>PRIJETNJE <i>Threats - prijeteći faktori (prijetnje)</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Postoje značajne površine javne namjene koje su trenutno nekoristene, a mogu se transformirati u zelene površine i rekreacijske zone ➤ Razvoj zelene infrastrukture može doprinijeti održivom turizmu, osobito kroz ekoturizam i ruralni turizam ➤ Zeleni projekti mogu doprinijeti smanjenju negativnih utjecaja klimatskih promjena, poput poplava i toplinskih otoka ➤ Dostupnost nacionalnih i europskih fondova za financiranje zelenih projekata, kao što su energetske učinkoviti parkovi, zelene površine i sustavi gospodarenja otpadom ➤ Mogućnost suradnje s drugim općinama i regijama na projektima održivog razvoja i zelene infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekstremni vremenski uvjeti, poput poplava i suša, mogu ugroziti dugoročnu održivost projekata zelene infrastrukture ➤ Zbog prisutnosti sušnog mediteranskog klimatskog područja, postoji stalna opasnost od požara koji može ugroziti zelene površine ➤ Smanjenje broja stanovnika u ruralnim područjima može negativno utjecati na održivost zelenih projekata i stvaranje novih javnih površina ➤ Spori administrativni procesi mogu usporiti planiranje i provedbu projekata ➤ Ograničeni lokalni proračuni i dugoročno oslanjanje na vanjsko financiranje može dovesti do odgode ili smanjenja opsega planiranih projekata

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Porast interesa građana za projekte koji uključuju očuvanje okoliša i održive načine života ➤ Primjena novih tehnologija u održavanju i upravljanju zelenom infrastrukturom ➤ Povećanje zelenih površina može stvoriti nova staništa za zaštićene i autohtone biljne i životinjske vrste ➤ Razvoj edukacijskih programa o okolišu kroz školske projekte u sklopu uređenih zelenih površina 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatak dugoročne vizije razvoja zelene infrastrukture može rezultirati ad-hoc rješenjima koja nisu održiv
---	---

SWOT analiza pokazuje da Općina Jasenice ima značajne potencijale za razvoj zelene infrastrukture i korištenje neiskorištenih površina javne namjene. Ključne prilike leže u korištenju dostupnih fondova i integraciji zelene infrastrukture u turističku ponudu. Međutim, izazovi poput ograničenih financijskih resursa i administrativnih prepreka zahtijevaju pažljivo planiranje i aktivno uključivanje svih dionika kako bi se osigurala uspješna provedba.

10 STRATEŠKI OKVIR

Strateški okvir temelji se na realnim potrebama i razvojnim potencijalima, prepoznatim kroz analizu stanja i SWOT analizu. Elementi strateškog okvira definirani su u skladu s Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja na nacionalnoj razini te razini jedinica lokalne i regionalne samouprave. Ti elementi uključuju razvojni smjer, strateške i posebne ciljeve, mjere, aktivnosti, projekte, te povezane pokazatelje učinka, ishoda i rezultata.

S obzirom na to da je Strategija zelene urbane obnove srednjoročni strateški dokument, ključni elementi strateškog planiranja koji će se primjenjivati u daljnjem tekstu su: posebni ciljevi, mjere, aktivnosti odnosno projekti te pokazatelji ishoda. Ovi elementi strateškog planiranja doprinose ostvarivanju strateških ciljeva i razvojnog smjera, koji čine najvišu razinu strateškog okvira i osiguravaju realizaciju vizije definirane u nacionalnoj razvojnoj strategiji.

Ciljevi razvoja zelene infrastrukture usklađeni su sa Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030., ciljem Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost.

10.1 Posebni ciljevi

Sukladno identificiranim razvojnim potrebama i potencijalima te utvrđenoj viziji razvoja, definirani su sljedeći posebni ciljevi (PC) razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima:

Posebni cilj 1. Povećati učinkovitost i kvalitetu planiranja te upravljanja razvojem zelene infrastrukture i sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Posebni cilj 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura usklađena s kružnim gospodarenjem prostorom i zgradama

Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju kroz razvoj zelene infrastrukture i kružno gospodarenje prostorom i zgradama

10.1.1 Posebni cilj 1

Upravljanje razvojem omogućuje detaljno sagledavanje trenutnog stanja prostora, planiranje budućeg razvoja, postavljanje ciljeva i prioriteta te procjenu raspoloživih resursa, što vodi do najboljih načina njihove primjene. Time se osigurava promišljeno i održivo upravljanje rastom, uzimajući u obzir okolišne, društvene i ekonomske aspekte razvoja. Ovo je ključno za učinkovito korištenje resursa, izgradnju infrastrukture, unaprjeđenje kvalitete života i smanjenje rizika od katastrofa, pridonoseći dugoročnom održivom razvoju.

Provedba projekata i aktivnosti usmjerenih na razvoj zelene infrastrukture na lokalnoj i regionalnoj razini zahtjeva kvalitetno planiranje u prostornim planovima te uspostavu učinkovitog sustava upravljanja razvojem zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama. To podrazumijeva razvoj organizacijskih struktura, sustava prikupljanja podataka i kontinuirano praćenje stanja u prostoru, kao i smjernice i metodologije za primjenu kružnog gospodarenja. Budući da mnoge jedinice lokalne samouprave nemaju odgovarajuće planske dokumente za ove aspekte razvoja, nužno je poticati njihovo donošenje kako bi se osigurao održiv rast i razvoj.

10.1.2 Posebni cilj 2

Zelena infrastruktura ima ključnu ulogu u održivom razvoju, doprinoseći okolišnim, gospodarskim i društvenim koristima. Kroz očuvanje i obnavljanje kvalitete zraka, vode i tla te poticanje bioraznolikosti, ona smanjuje javne i privatne rashode, poput troškova za energiju i ublažavanje negativnih učinaka ekstremnih klimatskih pojava. Također, smanjuje troškove liječenja bolesti i unaprjeđuje kvalitetu života kroz poticanje aktivnog korištenja slobodnog vremena i socijalne interakcije. Uz to, zelena infrastruktura doprinosi integraciji arhitekture i urbanizma, čuvajući kulturnu baštinu i vrijednosti.

Zelene i vodene površine u urbanim područjima poboljšavaju kvalitetu života putem bolje kvalitete zraka i vode te povećanjem energetske učinkovitosti. Korištenje postojećih resursa potiče održivost ekosustava i ublažava posljedice urbanizacije. Kroz kružno gospodarenje prostorom i ulaganja u zelene tehnologije, postiže se učinkovito korištenje zemljišta, smanjenje građevinskog otpada i revitalizacija neiskorištenih prostora, čime se stvara lako dostupna zelena infrastruktura za sve stanovnike.

Očekivani rezultati uključuju poboljšanje kvalitete zraka, smanjenje urbanih toplinskih otoka, promicanje lokalne ekonomije kroz stvaranje novih radnih mjesta u zelenim sektorima, povećanje otpornosti na klimatske promjene te jačanje društvene kohezije kroz stvaranje javnih prostora koji promiču socijalnu interakciju.

10.1.3 Posebni cilj 3

Zelena infrastruktura, iako od ključnog značaja za održivi razvoj, često nije adekvatno prepoznata niti valorizirana na lokalnoj razini, bilo u okviru administrativnih struktura ili među stanovništvom. Nedovoljna informiranost o definiciji, vrstama, društvenim, gospodarskim i okolišnim prednostima, kao i o mogućnostima razvoja i financiranja zelene infrastrukture, predstavlja značajan izazov za njezinu integraciju u svakodnevne procese planiranja i upravljanja prostorom.

Kako bi se prevladali ovi izazovi, potrebno je sustavno ulaganje u edukaciju i podizanje svijesti o zelenoj infrastrukturi. Edukacija bi trebala obuhvatiti ne samo objašnjenje konkretnih koristi koje ona donosi u pogledu poboljšanja kvalitete života, smanjenja negativnih okolišnih utjecaja, ekonomske koristi i smanjenja troškova upravljanja prirodnim resursima, već i pružiti dublje razumijevanje o različitim vrstama zelene infrastrukture, poput parkova, zelenih krovova, bazena za kišnicu, zelenih zidova i urbanih vrtova. Također, od ključne važnosti je informiranje o funkcijama tih elemenata u zaštiti okoliša i prilagodbi klimatskim promjenama.

Pored toga, potrebno je osigurati lakši pristup informacijama o mogućnostima financiranja projekata zelene infrastrukture, kroz dostupne nacionalne i međunarodne fondove, EU programe te privatne investicijske inicijative koje podržavaju razvoj ovakvih projekata. Povećanje svijesti o financijskim mogućnostima može potaknuti lokalne zajednice i upravljačke strukture da lakše prepoznaju zelenu infrastrukturu kao održivu investiciju.

Osim toga, jačanje svijesti o zelenoj infrastrukturi među stanovništvom može potaknuti bottom-up inicijative, koje predstavljaju jedan od važnih pokretača promjena na lokalnoj razini. Kada lokalna zajednica prepozna prednosti zelene infrastrukture, veća je vjerojatnost da će se stanovnici aktivno uključiti u participativne projekte i inicijative. Takvi projekti, često u suradnji s lokalnim vlastima i stručnjacima, mogu ubrzati implementaciju zelenih rješenja te osigurati širi i dugoročni razvoj zelene infrastrukture u službi održivog razvoja i boljeg upravljanja prostorom.

Ovaj proces podizanja svijesti i uključivanja zajednice ima potencijal značajno unaprijediti održivost i otpornost lokalnih zajednica, čineći zelenu infrastrukturu integralnim dijelom svakodnevnog života i upravljanja prostorom.

10.2 Mjere

MJERA 1.1. Evidentiranje podataka zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Kako bi se mogli izraditi strateški i planski dokumenti, potrebno je utvrditi početno stanje zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u Općini Jasenice, temeljem čega će se odrediti modeli planiranja, projektiranja, gradnje, održavanja, rekonstrukcije, obnove prostora i zgrada kod kojih se primjenjuje model kružnog gospodarenja. Izazov predstavlja nedostupnost svih potrebnih podataka s obzirom na to da trenutno ne postoje potpuni i relevantni brojevi i/ili grafički podaci na području RH.

Aktivnosti

- Aktivnosti: 1.1.1. Izrada analize/studije postojećeg stanja nekorištenih prostora i zgrada u Općini Jasenice s prostornom bazom podataka
- Aktivnost 1.1.2. Izrada računalnog rješenja za mapiranje postojećeg stanja i praćenje razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Pokazatelj rezultata provedbe mjere

- Izrađena baza prostornih podataka ZI i KG prostorom i zgradama u Općini Jasenice

Mjera 1.2. Osiguranje preduvjeta za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Kako bi se stvorili temeljni preduvjeti za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama te potakla ulaganja na svim razinama, potrebno je utvrditi tipologiju, kriterije i smjernice za njezino planiranje u prostorno planskoj dokumentaciji, izraditi standarde i kriterije za njezinu primjenu te razviti metodologiju za izradu strateških dokumenata na lokalnoj razini.

Aktivnosti

- Aktivnosti 1.2.1. Utvrđivanje kriterija i smjernica za planiranje zelene infrastrukture u prostorno-planskoj dokumentaciji
- Aktivnost 1.2.2. Razvoj (izrada) metodologije integralnog planiranja zelene infrastrukture koja uključuje integraciju više različitih sustava u urbanim područjima kako bi se razvila zajednička rješenja (npr. prometni sustav, sustav odvodnje, energetski sustav, turizam, upravljanje vodama i sl.)
- Aktivnost 1.2.3. Razvoj (izrada) metodologije i smjernica kružne obnove različitih tipologija nekorištenih prostora i zgrada (npr. nekorištene zgrade, monofunkcionalne zone napuštenih prostora i zgrada, polifunkcionalne zone napuštenih prostora i zgrada)

Pokazatelj rezultata provedbe mjere

- Izrađeni dokumenti kojima se definiraju metodologije, tipologije te kriteriji i smjernice za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama (moguće i ne kao zaseban dokument, nego u okviru prostorno-planske dokumentacije).

MJERA 1.3. Razvoj i izrada digitalne baze projekata

Razvoj i izrada digitalne baze projekata razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, za praćenje planiranih i projekata u provedbi, koja će se koristiti prilikom razvoja strateških i planskih dokumenata na lokalnoj razini s ciljem korištenja ZI i KG kao alata za ublažavanje utjecaja klimatskih promjena.

Aktivnosti

- Aktivnosti: 1.3.1. Razvoj (izrada) metodologije sustava praćenja provedbe projekata razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
- Aktivnost 1.3.2. Izrada digitalne baze projekata razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Pokazatelj rezultata provedbe mjere

- Izrađena digitalna baza projekata razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

MJERA 2.1. Poticanje izgradnje zelene infrastrukture i kružne obnove prostora i zgrada

Provedbom ove mjere planira se povećati kvaliteta standarda zelene infrastrukture te njezina pristupačnost, čime se doprinosi zdravlju i socijalnoj uključenosti svih skupina stanovništva.

Mjera obuhvaća aktivnosti obnove postojeće i izgradnje nove zelene infrastrukture te kružnu obnovu nekorištenih zgrada te kružnu obnovu nekorištenih zona.

Aktivnosti

- Aktivnosti: 2.1.1. Uređenje i izgradnja zelene infrastrukture
 - Pilot projekt razvoja zelene infrastrukture i/ili kružnog gospodarenja prostorom i zgradama Općine Jasenice
 - Izgradnja šetnice na Maslenici
 - Izgradnja centra planinskih proizvoda
 - Sanacija plaža na području Općine Jasenice
 - Izgradnja privezišta u Maslenici
 - Izgradnja privezišta u Modriču
 - Izgradnja prezentacijsko posjetiteljskog centra Tulove grede-Nove vrijednosti Parka prirode Velebit
 - Ribarska kuća u Rovanjskoj
 - Izgradnja šumske ceste Maslenica-Jasenice
 - Opremanje zelenih otoka i spremnika za odvojeni otpad
- Aktivnost 2.1.2. Poticanje kružne obnove prostora i zgrada
 - mjere za povećanje energetske učinkovitosti i/ili kružnog gospodarenja prostorom i zgradama i/ili otpornosti na potres i/ili otpornosti na požar i dr.
 - kružna obnova nekorištenih zgrada

- poticanje inovacija i razvoja u primjeni kružnog gospodarenja prostorom i zgradama na svim razinama (materijala i proizvoda, projektiranja, gradnje, održavanja i obnove zgrada)
- poticanje izrade certifikata održive gradnje (npr. LEED, BREEAM, DGNB i sl.)

Pokazatelj rezultata provedbe mjere

- Površina zelene infrastrukture realiziranih projekata
- Građevinska bruto površina (GBP) kružno obnovljenih zgrada

MJERA 3.1. Informiranje javnosti o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju prostorom i zgradama

Provedbom aktivnosti u okviru predmetne mjere stanovništvo se nastoji informirati o značaju zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama te njihovom pozitivnom utjecaju na sve aspekte života – gospodarske, društvene, okolišne i kulturne. Na taj način se nastoji podići svijest stanovništva o važnosti provođenja projekata izgradnje i ulaganja u zelenu infrastrukturu kojom se promiče čisti i zdravi okoliš u gradovima te vrijednost integriranja prirode u urbanu svakodnevicu.

Aktivnosti

- Aktivnosti 3.1.1. Informiranje javnosti putem mrežne stranice Općine Jasenice
- Aktivnost 3.1.2. Informiranje putem sredstava javnog priopćavanja, kroz stručne časopise, medije i društvene mreže te na povezanim konferencijama, znanstvenim skupovima i sl.
- Aktivnost 3.1.3. Održavanje informativnih radionica

Pokazatelj rezultata provedbe mjere

- Ukupno objave i priopćenja vezana uz temu ZI i KG
- Sudionici informativnih radionica, konferencija i tematskih skupova

Tablica 10: Povezivanje ciljeva, mjera i aktivnosti ZUO Općine Jasenice

POSEBNI CILJ	RAZVOJNA MJERA	PODMJERA	OPIS AKTIVNOSTI/PROJEKTA	RAZVOJNA POTREBA AKTIVNOSTI/PROJEKTA
1. Povećati učinkovitost i kvalitetu planiranja te upravljanja razvojem zelene infrastrukture i sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	1.1. Evidentiranje podataka zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	1.1.1. Izrada analize/studije postojećeg stanja nekorištenih prostora i zgrada u Općini Jasenice s prostornom bazom podataka	Izrada baze prostornih podataka zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	Dostupnost, evidencija i praćenje razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
		1.1.2. Izrada računalnog rješenja za mapiranje postojećeg stanja i praćenje razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama		
	1.2. Osiguranje preduvjeta za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	1.2.1. Utvrđivanje kriterija i smjernica za planiranje zelene infrastrukture u prostorno-planskoj dokumentaciji	Izrada dokumenta kojima se definiraju metodologije, tipologije te kriteriji i smjernice za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	Strateški okvir za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
		1.2.2. Razvoj (izrada) metodologije integralnog planiranja zelene infrastrukture koja uključuje integraciju više različitih sustava u urbanim područjima kako bi se razvila zajednička rješenja (npr. prometni sustav, sustav odvodnje, energetska sustav,		

		turizam, upravljanje vodama i sl.)		
		1.2.3. Razvoj (izrada) metodologije i smjernica kružne obnove različitih tipologija nekorištenih prostora i zgrada (npr. nekorištene zgrade, monofunkcionalne zone napuštenih prostora i zgrada, polifunkcionalne zone napuštenih prostora i zgrada)		
	1.3. Razvoj i izrada digitalne baze projekata	1.3.1. Razvoj (izrada) metodologije sustava praćenja provedbe projekata razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	Izrada digitalne baze projekata razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	Digitalizacija usluga i procesa javne uprave te povećanje dostupnosti interoperabilnih digitalnih javnih usluga
		1.3.2. Izrada digitalne baze projekata razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	Digitalizacija javne uprave	Digitalizacija usluga i procesa javne uprave te povećanje dostupnosti interoperabilnih digitalnih javnih usluga
2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura usklađena s kružnim gospodarenjem prostorom i zgradama	2.1. Poticanje izgradnje zelene infrastrukture i kružne obnove prostora i zgrada	2.1.1. Uređenje i izgradnja zelene infrastrukture	<p>Pilot projekt razvoja zelene infrastrukture i/ili kružnog gospodarenja prostorom i zgradama Općine Jasenice</p> <p>Izgradnja šetnice na Maslenici</p> <p>Izgradnja centra planinskih proizvoda</p> <p>Sanacija plaža na području Općine Jasenice</p> <p>Izgradnja privezišta u Maslenici</p>	<p>Znatan doprinos području ublažavanja klimatskih promjena.</p> <p>Osiguravanje dostupnosti zelenih površina.</p> <p>Stavljanje u ponovnu upotrebu povijesno-kulturnih znamenitosti, napuštenih javnih prostora i zgrada.</p>

			<p>Izgradnja privežišta u Modriču</p> <p>Izgradnja prezentacijsko posjetiteljskog centra Tulove grede-Nove vrijednosti Parka prirode Velebit</p> <p>Ribarska kuća u Rovanjskoj</p> <p>Izgradnja šumske ceste Maslenica-Jasenice</p> <p>Opremanje zelenih otoka i spremnika za odvojeni otpad</p>	
<p>3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju kroz razvoj zelene infrastrukture i kružno gospodarenje prostorom i zgradama</p>	<p>3.1. Informiranje javnosti o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju prostorom i zgradama</p>	<p>3.1.1. Informiranje javnosti putem mrežne stranice Općine Jasenice</p>	<p>Informativno-izobrazne aktivnosti o podizanju svijesti građana</p>	<p>Podignuta svijest stanovništva o važnosti provođenja projekata izgradnje i ulaganja u zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje prostorom i zgradama</p>
		<p>3.1.2. Informiranje putem sredstava javnog priopćavanja, kroz stručne časopise, medije i društvene mreže te na povezanim konferencijama, znanstvenim skupovima i sl.</p>		
		<p>3.1.3. Održavanje informativnih radionica</p>		

11 HORIZONTALNA NAČELA

Strategija zelene urbane obnove Općine Jasenice i njezini projekti usklađeni su s nacionalnim zakonodavstvom koje promiče ravnopravnost spolova, zabranu diskriminacije, pristupačnost za osobe s invaliditetom i održivi razvoj. Kroz multidisciplinarni pristup koji obuhvaća promicanje jednakih prava svih društvenih skupina, uključujući ranjive skupine, Strategija postavlja temelj za socijalno uključive, ekološki održive i ekonomski učinkovite projekte.

- Promicanje ravnopravnosti žena i muškaraca te zabrana diskriminacije

Pri planiranju, donošenju i provedbi projekata koji proizlaze iz Strategije zelene urbane obnove, poštivati će se sve odredbe Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 69/17) i Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12). Projekti su dizajnirani tako da se uklone rodni stereotipi i nametnute rodne uloge, a to se osobito odnosi na aktivnosti informiranja i vidljivosti, kao i izradu promotivnih materijala. Vodit će se računa o upotrebi rodno inkluzivnog jezika, čime se osigurava da svi tiskani materijali sadrže izjavu kako se izrazi koji imaju rodno značenje koriste neutralno, odnoseći se jednako na muškarce i žene.

Osim toga, Strategija će provoditi pozitivne mjere za suzbijanje stereotipa prema manjinama i ranjivim skupinama, promičući inkluzivno okruženje u kojem se ravnopravno vrednuju svi članovi društva. Svi javni prostori i usluge koji proizlaze iz strategije bit će dostupni svim građanima pod jednakim uvjetima, osiguravajući zaštitu od diskriminacije na temelju spola, invaliditeta, nacionalnosti i drugih osobnih karakteristika.

- Pristupačnost za osobe s invaliditetom

Provedba projekata temeljenih na Pravilniku o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 78/2013) osigurat će da svi javni prostori, uključujući zelene površine i infrastrukturu, budu dostupni osobama s invaliditetom. To uključuje upotrebu rampi, dizala, vertikalnih i kosih platformi, kako bi se prevladale visinske razlike u prostoru, čineći ga dostupnim svima. Posebna pažnja posvetit će se načelima univerzalnog dizajna, koji nastoji ukloniti prepreke pristupu i potaknuti društveno sudjelovanje.

Osjetilni dizajn bit će integriran kao dio univerzalnog dizajna, omogućujući stvaranje prostora koji su ne samo funkcionalni, već i atraktivni za osobe s invaliditetom, čime se osigurava njihova potpuna integracija u društvene i rekreacijske aktivnosti. Na primjer, javni parkovi i vrtovi bit će opremljeni prilagođenim oznakama, sjedalima i stazama kako bi pružili jedinstveno osjetilno iskustvo za sve, bez obzira na invaliditet.

- Održivi razvoj

Strategija je usklađena s načelima održivog razvoja, uzimajući u obzir klimatske izazove i resursnu učinkovitost. Provedbom projekata koji uključuju zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje prostorom i zgradama, Strategija pridonosi jačanju otpornosti na klimatske promjene. Pri realizaciji projekata, uključujući izgradnju i obnovu zgrada i prostora, primjenjivat će se Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19), čime se osigurava zaštita okoliša,

ušteda energije, sigurnost u korištenju i ponovna uporaba materijala, čime se smanjuje otpad i potiče održivo gospodarenje.

Također, kroz Strategiju se promiče korištenje obnovljivih izvora energije, posebno u projektima vezanim za urbanu infrastrukturu. Svi zahvati će biti projektirani u skladu s načelom "ne čini značajnu štetu" (Do No Significant Harm - DNSH), kako bi se osigurala usklađenost s europskim direktivama o zaštiti okoliša i klimatskim ciljevima. Svi građevinski materijali bit će odobreni i certificirani, a upravljanje otpadom bit će odgovornost izvođača radova, osiguravajući ekološki prihvatljive prakse.

12 POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINANCIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE

POKAZATELJI, TERMINSKI PLAN PROVEDBE I INDIKATIVNI FINANCIJSKI PLAN AKTIVNOSTI/PROJEKATA

POSEBNI CILJEVI I AKTIVNOSTI/PROJEKTA		PRAĆENJE I VREDNOVANJE USPJEŠNOSTI PROVEDBE DEFINIRANIH AKTIVNOSTI				FINANCIJSKI PLAN		
Naziv posebnog cilja/mjere	Naziv aktivnosti/projekta	Ključni pokazatelji rezultata s ciljanim vrijednostima				Terminski plan provedbe	Indikativni financijski plan provedbe	
		Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Ključne točke ostvarenja		Procijenjena vrijednost	Izvori financiranja/sufinanciranja
PC 1. Povećati učinkovitost i kvalitetu planiranja te upravljanja razvojem zelene infrastrukture i sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	Izrada baza prostornih podataka zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	Broj izrađenih baza/aplikacija	0	1	Izrađena baza podataka ZI i KG	2025. – 2029.	20.000 eura	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
	Izrada dokumenta kojima se definiraju metodologije, tipologije te kriteriji i smjernice za razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja	Broj izrađenih dokumenata	0	1	Izrađen dokument sa smjernicama za razvoj ZI i KG	2025. – 2029.	20.000 eura	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi

	prostorom i zgradama							
	Digitalizacija javne uprave	Broj izrađenih web aplikacija	0	10	Izrađene i dostupne aplikacije za bolju digitalnu povezanost stanovnika i javne uprave	2025. – 2027.	20.000 eura	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
PC 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura usklađena s kružnim gospodarenjem prostorom i zgradama	Pilot projekt razvoja zelene infrastrukture i/ili kružnog gospodarenja prostorom i zgradama Općine Jasenice	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1		2025. – 2027.	1.000.000,00 eura	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
	Izgradnja šetnice na Maslenici	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izgrađena šetnica na Maslenici	2023. – 2026.	40.000,00 eura	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
	Izgradnja centra planinskih proizvoda	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izgrađen centar planinskih proizvoda	2025. – 2029.	TBD ¹¹	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi

¹¹ TBD (To-be-defined) – iznos će se definirati kad bude u višoj fazi pripremljenosti

	Sanacija plaža na području Općine Jasenice	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	3	Uređene plaže u naseljima Maslenica, Rovanjskoj i Modriču	2024. – 2029.	TBD	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
	Izgradnja privezišta u Maslenici	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izgrađeno privezište u Maslenici	2023. – 2027.	20.000,00 eura	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
	Izgradnja privezišta u Modriču	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izgrađeno privezište u Modriču	2024.- 2027.	200.000,00 eura	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
	Izgradnja prezentacijsko posjetiteljskog centra Tulove grede-Nove vrijednosti Parka prirode Velebit	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izgrađen prezentacijsko posjetiteljski centra Tulove grede-Nova vrijednost Parka prirode Velebit	2023.- 2027.	1.725.400,00 eura	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
	Ribarska kuća u Rovanjskoj	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Obnovljena Ribarska kuća	2025.- 2027.	TBD	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
	Izgradnja šumske ceste Maslenica-Jasenice	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izgrađena šumska cesta Maslenica-Jasenice	2025. – 2029.	TBD	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi

	Opremanje zelenih otoka i spremnika za odvojeni otpad	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	10	Nabavljena oprema za odvajanje otpada	2023. – 2026.	TBD	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
PC 3. Podizanje razine znanja i društvene svijesti o održivom razvoju kroz razvoj zelene infrastrukture i kružno gospodarenje prostorom i zgradama	Informiranje javnosti putem web stranice Općine Jasenice	Broj objava	0	20	Objavljen sadržaj ZI i KG	Tijekom deset godina (tri po godini)	2.000,00 eura godišnje	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
	Informiranje javnosti putem sredstava javnog priopćavanja, kroz stručne časopise, medije i društvene mreže te na povezanim konferencijama, znanstvenim skupovima i sl.	Broj objava	0	20	Objavljen sadržaj ZI i KG	Tijekom deset godina (tri po godini)	4.000,00 eura godišnje	Općinski proračun, državni proračun, nacionalni i EU fondovi
	Informiranje javnosti putem izobrazno-informativnih radionica o ZI i KG zajedno sa promo materijalima	Broj održanih radionica	0	20	Educirani stanovnici svih dobnih skupina o ZI i KG (vrtići, škole, umirovljenici)	Tijekom deset godina (dvije po godini)	18.500,00 eura godišnje	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (intenzitetom potpore od 80%, ostatak od 20% financira Općina Jasenice iz vlastitih sredstava)

13 POPIS IZVORA/LITERATURE

1. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine: Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine, 2021.
2. Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine: Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine, 2021.
3. Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.
4. Zakon o gradnji, Narodne Novine broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19
5. Zakon o prostornom uređenju, Narodne novine broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19
6. Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, Narodne novine broj 147/14, 123/17, 118/18
7. Plan razvoja zadarske županije 2021. - 2027.
8. Plan ukupnog razvoja Općine Jasenice za razdoblje 2021.-2027.
9. Provedbeni program Općine Jasenice za razdoblje 2021.-2025.
10. Procjena rizika od velikih nesreća za Općinu Jasenice
11. Izvješće o stanju u prostoru za razdoblje 2018.-2021.
12. Strategija razvoja turizma Općine Jasenice za razdoblje od 2017.-2022. godine
13. Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Općine Jasenice za razdoblje siječanj-prosinac 2019.
14. Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Općine Jasenice za razdoblje siječanj-prosinac 2020.
15. Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Općine Jasenice za razdoblje siječanj-prosinac 2021.
16. Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Općine Jasenice za razdoblje siječanj-prosinac 2022.
17. Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Općine Jasenice za razdoblje siječanj-prosinac 2023.
18. Hrvatski zavod za prostorni razvoj: Urbana sanacija – zbornik radova, Zagreb, 2018.
19. Kazmierczak, Armitage, James: Urban green spaces: Natural and accessible? The case of Greater Manchester, UK. Urban biodiversity and design, pp. 383-405, 2010.
20. Šiljeg, Marić, Nikolić, Šiljeg: Analiza dostupnosti urbanih zelenih površina u naselju Zadar, Šumarski list, 142:9-10., 2018.
21. Walter R. Stahel: The Circular Economy: A User's Guide, 2019
22. Androić Brajčić, Bukarica, Kalčićek, Miletić, Momčilović, Spajić, Szutz Krešić, Šinjur, Zidar, Žele: Priručnik o primjeni zelene infrastrukture, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, 2023.
23. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023.-2028. godine, Narodne novine broj 84/23
24. Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023.-2028. godine za Općinu Jasenice za 2022. godinu

25. Geoportal Nacionalne infrastrukture prostornih podataka, <https://geoportal.nipp.hr/>
26. Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode, <https://www.bioportal.hr/>
27. Informacijski sustav prostornog uređenja, <https://ispu.mgipu.hr/>
28. ENVI-portal okoliša, <http://envi-portal.azo.hr/>
29. Geoportal Hrvatskih voda, <https://preglednik.voda.hr/>

14 POPIS SLIKA

Slika 1: Pogled na naselje Maslenica, Izvor: TZ Jasenice	17
Slika 2: Naselja Općine Jasenice	18
Slika 3: Geografski položajni smještaj Općine Jasenice u Zadarskoj županiji	19
Slika 4: Maslenički most; Izvor: TZ Općine Jasenice	22
Slika 5: Karta opasnosti od poplava 2019. za područje Općine Jasenice, izvor: Hrvatske vode, Geoportal Hrvatske vode.....	26
Slika 6: Karta rizika od poplava 2019. za područje Općine Jasenice, izvor: Hrvatske vode, Geoportal Hrvatske vode.....	27
Slika 7: Pregledni prikaz svih prijavljenih lokacija nelegalnog odlagališta otpada na području Općine Jasenice na DOF podlozi preklapljenom s građevinskim područjima naselja i izvan naselja, izvor: obrada autora	29
Slika 8: Krupniji prikaz detalja 1 s prikazom zračne udaljenosti (2476 m) do najbližeg građevinskog područja (naseljenog mjesta), izvor: obrada autora	30
Slika 9: Fotografija zatečenog otpada na lokaciji 1 (detalj 1) – odbačena olupina automobila, izvor: ELOO sustav (https://eloo.haop.hr/public/otpad/pregled)	30
Slika 10: Krupniji prikaz detalja 2 i prostornog smještaja odbačenog otpada unutar naseljenog mjesta, izvor: obrada autora	31
Slika 11: Krupniji prikaz detalja 3 i prostornog smještaja odbačenog otpada unutar naseljenog mjesta, izvor: obrada autora	31
Slika 12: Prostorna udaljenost crne točke – bazena lužine od poligona mreže NATURA2000, izvor: obrada autora	33
Slika 13: Planina Velebit, Izvor: TZ Općine Jasenice	42
Slika 14: Špilja Modrič, Izvor: TZ Općine Jasenice	43
Slika 15: Kanjon rijeke Zrmanje; Izvor: www.otok-pag.hr ;	43
Slika 16: Crkva sv. Frane, Podprag; Izvor: Općina Jasenice	48
Slika 17: Crkva sv. Jeronima; Izvor: Općina Jasenice	48
Slika 18: Crkva sv. Jurja, Rovanjska; Izvor: Općina Jasenice.....	49
Slika 19: Majstorska cesta s burobranom, Izvor: wikipedia.org	50
Slika 20: Kartirane površine zelene infrastrukture na području naselja Maslenica, izvor: obrada autora	54
Slika 21: Kartirane površine zelene infrastrukture na području naselja Rovanjska, izvor: obrada autora	54
Slika 22: Izdvojeni prikaz CORINE Land Cover sloja iz 1980. godine, za područje Općine Jasenice, izvor: obrada autora	55
Slika 23: Izdvojeni prikaz CORINE Land Cover sloja iz 2018. godine, za područje Općine Jasenice, izvor: obrada autora	56
Slika 24: Izdvojeni prikaz CORINE Land Cover sloja iz 2018. godine, krupni prikaz s istaknutim promjenama u odnosu na 1980. godinu na transparentnoj DOF podlozi, izvor: obrada autora	56
Slika 25: Usporedba analiza izvora podataka zelenih površina (PPUG i LULCF) za područje Općine Jasenice, izvor: obrada autora	57

Slika 26: Lokacije evidentiranih subjekata u Registru onečišćavanja okoliša na području Općine Jasenice, izvor: obrada autora	58
Slika 27: Lokacije evidentiranih subjekata – eksploatacijskih i istražnih polja mineralnih sirovina u Registru onečišćavanja okoliša na području Općine Jasenice, izvor: obrada autora	58
Slika 28: Preklop zaštićenih područja RH sa administrativnim područjem Općine Jasenice, izvor: obrada autora, korišteni podaci WFS servisa Zaštićena područja RH	60
Slika 29: Preklop ekološke mreže Natura2000 sa administrativnim područjem Općine Jasenice, izvor: obrada autora, korišteni podaci WFS servisa Zaštićena područja RH i Ekološka mreža Natura2000	60
Slika 30: Grafikon kretanja udjela ulaganja Općine Jasenice u pojedinačne zahvate povezane s temom ZUO po godinama	66
Slika 31: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Maslenica na DOF podlozi, izvor: obrada autora	79
Slika 32: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Maslenica na podlozi PPUO, izvor: obrada autora	79
Slika 33: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Rovanjaska na DOF podlozi, izvor: obrada autora	80
Slika 34: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Rovanjaska na PPUO podlozi, izvor: obrada autora	80
Slika 35: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Zaton Obrovački na DOF podlozi, izvor: obrada autora	81
Slika 36: Identificirane zgrade za obnovu na području naselja Zaton Obrovački na PPUO podlozi, izvor: obrada autora	81
Slika 37: Identificirane zgrade za obnovu izvan građevinskog područja naselja na DOF podlozi (bivši motel Plitvice), izvor: obrada autora	82
Slika 38: Identificirane zgrade za obnovu izvan građevinskog područja naselja na DOF podlozi (bivša upravna zgrada tvornice glinice u Zatonu Obrovačkom), izvor: obrada autora	83
Slika 39: Identificirane zgrade za obnovu izvan građevinskog područja naselja na DOF podlozi (ruševina kod crkve Sv. Frane, Podprag), izvor: obrada autora	83
Slika 40: Kartografski prikaz s prijedlogom područja pogodnih za urbanu preobrazbu preklopljenih s podacima lokacija napuštenih i ruševnih objekata – područje naselja Zaton Obrovački, izvor: obrada autora	86
Slika 41: Kartografski prikaz s prijedlogom područja pogodnih za urbanu preobrazbu, preklopljenih s podacima o planiranim investicijama u komunalnu infrastrukturu – područje naselja Zaton Obrovački, izvor: obrada autora	86

15 POPIS TABLICA

Tablica 1: Razvojne potrebe Općine Jasenice	14
Tablica 2: Razvojni potencijali Općine Jasenice	15
Tablica 3: Kretanje broja stanovnika Općine Jasenice u četiri popisna razdoblja izvor: DZS....	18
Tablica 4: Zaštićena područja Općine Jasenice temeljem PPZDŽ	21
Tablica 5: Zaštićena kulturna dobra Općine Jasenice; Izvor: Registar kulturnih dobara RH, Ministarstvo kulture	47
Tablica 6: Arheološki lokaliteti na području Općine Jasenice, izvor: Odluka o donošenju prostornog plana Općine Jasenice, Glasnik Općine Jasenice	50
Tablica 7: Popis aktivnih udruga koje djeluju na području Općine Jasenice, Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske.....	64
Tablica 8: Pojedinačna ulaganja u ZUO u proračunu Općine Jasenice od 2018-2023. godine.	65
Tablica 9: SWOT analiza	88
Tablica 10: Povezivanje ciljeva, mjera i aktivnosti ZUO Općine Jasenice	96

16 POPIS PRILOGA - KARTOGRAFSKI PRIKAZI u A3 formatu

1. Kartografski prikaz 1 – CORINE Land Cover 1980 za Općinu Jasenice
2. Kartografski prikaz 2 – CORINE Land Cover 2018 za Općinu Jasenice
3. Kartografski prikaz 3 – Područja mreže NATURA 2000 unutar administrativnih granica Općine Jasenice
4. Kartografski prikaz 4 – Zaštićena područja RH unutar administrativnih granica Općine Jasenice
5. Kartografski prikaz 5 – Usporedba LULC2012 s građevinskim područjima naselja i izvan naselja na području Općine Jasenice
6. Kartografski prikaz 6 – Lokacije subjekata evidentiranih u ROO na području Općine Jasenice
7. Kartografski prikaz 7 – Lokacije eksploatacijskih polja mineralnih sirovina na području Općine Jasenice
8. Kartografski prikaz 8 – Kružno gospodarenje zgradama – identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu na DOF podlozi – naselje Maslenica
9. Kartografski prikaz 9 – Kružno gospodarenje zgradama – identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu na PPUO podlozi – naselje Maslenica
10. Kartografski prikaz 10 – Kružno gospodarenje zgradama – identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu na DOF podlozi – naselje Rovanjska
11. Kartografski prikaz 11 – Kružno gospodarenje zgradama – identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu na PPUO podlozi – naselje Rovanjska
12. Kartografski prikaz 12 – Kružno gospodarenje zgradama – identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu na DOF podlozi – naselje Zaton Obrovački
13. Kartografski prikaz 13 – Kružno gospodarenje zgradama – identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu na PPUO podlozi – naselje Zaton Obrovački
14. Kartografski prikaz 14 – Kružno gospodarenje zgradama – identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu na izvan građevinskog područja naselja – izdvojeno područje 1
15. Kartografski prikaz 15 – Kružno gospodarenje zgradama – identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu na izvan građevinskog područja naselja – izdvojeno područje 2
16. Kartografski prikaz 16 – Kružno gospodarenje zgradama – identifikacija potencijalnih zgrada za obnovu na izvan građevinskog područja naselja – izdvojeno područje 3
17. Kartografski prikaz 17 – Evidentirana zelena infrastruktura na području naselja Maslenica
18. Kartografski prikaz 18 – Evidentirana zelena infrastruktura na području naselja Rovanjska
19. Kartografski prikaz 19 – Područje obuhvata projekta zelene urbane obnove
20. Kartografski prikaz 20 – Prijedlog područja pogodnog za urbanu preobrazbu – Zaton Obrovački
21. Kartografski prikaz 21 – Prijedlog područja pogodnog za urbanu preobrazbu s podacima o planiranoj komunalnoj infrastrukturi
22. Kartografski prikaz 22 – Prostorna udaljenost „crne točke“ – bazena lužine od mreže NATURA2000